

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

MARELE FORUM AL COMUNIȘTILOR

Biblioteca Jud. Hunedoara
SALA DE LECTURA

LUCRĂRILE SEȘIUNII MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

Înaltul for legislativ a adoptat Planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe anul 1983, Bugetul de stat pe anul 1983, Planul de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe anul 1983, precum și alte documente importante

CONSFĂȚUIREA DE LUCRU DE LA C.C. AL P.C.R.

cu cadre de conducere și specialiști din domeniul geologiei, industriei extractive și metalurgiei neferoase

În cadrul unui amplu dialog de lucru,

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

a analizat, împreună cu cadre de conducere și alți specialiști din industria ușoară și industria materialelor de construcții, măsurile și soluțiile preconizate pentru reducerea consumurilor de materii prime și materiale, de combustibili și energie, pentru aplicarea largă a tehnologiilor moderne

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN — FORȚA MOTRICE A DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE A ȚĂRII

CONFERINȚA NAȚIONALĂ a Partidului Comunist Român se înscrie, fără îndoială, ca un moment de referință în istoria socialistă a patriei. Profunda analiză teoretică, soluțiile noi și novatoare la cerințele adâncirii procesului revoluționar în România, la problemele vitale cu care se confruntă omeniirea în zilele noastre, cuprinse în Raportul secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă un inestimabil îndreptar politico-ideologic pentru întregul partid, un însuflețitor program de acțiune pentru întregul popor. Strălucit document al marxismului creator, purtând amprenta de neșters a gândirii clarvăzătoare și originale, a spiritului științific, realist și consecvent revoluționar, proprii secretarului general al partidului, el va determina cu siguranță noi schimbări fundamentale în viața societății noastre.

Conferința Națională vine să confirme odată mai mult coincidența de esență dintre obiectivele politicii partidului, solid întemeiate științific, și interesele și năzuințele întregului popor, faptul fundamental și de netăgăduit că Partidul Comunist Român s-a dovedit singurul partid din istoria zbuciumată a României care s-a identificat întru totul cu năzuințele întregii națiuni, că nu a avut și nu are alt țel decît slujirea intereselor poporului. Tocmai de aceea a și devenit conducătorul său legitim.

Noțiunea de forță motrice (pe care gândirea socială a împrumutat-o din limbaul mecanicii) sugerează o forță care produce o mișcare sau pune ceva în mișcare. În contextul social, noțiunea operează la două niveluri: unul mai profund, care vizează cauzele lăuntrice ale dezvoltării sociale, contradicțiile obiective ca izvor al mișcării sociale, manifestate, în societățile antagoniste, ca luptă a claselor, concretizată în mișcări sociale și politice, inclusiv revoluția socială (sau social-politică) ca formă supremă de exprimare și modalitate radicală de rezolvare a respectivelor contradicții; altul este cel al **agenților**, al „înfăptuitorilor” fizici (V.I. Lenin), al forțelor sociale care acționează în direcția progresului social; masele populare, cu o structură concret istorică, implicând clase și categorii sociale, organizațiile acestora (și în primul rînd partidele politice) precum și conducătorii sau personalitățile istorice, fiște în sensul consacrat de materialismul istoric și nu în acela al diferitelor variante ale pseudoteoriilor elitiste.

Partidul nostru comunist s-a constituit în forță motrice a procesului revoluționar, a întregii dezvoltări economice a României prin capacitatea de a descifra și identifica contradicțiile specifice României, gradul lor de dezvoltare și de a elabora soluțiile cele mai adecvate pentru rezolvarea lor. „**Pornind de la această realitate** (adică de la universalitatea acțiunii legilor dialectice sociale — n.n.), sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, **rolul Partidului Comunist este să studieze permanent — pe baza concepției revoluționare materialist-dialectice — fenomenele economico-sociale, să elaboreze strategia și tactica luptei revoluționare, a făuririi socialismului și comunismului. Trebuie să facem acest lucru pornind totdeauna de la studierea atentă a contradicțiilor, a ceea ce este vechi și trebuie înlăturat și a ceea ce este nou și trebuie stimulat, de la analiza profundă a fenomenelor și realităților economico-sociale, istorice — atât naționale cit și internaționale — trăgînd concluziile corespunzătoare pentru fiecare etapă de dezvoltare**”. În același timp, el a avut capacitatea organizării acțiunii innoi-

toare a clasei muncitoare, a maselor populare, a practicii transformatoare în toate etapele și laturile procesului revoluționar. El a fost și este strategul teoretic care defrișează și luminează calea acțiunii revoluționare, „semănătorul de idei”, care au încolțit și prins rădăcini în solul fertil al acțiunii maselor, dar în același timp a fost și este conducătorul nemijlocit al acestei acțiuni, pentru că partidul a fost și este emanația maselor, a poporului, iar legea de aur a forței sale prometeice este tocmai legătura permanentă și neslăbită cu masele, cu poporul.

Este un lucru notoriu, cunoscut și recunoscut că, așa cum se apreciază și în Programul partidului, în ultimele decenii, în societatea românească s-au înfăptuit cele mai profunde schimbări structurale, de ordin economic, social și politic, cunoscute de-a lungul întregii sale istorii. Iar **arhitectul** acestei opere atît de profund înnoitoare a fost și este Partidul Comunist Român.

Ceea ce realmente impresionează, în primul rînd, este amploarea extraordinară a sarcinilor înfăptuite, ținînd cont de nivelul de la care s-a pornit și, în același timp, profunzimea structurală și caracterul radical al transformărilor.

În această epocă de mari transformări revoluționare au fost lichidate, pentru totdeauna, proprietatea capitalistă moșierească asupra mijloacelor de producție, exploatarea și aspirarea de clasă, s-a realizat o economie socialistă unitară în industrie și agricultură, bazată pe proprietatea comună a oamenilor muncii, ca proprietate a întregului popor, și pe proprietatea cooperatistă asupra mijloacelor de producție, s-a asigurat înfăptuirea principiului socialist de repartitie a produsului social și venitului național în conformitate cu principiile eticii și echității noii orinduirii. Pe această bază, forțele de producție au cunoscut o dezvoltare puternică, România transformîndu-se într-o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică și o agricultură dezvoltată, în plin progres.

Se știe că, între altele, politica a fost definită și ca „arta posibilului”, ceea ce vrea să spună că în fiecare moment ea trebuie să **selecteze** din multitudinea alternativelor soluțiile **concomitent** dezirabile și posibile, ceea ce înseamnă că îi este proprie în cel mai înalt grad **opțiunea** axiologică. Orice strategie politică se legitimează, în ultimă instanță, printr-o asemenea opțiune, iar tactica politică are în seama sa obligația de a selecta mijloacele cele mai eficiente, dar și cele mai conforme cu opțiunile valorice decise.

Aceste opțiuni nu sînt însă arbitrare — sub sancțiunea totalei ineficiențe (adică neatingerea obiectivelor) și ineficiențe (costuri, de toate felurile, ilegite de mari). De aceea, fiecare etapă și context istoric concret „sugerează” o ierarhie specială, obiectiv motivată, a valorilor — dintre diferitele genuri cunoscute, în conformitate cu genurile praxis-ului uman — și înăuntrul acestor genuri, dintre diferitele specii de valori reale și, sau, posibile.

O astfel de opțiune fundamentală, care s-a dovedit vitală pentru destinul istoric al României a fost dezvoltarea forțelor de producție, crearea și dezvoltarea unei industrii moderne pe baza tehnicii avansate. În ciuda unor afirmații ale unor teoreticieni și economiști de peste hotare, dezvoltarea istorică a confirmat că, dacă România, trecînd pe calea construcției socialiste, nu ar fi acționat consecvent, tenace, chiar pe această cale, am fi rămas în continuare o țară slab dezvoltată, dependentă

de țările industrializate. „Dezvoltarea puternică a industriei socialiste — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu —, amplasarea forțelor de producție și progresul industriei în toate județele au constituit și constituie factorul esențial al victoriei socialismului, al trecerii la făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintarea spre comunism“.

În aceeași ordine de idei se impune atenției opțiunea accentuării efortului propriu în construirea viitorului socialist, ceea ce se traduce, în primul rând, în nivelul și rata acumulării, în alocarea unei părți însemnate a venitului național pentru dezvoltarea economico-socială a țării. „A consuma totul sau aproape totul — releva secretarul general al partidului — înseamnă a condamna țara la înapoiere, la pierderea independenței și suveranității, afectând, astfel, însuși viitorul țării, al poporului“.

O altă constatare ce impresionează se referă la ritmul accelerat al dezvoltării în toate domeniile vieții economico-sociale, ceea ce a dus, în fapt, la o „comprimare“ a timpului istoric, realizând în câteva decenii ceea ce în alte țări s-a putut înfăptui doar pe parcursul unor secole. Într-o perioadă istorică scurtă, România a străbătut mai multe etape istorice și a trecut la făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate. Capacitatea strategico-tactică a partidului s-a evidențiat cu deosebire în stabilirea etapelor calitative ale procesului revoluționar, știut fiind că aceasta pretinde, pe baza gradului de maturizare a condițiilor obiective și subiective, sesizarea corectă a unei relative omogenități de structură care permite elaborarea unor obiective adecvate și organice coroborate.

Aceasta a constituit un efectiv efort de receptivitate și creativitate. Receptivitate, în sensul studierii atente și cunoașterii profunde a realităților naționale, al consultării neîntrerupte a oamenilor muncii și menținerii unui dialog continuu cu poporul, al soluționării problemelor ridicate de progresul societății în strânsă conlucrare cu masele.

Iar creativitatea înseamnă în primul rând capacitatea de a înțelege realitățile sociale și problemele în specificul lor concret-istoric, în unicitatea lor, care nu este niciodată în întregime reductibilă la alte situații deja cunoscute. Ea echivalează nu numai cu restructurarea realității sociale în funcție de modificările survenite în mecanismele și cerințele legilor sociale obiective, ci și adăugarea, crearea de elemente noi. Pe baza sesizării caracterului și sensului propriu fiecărei situații istorice, creativitatea presupune elaborarea unor rezolvări sau soluții noi, cele mai adecvate acestei situații, apte să transforme situația dată într-una dorită — desigur nu arbitrar, ci în conformitate cu legitatea istorică descifrată — prin metode de acțiune corespunzătoare. Ea înseamnă totdeauna deschidere spre viitor, spre inedit și original, cutezanță și clarviziune atât în sesizarea problemelor, cât și în soluțiile elaborate pentru rezolvare. Aceasta înseamnă afirmarea permanentă și neîngrădită a spiritului revoluționar. „Orice atitudine de autoliniștire, de împăcare cu lipsurile, cu stările vechi de lucruri — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu poate decât să dăuneze mersului înainte al construcției socialiste. Trebuie să fim pe deplin conștienți că fiecare etapă de dezvoltare presupune noi forme și noi metode de muncă, presupune o abordare îndrăznească, realistă a problemelor, lipsită de dogmatism, de conservatorism, de închistare și sectarism. Nu există forme organizatorice, metode de muncă valabile odată pentru todeauna. Atât formele organizatorice, cât și metodele de muncă, precum și diferitele măsuri impuse de progresul economico-social, corespund etapei în care a ajuns la un moment dat dezvoltarea societății“. Aceasta este, cu adevărat, înfăptuirea unei politici novatoare sau — cum s-a numit în teoria politologică actuală — o politică a descoperirii, opusă practicii dogmei și care privește procesul politic ca sursă și mijloc de a obține o nouă cunoaștere, capabilă să genereze înnoirea continuă și optimizarea acțiunii politice, de conducere și să stimuleze procesul de învățare socială și de perfecționare a întregii societăți.

Să luăm doar două exemple revelatorii. Specifică dialecticii este respingerea unilateralității în definirea fenomenelor și proceselor și tendința de a surprinde multilateralitatea determinărilor și relațiile necesare care le leagă într-un tot cu o certă identitate calitativă. Când partidul nostru a definit România nu numai ca o țară socialistă, ci și ca țară în curs de dezvoltare și, totodată, situându-se în rândurile țărilor mici și mijlocii, el a identificat complexitatea intereselor ei specifice care și-a pus hotărâtor amprenta pe opțiunile politice fundamentale, pe orientarea ansamblului politicii interne și externe a țării. Un asemenea diagnostic, realmente dialectic, s-a constituit în temelie pentru formularea unei politici organice,

coerente, științific fundamentată, receptivă la interesele vitale ale țării și poporului și capabilă să le satisfacă.

Sau formularea obiectivului strategic fundamental al noii etape: făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate. Programul partidului formulează un concept analitic asupra societății socialiste multilaterale dezvoltate, precizând determinările sale calitative și locul său în ansamblul procesului revoluționar de construire a socialismului și comunismului și, în același timp, ne oferă un concept empiric — operațional, explicitând ce presupune făurirea acestei noi etape calitative în dezvoltarea construcției socialiste și cum trebuie acționat în fiecare domeniu al activității sociale, pentru atingerea acestor obiective.

Analiza societății socialiste multilaterale dezvoltate are — în lucrările tovarășului Nicolae Ceaușescu — un caracter complex, global, sistemic, atât în plan teoretic cât și în plan operațional. „În această fază — se precizează — se asigură dezvoltarea multilaterală, armonioasă și unitară a forțelor de producție, a tuturor domeniilor vieții economico-sociale, se realizează o concordanță tot mai deplină între forțele și relațiile de producție și sociale“.

Or, înaintarea rapidă și concomitentă, unitară și armonioasă, a diferitelor paliere ale sistemului social global (sau ale diferitelor sale subsisteme) nu se realizează de la sine, pentru că ele nu sînt sincronizate printr-o armonie prestabilită. Ea trebuie înfăptuită pe baza descifrării tendințelor necesare globale, care trebuie „ajutate“ să acționeze ca un factor de convergență, de unitate, în raport cu tendințele specifice rezultând din dialectica internă a fiecărui subsistem. Și aceasta este sarcina sistemului politic, cu deosebire a partidului, ca forță politică conducătoare în societate. În elaborarea politicii globale, menită să asigure înfăptuirea obiectivului strategic fundamental, e nevoie să se țină cont de asincronismul real, propriu interacțiunii și mișcării interne ale diferitelor subsisteme, asincronism rezultat nu numai din starea actuală de dezvoltare inegală a acestora (în parte și o moștenire a trecutului), ci și din independența lor relativă, din faptul că această relativă independență se traduce și într-un timp istoric specific fiecărui subsistem (altfel n-ar exista, pe lângă criteriile generale ale progresului social și criterii speciale proprii diferitelor subsisteme). Aceasta explică și formularea menționată a obiectivului strategic dar și necesitatea creșterii rolului conducător al partidului în noile condiții.

Stadiul pe care-l parcurgem impune obținerea unei noi calități a muncii și vieții în toate domeniile — condiție necesară a îndeplinirii obiectivului strategic fundamental stabilit de Congresul al XII-lea al P.C.R. și, în același timp, materializare expresă a acestuia. Eforturile îndreptate spre întărirea și modernizarea forțelor de producție se înfăptuiesc în condițiile orientării ferme și consecvente a partidului spre o dezvoltare intensivă a economiei, spre creșterea eficienței, pe baza aplicării largi a cuceririlor revoluției științifico-tehnice, spre realizarea unei conduceri a vieții sociale, la toate esaloanele, întemeiate pe fundamentele științei. Înfăptuirea unei noi calități implică necesarmente o înaltă competență, introducerea consecventă și generalizată a tehnicii noi, o organizare superioară la toate nivelurile, o valorificare superioară a resurselor materiale și umane, o calificare profesională la parametrii impuși de revoluția științifico-tehnică.

Aceste condiții noi determină și noi cerințe față de cadrele în general, față de nivelul și orientarea pregătirii lor. Aceasta presupune temeinice cunoștințe științifice reclamate de o conducere modernă, eficientă, atât sub raportul pregătirii tehnice și economice, cât și sub acela al conducerii și organizării. Ceea ce presupune însă și accentul corelativ pus pe formarea teoretică, politico-ideologică a cadrelor, pe înarmarea lor cu principiile fundamentale ale materialismului dialectic și istoric, cu teoria revoluționară a socialismului științific, cu expresia concretă pe care acestea o dobîndesc în Programul partidului nostru, pentru a fi capabile să imbine în permanență cerințele asigurării optimului economic cu exigențele optimului social-uman.

Pornind de la cerința progresului socialist al patriei, o importanță deosebită are înțelegerea corectă a rolului conducător al partidului în societatea socialistă în actuala etapă de dezvoltare. El nu este o „parte“ suprapusă societății, ci o forță

prof. dr. Ovidiu TRĂSNEA

(Continuare în pag. 8)

DEZVOLTAREA MULTILATERALĂ A ECONOMIEI ROMÂNEȘTI — TRĂSĂTURĂ FUNDAMENTALĂ ÎN STRATEGIA PROGRESULUI PATRIEI

IN CONCEPȚIA partidului nostru edificarea economiei socialiste, dezvoltarea sa neîntreruptă are un caracter dinamic, echilibrat, multilateral. Intra-adevăr, după cum a subliniat cu deplină temei secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, numai asigurând o dezvoltare echilibrată a tuturor componentelor sale, economia națională poate susține, la nivelurile prevăzute, procesul de dezvoltare generală a țării, poate participa eficient și competitiv la schimburile mondiale de valori. Pe de altă parte, atributul multilateralității ce caracterizează economia noastră decurge din însăși viziunea proiectată asupra făuririi orînduirii socialiste: o orînduire profund democratică, care se dezvoltă în ritm rapid și în mod echilibrat în toate compartimentele sale. Este astfel sesizată cu clarviziune și încorporată organic în strategia dezvoltării sociale complexitatea legăturilor ce se formează între economie — ca parte — și societate — ca întreg — dobîndesc un contur precis toți factorii ce contribuie la creșterea economică, pe un plan avansat situîndu-se conștiința socialistă, participarea angajată, creatoare a oamenilor muncii în calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari.

Creștere economică eficientă

ASIGURAREA dezvoltării multilaterale a economiei are la bază elaborarea și fundamentarea de către partid a unui model propriu, original de structurare a economiei naționale, corespunzător cerințelor de progres ale societății, atât pe termen lung cît și specifice fiecărei etape de dezvoltare și în funcție de condițiile concrete ale țării noastre. Din această optică, edificarea economiei socialiste a fost gîndită ca un proces complex, de dezvoltare armonioasă a tuturor sectoarelor economice — industria, agricultura, serviciile, transporturile etc. — deopotrivă cu făurirea și consolidarea unei suprastructuri economice complexe, apte să asigure adaptarea și modelarea rapidă, în condiții de eficiență, a structurilor economiei naționale la evoluția — uneori imprevizibilă și chiar contradictorie — a economiei mondiale.

În procesul de concepere a structurilor specifice economiei noastre socialiste partidul, pornind de la o viziune teoretică avansată, revoluționară, ce încorporează în toate laturile sale gîndirea lucidă, creatoare a secretarului său general a urmărit o serie de priorități în dezvoltarea ramurilor și a subramurilor economiei în diferite etape ale dezvoltării societății socialiste. Acțiunile întreprinse au fost orientate astfel încît într-o perioadă relativ scurtă de timp să se poată realiza un complex economic național echilibrat, în cadrul căruia să se îmbine armonios industria cu agricultura, ramurile extractive cu cele prelucrătoare, ramurile producătoare de mijloace de producție cu cele producătoare de bunuri de consum etc. În același timp, în procesul de perfecționare a structurilor economice s-a avut în vedere ca stabilirea corelațiilor și mai ales a proporțiilor dintre ramuri să se realizeze în func-

ție de cerințele legilor economice obiective ale socialismului, în așa fel încît dezvoltarea ramurilor să se desfășoare în deplină concordanță cu necesitățile societății, cu resursele materiale, energetice, de forță de muncă și financiare disponibile — condiții de bază în vederea asigurării stării de echilibru dinamic a economiei naționale.

În concepția partidului nostru, rolul fundamental în dezvoltarea multilaterală a economiei și societății, în crearea și modernizarea structurii economice l-a avut și îl va deține în continuare dezvoltarea forțelor de producție, proces ce a cunoscut o amplificare considerabilă pe parcursul ultimelor trei cincinale. Datorită acestei evoluții țara noastră s-a inseris pe traiectoria progresului continuu și multilateral, situîndu-se într-un interval scurt de timp în rîndul țărilor cu o economie complexă, armonioasă, de profil industrial-agrar și tinzînd, în perspectiva anului 1985, să se integreze în rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare economică. „Viața — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — demonstrează cu putere că dezvoltarea forțelor de producție asigură condiții necesare penru ridicarea nivelului de viață al poporului, pentru progresul științei, învățămîntului, culturii, pentru un grad superior de civilizație al întregii societăți. Numai pe această bază se asigură întărirea forței materiale și spirituale a patriei, independența și suveranitatea ei”. Aceste adevăruri își găsesc confirmarea și se reflectă convingător în dinamica înregistrată de principalii indicatori ai dezvoltării economico-sociale în anii socialismului (tabelul).

Asigurarea echilibrului dinamic

DEZVOLTAREA impetuoasă a forțelor de producție — pe fondul preocupărilor constante ale partidului și statului nostru pentru crearea unei economii moderne, multilateral dezvoltate, cu o

structură armonioasă și echilibrată s-a asigurat, în primul rînd, prin înfăptuirea politicii de industrializare socialistă a țării. În concepția promovată și transpusă în practică de partidul nostru cu privire la industrializare s-a urmărit edificarea unei industrii puternice, moderne, competitive, capabilă să înlăture bine cunoscuta rămînere în urmă în acest domeniu, să susțină ritmul ridicat de dezvoltare al întregii economii, să participe eficient la schimburile internaționale. Au fost amplasate pe întreg teritoriul țării unități industriale moderne, de mare capacitate din domeniul metalurgiei și siderurgiei, al construcțiilor de mașini, al industriei electronice și electrotehnice, dar și unități ale industriei materialelor de construcție, ale industriei ușoare etc.

Imprimarea unui caracter modern, competitiv, eficient industriei naționale s-a concretizat în obținerea unor creșteri substanțiale (uneori chiar spectaculoase) ale producției, într-o îmbunătățire considerabilă a rezultatelor economico-financiare ale fiecărei unități industriale. Sporirea producției industriale, amplificată substanțial mai cu seamă în perioada care a urmat Congresului al IX-lea al partidului, a avut la bază atât o perfecționare în plan metodologic și al instrumentelor de planificare, cît și — în strînsă legătură cu primul aspect — progrese substanțiale consemnate în activitatea concretă de producție prin accentul pus pe laturile calitative ale activității, pe eficientizarea tuturor unităților economice.

Totodată, însă, trecerea la o nouă calitate a fost gîndită și transpusă în practică și ca un efort constant de modernizare a structurilor economice, țînîndu-se seama de restricțiile materiale și energetice cărora trebuie să le facă față economia noastră. În acest sens au fost dezvoltate în mod prioritar ramurile și subramurile industriale de vîrf, de complexitate și tehnicitate ridicată, ceea ce asigură valorificarea superioară a materiilor prime și energiei, activități ce încorporează cu prioritate inteligența, creativitatea, pricepera oamenilor muncii. Astfel, pe fondul dezvoltării unor ramuri de bază ale industriei — ponderea metalurgiei, construcțiilor de mașini și chimiei, în totalul industriei a crescut de la 23,9% în 1950 la peste 51% în 1981 — s-au dezvoltat puternic o serie de subramuri sau ramuri industriale noi, de înaltă tehnicitate și eficiență. De exemplu, în perioada 1966—1981, în industria constructoare de mașini s-au înregistrat creșteri de producție între 4,1 ori și 7,5 ori la utilajele tehnologice, mașinile unelte și motoare electrice, de aproape 25 de ori la produse ale industriei de

mecanică fină și optică, de 40 de ori la mijloace de automatizare și tehnică de calcul. În industria chimică s-au înregistrat creșteri de 10 ori la fibre și fire sintetice etc. Pe această bază s-a asigurat introducerea puternică a progresului tehnic și în celelalte ramuri ale industriei și economiei — element dinamizator în dezvoltarea multilaterală a economiei și în creșterea eficienței muncii sociale.

bunătățit nu numai cantitativ ci și calitativ, exprimând atât un spor numeric, cât și îmbunătățiri de ordin tehnic: al randamentelor, al economicității în exploatare etc. De asemenea, randamentele la hectar și pe animal au înregistrat evoluții pozitive, de ample proporții, efectivele de animale au crescut substanțial la toate speciile etc.

Cadrul în care se desfășoară, în acest cincinal și în perspectivă, activitatea

economică. Creșteri semnificative se înregistrează de asemenea și în cazul ramurii construcții, în activitatea de transporturi, acest domeniu beneficiind de investiții importante, de o viziune încheagată privind organizarea în teritoriu după criteriile de raționalitate și eficiență.

Încercarea de a schița liniile majore ale făuririi complexului economic național, într-o viziune modernă, avansată trebuie completată cu sublinierea realizărilor obținute în procesul de dezvoltare în profil teritorial. Urmărind asigurarea echilibrului amplasării teritoriale a forțelor de producție, strategia dezvoltării multilaterale a economiei naționale a asigurat îmbinarea armonioasă a structurilor moderne pe ramuri ale economiei naționale cu structurile social-economice în profil teritorial, în scopul valorificării superioare a resurselor materiale și de muncă existente în fiecare zonă, sistematizării și modernizării rețelei de localități urbane și rurale, accelerării procesului dispariției deosebiriilor esențiale dintre sat și oraș, dintre activitatea agricolă și industrială, creării tuturor condițiilor ca egalitatea în drepturi de care se bucură cetățenii patriei noastre, fără deosebire de naționalitate, să se întemeieze pe fundamentul traic al creșterii potențialului economic al tuturor județelor.

Preocupările pentru dezvoltarea complexă, armonioasă în profil teritorial sînt evidențiate și de introducerea, pentru acest cincinal, a unui nou indicator de planificare și comensurare a dezvoltării județelor — nivelul de 70 000 de lei pe o persoană, dintre care 50 000 de lei în industrie, 10 mii lei în agricultură și restul în alte activități economice. În acest fel economia fiecărui județ este orientată spre o dezvoltare complexă, armonioasă, aptă să pună în valoare resursele existente pe plan local, să asigure condiții optime pentru autoaprovizionare cu produse agroalimentare, dar și să racordeze toate zonele țării la progresul general, la cele mai avansate cuceriri ale cunoașterii contemporane.

REALIZĂRILE remarcabile obținute de poporul nostru în anii construcției socialiste, succesele înregistrate în anii actualului cincinal constituie o expresie vie, convingătoare a justeții politicii științifice elaborate de partid și transpusă în operă prin activitatea creatoare, puternic angajată a colectivelor de oameni ai muncii din toate unitățile economice, într-un proces de continuitate, propriu societății noastre socialiste, aceste împliniri vor dobîndi noi contururi, se vor îmbogăți în conținut. Hotărîrile de excepțională însemnătate pe care le va adopta Conferința Națională a partidului, ale cărei lucrări polarizează, în aceste zile, atenția întregului popor vor imprima un nou dinamism acestei acțiuni de anvergură istorică. Beneficiind de dezvoltarea în continuare a industriei și agriculturii, a celorlalte ramuri și compartimente, angajîndu-se ferm pe coordonatele calității și eficienței, economia românească va contribui în și mai mare măsură la progresul neîntrerupt al societății românești.

dr. Viorel CORNESCU

Dinamica principalilor indicatori ai economiei naționale
1938=100

	1950	1965	1980
Populație	104,6	122,0	142,0
Populație activă — aptă de muncă	101,2	117,0	125,0
Numărul personalului muncitor	150,5	305,1	520,2
Produsul social	99	410	14 ori
Venitul național	99,5	411	14 ori
Producția globală industrială	147	957	48 ori
Producția globală agricolă	74	143	258
Venitul național pe locuitor	95	337	10 ori
Retribuția reală	100	228	418
Retribuția medie nominală netă	100	205	664
Veniturile țărănimii provenite din munca în C.A.P. și din gospodăria personală, pe o persoană activă			
— reale	100	189	434
— nominale nete	100	296	822
Vinzările de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist	100	459	15 ori

Saltul înregistrat de industria românească atât pe dimensiunea sa extensivă (fondurile fixe ale industriei au crescut de la 19,8% din totalul fondurilor fixe din economie, în 1950, la 44% în 1980) cât mai ales, în ultimele cincinale, sub aspect intensiv, de eficiență, a dus la modificarea locului ocupat de această ramură în structura economiei naționale. Relevantă din acest punct de vedere este creșterea participării industriei la dezvoltarea economico-socială a țării, participare ce se reflectă elocvent în indicatorii sintetici ai dezvoltării: venitul național și produsul social. Dacă în 1950 industria contribuia la creșterea venitului național cu 44%, această pondere s-a situat, în 1980, la 58,6% în timp ce în cazul produsului social, pentru același interval, valorile erau de 46,6% la 62,8%.

Mutațiile cantitative și calitative produse în structura industriei nu au avut un caracter izolat. Beneficiind de progresele înregistrate de industria românească, de celelalte ramuri ale economiei naționale, economia românească în ansamblul său a cunoscut o dezvoltare continuă, dobîndind o înzestrare tehnică modernă, premisă de bază pentru creșterea productivității și eficienței.

În prim-planul ramurilor care au cunoscut o dezvoltare viguroasă se află agricultura. Așezarea pe baze socialiste a agriculturii, accentuarea caracterului industrial al agriculturii socialiste a creat largi posibilități în direcția dezvoltării puternice și modernizării bazei tehnico-industriale a acestei ramuri, introducerii în producție a tehnologiilor moderne și a cuceririlor științifice, dinamizării producției agricole etc. Ca urmare și rezultatele înregistrate în agricultură în anii socialismului sînt însemnate: producția agricolă a cunoscut o creștere de 3,5 ori în 1980 în comparație cu 1950, baza tehnico-materială — concretizată în special în parcul de tractoare și mașini agricole — s-a im-

oamenilor muncii din agricultură a fost precizat prin elaborarea concepției privind înfăptuirea unei noi revoluții agrare. Noua revoluție agrară este menită să conducă la sporirea producțiilor agricole, în condiții de eficiență, la creșterea ponderii sale în complexul economic național, la participarea și mai importantă a acestei ramuri la dezvoltarea generală. Din perspectiva obiectivelor asumate, agricultura românească se înscrie ferm pe coordonatele calității și eficienței, se orientează, precumpănit spre valorificarea superioară a bazei materiale și umane existente, a roadelor cercetării științifice concretizate în îmbunătățirea continuă a materialului biologic utilizat, în crearea în țară de soiuri de hibridi cu o mare capacitate de producție la toate plantele de cultură, în ameliorarea soiurilor de animale etc.

Dezvoltarea economiei naționale în perspectiva multilaterală și a echilibrului dinamic a consemnat, odată cu progresul industriei și al agriculturii, și creșterea celorlalte ramuri ale economiei; construcțiile, transporturile, telecomunicațiile ș.a. au cunoscut mutații cantitative și calitative importante, generate de amplul proces de înnoire care a caracterizat și va fi pe mai departe propriu întregii economii naționale. În aceste condiții, structura pe ramuri a economiei a cunoscut o continuă modernizare, proces ce pune în evidență realismul și eficiența strategiei promovate de partid, de dezvoltare a economiei. Prin comparație cu anul 1938, de exemplu, și începînd încă din 1950 industria se situează pe primul loc în ce privește participarea la crearea produsului social și a venitului național, ulterior această ramură consolidîndu-și poziția de ramură conducătoare. Agricultură, deși a scăzut ca pondere datorită progresului realizat în industria românească, își aduce ca valoare absolută o contribuție însemnată la dezvoltarea

INDUSTRIALIZAREA — CONDIȚIE A DEZVOLTĂRII ARMONIOASE A ÎNTREGII ECONOMII

PROMOVAREA cu fermitate de către partidul nostru a industrializării socialiste a dus la o dezvoltare tot mai intensă și a celorlalte ramuri ale economiei naționale. A crescut și crește continuu, de pildă, gradul de industrializare a construcțiilor, s-a extins și se extinde modernizarea transporturilor și telecomunicațiilor, s-a lărgit și se lărgeste sfera de utilizare de către populație a unui volum tot mai mare și mai variat de bunuri industriale de folosință îndelungată și corespunzător de servicii pentru acestea.

O coordonată majoră a strategiei de industrializare a țării noastre a constituit-o amplasarea rațională a producției industriale pe teritoriu și dezvoltarea proporțională a tuturor zonelor. Avându-se în vedere efectele economice și social-culturale pe care le generează această amplasare (ridicarea gradului de civilizație a tuturor județelor și localităților, lichidarea migrației populației spre orașele mari, înfăptuirea egalității în privința condițiilor de muncă și de viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în viața socială, a tuturor cetățenilor etc.), în anii industrializării au fost construite noi obiective, în proporții din ce în ce mai mari, și în acele zone, regiuni sau județe rămase în urmă în trecut. În multe din aceste unități teritorial-administrative, prin politica de acumulare și investiții, au fost prevăzute sistematic ritmuri medii anuale de creștere a producției industriale superioare mediei pe țară, fapt ce a determinat schimbări structurale profunde în geografia economică a patriei. De altfel, la sfârșitul anului 1980, nu a mai existat județ al țării care să nu fi realizat o producție industrială minimă de 10 miliarde de lei, iar ca rezultat al realizării primei etape din prevederile „Programului național de sistematizare a teritoriului și localităților urbane și rurale” s-au obținut mari și importante progrese în conturarea profilului economico-social al fiecărei zone. S-au redus, cu alte cuvinte, decalajele care existau în nivelul de dezvoltare economico-socială a tuturor zonelor și județelor, a crescut continuu baza tehnico-materială a producției acestora și cu deosebire în cele mai puțin dezvoltate.

Amplasarea judicioasă în teritoriu a noilor obiective industriale a ridicat la o viață nouă, la un nivel superior de civilizație numeroase localități pe întreg cuprinsul patriei. Noile capacități și obiective industriale, care au fost date în exploatare au creat în același timp condiții prielnice pentru valorificarea mai eficientă a resurselor naturale și a forței de muncă, pentru apropierea nivelului producției industriale și agricole pe locuitor în diferitele județe, pentru adâncirea cooperării localităților din cadrul aceleiași zone etc.

Rezultă, așadar, că în procesul industrializării socialiste, grija pentru progresul economic și social al țării s-a concretizat într-o dezvoltare unitară și echilibrată a întregii economii, că repartizarea noilor obiective industriale pe teritoriu a constituit o latură inseparabilă a dezvoltării complexe și armonioase a acesteia, o problemă care a stat permanent în atenția partidului și statului nostru.

Îmbunătățirea repartizării teritoriale a obiectivelor industriale a dus, în același timp, la o mai mare stabilitate a forței de muncă, dar mai ales la modificări pozitive în structura populației ocupate. Astfel, în județele mai puțin dezvoltate, numărul de personal muncitor la 1 000 locuitori a cunoscut o evoluție ascendentă: în județul Bistrița-Năsăud, de la 179 în 1975 la 249 în 1980; în județul Buzău de la 200 la 265; în județul Covasna de la 276 la 325; în județul Dolj de la 243 la 285; în județul Sălaj de la 169 la 241; în județul Vrancea de la 186 la 226 ș.a.m.d. Deja la sfârșitul anului 1980, în 22 județe numărul personalului muncitor la 1 000 locuitori depășise 300, față de numai 13 județe în 1975. A crescut concomitent gradul de urbanizare, numărul orașelor cu peste 100 000 locuitori fiind în 1980 de 19, din care 16 orașe cu peste 200 000 locuitori; a sporit la 13 numărul județelor cu un grad de urbanizare de peste 50 la sută — față de 6 în 1976 și 2 în 1965.

Programul-Directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial adoptat de Congresul al XII-lea, continuă pe un plan calitativ superior politica fermă a partidului de repartizare rațională a producției industriale pe întregul teritoriu, de accelerare a procesului dispariției deosebiri esențiale dintre sat și oraș, de omogenizare crescândă a societății noastre, de creare a unui fundament trainic pentru afirmarea deplinei egalități între toți cetățenii patriei, de ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale, a gradului general de civilizație a întregului popor.

Concret, în anii actualului cincinal, continuarea cu consecvență a politicii de amplasare rațională a producției industriale pe teritoriu va asigura dezvoltarea echilibrată a tuturor zonelor, apropierea județelor în ceea ce privește nivelul producției globale pe locuitor și folosirea resurselor de muncă, va asigura sistematizarea și modernizarea rețelei de localități urbane și rurale, realizarea în cadrul fiecărui județ a unui raport corespunzător în dezvoltarea sectoarelor de bază — industrie, agricultură, construcții, transporturi, prestări de servicii etc. Se urmărește ca fiecare județ să ajungă, până în 1985, la o producție globală de cel puțin 70 000 lei pe locuitor și la un grad de ocupare a forței de muncă de minimum 400 persoane la o mie de locuitori. De asemenea, se urmărește sporirea rolului economic și social al orașelor mici și mijlocii și crearea de noi centre urba-

ne sub forma orașelor agroindustriale. În cadrul acestor orașe, precum și în comunele reședință ale consiliilor unice agroindustriale se vor construi peste 700 unități cu caracter industrial, de interes republican și local.

Evident, realizările remarcabile obținute în anii industrializării socialiste și cu deosebire în ultimii 18 ani confirmă cu mare forță de expresie consecvența cu care partidul și statul nostru urmăresc ca tot ceea ce se înfăptuiește să servească realmente oamenilor, ridicării sistematice a bunăstării lor generale. Întrucât gradul de satisfacere tot mai deplină a nevoilor de consum ale întregii societăți și ale fiecărui membru al ei în parte este direct dependent de nivelul producției, de volumul, structura și dinamica acesteia, partidul nostru a orientat și orientează cu fermitate eforturile celor ce muncesc în direcția dezvoltării neconținute a forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale, în vederea creșterii și perfecționării producției socialiste, a sporirii avuției naționale. Astfel, prin promovarea neabătută a politicii de industrializare socialistă, de organizare a economiei naționale pe baza celui mai înalt nivel al științei și tehnicii, de folosire pe scară largă în producție a celor mai noi procedee tehnologice etc., poporul nostru a realizat o creștere continuă a potențialului industrial al țării, fapt ce și-a găsit și își găsește reflectarea în sporirea și diversificarea producției industriale, în capacitatea industriei de a obține cantități tot mai mari de produse, cu însușiri calitative superioare, în concordanță cu exigențele mereu sporite ale consumatorilor. În mod constant, creșterea rapidă a producției industriale a fost însoțită, pe de o parte, de o permanentă îmbunătățire a structurii sale în strânsă corelare cu volumul, structura și tendințele nevoii sociale curente și viitoare, iar, pe de altă parte, de importante realizări obținute în celelalte ramuri ale producției materiale — ca urmare a contribuției industriei la înzestrarea lor tehnică. Datorită dezvoltării în ritm intens, în primul rînd, a producției industriale și agricole, dar și a celorlalte activități economice, în cei 30 de ani de construcție socialistă avuția națională a crescut de 7,6 ori, venitul național de 15 ori și odată cu ele, bunăstarea și calitatea vieții celor ce muncesc. În perioada 1950—1980, de pildă, în condițiile creșterii numărului locuitorilor de muncă cu peste 5 milioane, retribuiția medie nominală a sporit de la 330 lei la 2 238 lei lunar; veniturile nominale nete lunare ale țărănimii au crescut de la 167 lei la aproximativ 1 400 lei; cheltuielile social-culturale pe locuitor au crescut de la 211 lei la circa 3 200 lei. Au fost construite circa 4,6 milioane locuințe, a fost îmbunătățită radical starea de sănătate etc.

prof. dr. Marin MEHEDINȚU

(Continuare în pag. 17)

*) Prima parte a acestui studiu a apărut în „Revista economică” din 10 decembrie a.c.

VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A POTENȚIALULUI DE RESURSE MATERIALE

DEZVOLTAREA puternică a forțelor de producție, imprimarea unui curs ferm spre calitate și eficiență întregii activități economice reprezintă o trăsătură fundamentală a politicii promovate de partidul și statul nostru, un element strategic în înfăptuirea esenței orînduirii socialiste — ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii. În acest proces de amplă cuprindere și cu largă desfășurare în timp, Conferința Națională a partidului ale cărei lucrări se desfășoară în aceste zile reprezintă un moment de referință. Prin problemele de stringență actualitate pe care le supune spre dezbateră, prin profunzimea și competența dialogului pe care îl angajează, Conferința Națională va imprima un nou suflu dezvoltării economiei, va asigura premisele desfășurării eficiente a întregii activități.

În centrul preocupărilor colectivelor de oameni ai muncii se află lărgirea bazei proprii de materii prime și energetice, înfăptuirea unui amplu proces de dezvoltare a agriculturii și valorificarea superioară a potențialului de care dispune țara noastră. Un rol esențial în această privință îl are Programul privind valorificarea superioară și creșterea bazei de materii prime minerale și energetice primare, supus dezbaterii Conferinței Naționale. Partidul pornește de la premisa că patrimoniul național de substanțe minerale utile — chiar și în cazul existenței unor conținuturi sărace —, poate contribui într-o măsură mai mare decît pînă acum la satisfacerea cerințelor economiei naționale. Așa cum s-a arătat și la recenta Consfătuire de la C.C. al partidului, Programul reflectă sarcinile stabilite de partid pentru creșterea fondului național de substanțe utile și valorificarea lor complexă, în scopul asigurării, în anii următori, a independenței energetice a țării și acoperirii necesarului economiei cu materii prime minerale, în cea mai mare parte din resurse interne.

În conformitate cu prevederile programului s-a cerut intensificarea activității geologice, a cărei orientare de bază în acest cîncinal o constituie intensificarea cercetărilor pentru substanțe energetice primare — petrol, gaze, cărbuni, șisturi bituminoase — în paralel

¹⁾ Anuarul statistic al țărilor membre al C.A.E.R. 1981, Moscova, 1981.

²⁾ Raport sur le developpement dans le monde 1981, Banque mondiale, Août 1981, pag. 165.

³⁾ Vezi: Jean Paul Courthoux: Aspecte actuale ale încetării progresului productivității în țările industrializate, Chroniques S.F.D.E.I.S. 21/1981.

cu extinderea investigațiilor pentru substanțe metalifere și nemetalifere. Una dintre sarcinile esențiale ce rezultă pentru toți factorii care activează în acest domeniu este conceperea unitară, în totalitate și într-o viziune de perspectivă, a procesului descoperirii, extragerii și utilizării materiilor prime minerale și surselor energetice primare, în vederea folosirii cît mai depline a acestor însemnate bogății naturale.

În același timp, în spiritul hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, prevederile actualului cincinal și, în acest cadru, și ale planului pe anul viitor sînt determinate în mod hotărîtor de exigențele reducerii consumurilor de materii prime și energie, ridicării gradului de valorificare a materiilor prime și ale accentuării factorilor intensivi ai creșterii economice. Referindu-se la importanța acestui factor de dezvoltare, la recenta Sesiune a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat: „Pe baza reducerii mai accentuate a cheltuielilor materiale și a creșterii mai puternice a productivității muncii trebuie să obținem o creștere mai puternică a producției nete, a venitului național. Aceasta constituie una din necesitățile de importanță deosebită pentru înfăptuirea autoconducerii și autogestunii, pentru a dispune de mijloacele necesare realizării programului de dezvoltare economico-socială și, totodată, de ridicare a nivelului de trai, material și spiritual, al poporului“.

O bază tehnico-materială puternică, în continuă dezvoltare

ECONOMIA noastră națională dispune în prezent de mari posibilități în acest sens. Alocînd o parte însemnată din venitul național pentru dezvoltare economico-socială, țara noastră a realizat ritmuri înalte de creștere a investițiilor și fondurilor fixe puse în funcțiune în toate ramurile economiei naționale. Astfel, în deceniul trecut, investițiile au crescut într-un ritm mediu anual de 10% în România, 6,2% în Bulgaria, 5,3% în Cehoslovacia, 13,9% în Cuba, 4,5% în R.D.G., 10,5% în Mongolia, 9,9% în Polonia, 5,8% în Ungaria și 5,5% în U.R.S.S.¹⁾ Puternic influențat și de criza economică ritmul creșterii investițiilor în țările capitaliste dezvoltate a oscilat foarte mult de la un an

la altul și de la o țară la alta, el fiind în perioada 1970—1979 de 3,2% în Austria și Japonia, 4,5% în Canada, 4,3% în Norvegia, 2,0% în Franța, 0,9% în R.F.G., 1,1% în Suedia și 3,3% în Elveția²⁾.

Ca urmare a unui asemenea efort, în România valoarea fondurilor fixe a crescut în 1980 de 9 ori în comparație cu 1950, ceea ce a permis crearea unui mare număr de întreprinderi și secții, precum și modernizarea celor existente, pe baza celor mai noi realizări ale tehnicii contemporane. Dacă ținem seama că populația ocupată a crescut în aceeași perioadă de 1,24 ori, valoarea fondurilor fixe pe lucrător ocupat a crescut de 6,6 ori. Ca urmare, a sporit gradul de modernizare a aparatului de producție și s-a ridicat nivelul tehnic al producției în toate ramurile și secțiile economiei naționale, România situîndu-se astăzi printre puținele țări în care ponderea parcului de mașini și utilaje folosite în producție cu o vechime de sub un deceniu depășește jumătate din total.

Prin aceasta s-au creat condiții materiale și tehnice pentru creșterea rapidă a productivității muncii și în general a eficienței economice, ca factor hotărîtor al progresului economico-social în etapa actuală. Una din caracteristicile esențiale ale dezvoltării economice a României în anii socialismului constă și în realizarea unor ritmuri ridicate de creștere a productivității muncii atît la nivelul întregii economii naționale, cît și în principalele ramuri. Astfel, în perioada 1970—1980, productivitatea muncii în industrie a crescut într-un ritm mediu anual de 6,6%, iar productivitatea muncii sociale, exprimată prin raportul dintre dinamica venitului național și dinamica populației ocupate în economie cu un ritm mediu anual de 8,7%. Pentru comparație precizăm că, potrivit unui raport prezentat în 1981 la Colegiul Asociației Franceze de Științe Economice, pe ansamblul a 6 țări membre ale Pieței Comune (R.F.G., Franța, Italia, Olanda, Belgia, Marea Britanie) ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii, la nivelul economiilor naționale, s-a redus de la 4,5% în anii 1968—1973 la 2% în perioada 1974—1977³⁾. Aceeași tendință s-a observat și în alte țări capitaliste; în S.U.A. ritmul de creștere s-a redus de la 1,9% în 1963—1973 la zero în anii 1974—1977, în Canada de la 2,4% la 0,5% și în Japonia de la 8,7% la 2,8%.

În condițiile unor ritmuri așa de diferențiate de creștere, România s-a apropiat față de țările dezvoltate la indicatorul de bază al eficienței economice

— productivitatea muncii. O asemenea creștere este mai pronunțată la unii indicatori fizici, cum este producția de energie electrică, oțel, cărbune, celuloză, tricotaje pe o persoană ocupată în ramurile respective ale industriei, ceea ce se integrează în tendința generală de reducere a decalajelor față de țările dezvoltate din punct de vedere industrial⁴⁾.

Cu toate acestea, productivitatea muncii în țara noastră este încă sensibil mai mică în comparație cu țările dezvoltate. Calculată ca raport între venitul național și populația ocupată, productivitatea socială medie a muncii pe ansamblul a 15 țări industrializate, pentru care am dispus de date, este de peste trei ori și jumătate mai mare în comparație cu cea rezultată pentru țara noastră. Mai mult decât atât trebuie spus că, potrivit unor estimări, reducerea decalajului dintre România și țările dezvoltate este mult mai pronunțată la înzestrarea economiei naționale cu fonduri fixe și în general la înzestrarea tehnică și electroenergetică a muncii, în raport cu ritmul de reducere a decalajului la productivitatea muncii.

Rezerve de creștere a eficienței

CAUZELE pentru care creșterea gradului de înzestrare a muncii cu fonduri nu-și găsește reflectarea corespunzătoare în reducerea diferențelor în nivelul productivității muncii față de țările dezvoltate rezidă în structura fondurilor fixe și mai ales în insuficiența folosire a celorlalți factori de creștere a productivității muncii (economici, organizaționali, psiho-sociali).

⁴⁾ Vezi „Revista economică”, nr. 33, 34 și 35/1982.

De asemenea, există încă deosebiri importante în domeniul valorificării superioare a materiilor prime și al folosirii resurselor energetice. Astfel, dacă ținem seama de nivelul venitului național pe locuitor al țărilor dezvoltate, care este mult mai mare, rezultă că la un dolar de venit național creat, România consuma o cantitate de energie de 2—4 ori mai mare în comparație cu țările dezvoltate. În 1979, de exemplu, la un dolar de venit național (produs național brut) a revenit un consum de resurse energetice de 0,369 kg în Elveția, 0,483 kg în Japonia, 0,502 kg în Franța și Danemarca, 0,712 kg în Suedia, 0,564 kg în R.F.G., 0,603 kg în Austria, 1,355 kg în R.D.G., 1,291 kg în Cehoslovacia și circa 2 kg în România.

Ținând seama de aceste situații, precum și de caracterul limitat al resurselor noastre naturale, de implicațiile crizei din domeniul resurselor energetice și de materii prime, Congresul al XII-lea al partidului a stabilit ca productivitatea muncii în industrie (calculată pe baza producției nete) să sporească cu cel puțin 40,4%, iar consumurile de combustibil, energie și materii prime să se reducă cu cel puțin 20—25%. De asemenea, pentru realizarea pe tona de materie primă a unei valori echivalente cu cea din țările dezvoltate — obiectiv prevăzut în Programul partidului și în documentele Congresului al XII-lea — au fost adoptate programe speciale pe ramuri și subramuri și grupe de produse care urmăresc ca gradul de valorificare a materiilor prime, materialelor și energiei să crească până în 1985 cu 34% (calculat pe baza producției-marfă) și cu 44% calculată pe baza producției nete.

Prin măsurile adoptate în acest an, concretizate și în planul pe 1983, eficiența economică urmează să crească

peste prevederile cincinalului, aducând o contribuție mai mare la susținerea dinamismului economiei naționale. Astfel, în anul viitor, productivitatea muncii în industrie urmează să crească cu 9,2% față de 1982, circa 85% din sporul producției nete industriale urmînd a se realiza pe seama acestui factor; de asemenea, gradul de valorificare a materiilor prime și materialelor va crește cu 7,4%, iar nivelul costurilor de producție la 1000 lei producție sau venituri brute urmează să se reducă cu 12,5% în industria republicană, cu 5,0% în agricultura de stat, cu 6,3% în construcții — montaj (antrepriză) și cu 8,7 lei în activitatea de transport. Pe seama reducerii costurilor în toate ramurile economiei urmează să se obțină economii de aproape 15 miliarde lei.

Realizarea acestor prevederi este legată înainte de toate de dezvoltarea cercetării științifice și de accelerarea procesului de înnoire și modernizare a produselor și tehnologiilor, astfel încît să se realizeze îmbunătățirea substanțială a parametrilor tehnico-economici și ridicarea calității.

Se impune, totodată, ridicarea gradului de pregătire și calificare a forței de muncă, în concordanță cu nivelul tehnic al producției, îmbunătățirea organizării producției și muncii, precum și întărirea disciplinei în toate unitățile economice. Toate acestea trebuie dublate de întărirea autoconducerii și auto-gestiunii, de atragerea largă a oamenilor muncii la conducerea și la activitatea de punere în valoare, de fructificarea tuturor posibilităților de care dispun întreprinderile.

prof. dr. Gheorghe CREȚOIU

Forța motrice a dezvoltării

(Urmare din pag. 3)

ce emană dinlăuntrul ei. În condițiile în care numărul membrilor de partid depășește 3 200 000, nici simpla noțiune de „avangardă” nu-i mai definește corect poziția. Partidul este factorul politic coordonator, unificator și dinamizator al popoului, catalizatorul creației istorice conștiente a maselor; el își concepe și realizează creșterea rolului său conducător în societate printr-o integrare tot mai accentuată, mai firească, mai organică în viața acesteia. În felul acesta partidul reprezintă nucleul în jurul căruia gravitează întreaga societate și de la care radiază energia și lumina ce pun în mișcare și asigură funcționarea întregului angrenaj al orinduirii socialiste, îndeplinind rolul de centru vital al întregului nostru sistem social.

Această modalitate de integrare a partidului în viața societății, prin asigurarea conducerii de către comuniștii a organismelor sociale dinlăuntrul lor, într-o manieră operativă și efectivă prin cunoașterea nemijlocită a problemelor este de natură să stimuleze perfecționarea întregului organism social în conformitate cu valorile autentice ale socialismului, prevenind și combătînd orice alterare sau denaturare a lor, manifestările

reale sau posibile de formalism și birocratism, de rutină și șablonism, de inerție și conservatorism, dar și de anarhie și indisciplină în viața socială, contribuind la potențarea rolului inovației sociale, a promovării consecvente a noului, a spiritului revoluționar nu numai în elaborarea liniei politice generale ci și în înfăptuirea concretă a acesteia, în activitatea curentă, cotidiană, colectivă și individuală, la scară macro și micro-socială.

Așadar, Partidul Comunist Român a putut să devină forța motrice a înnoirii revoluționare a țării, a întregii ei dezvoltări economico-sociale pentru că a știut să convingă masele populare — adevăratul creator, făuritor al istoriei — de adevărul și dreptatea cauzei sale, pentru că a avut convingerea nestrămutată că socialismul nu poate fi un monopol teoretico-ideologic ori politic al vreunui partid sau „club de idei”, ci că el este și trebuie să fie un drept istoric al oricărui popor, drept care — ca orice drept în istoria zbuciumată a acestei nații și nu numai a ei — se cucerește prin luptă și nu-i poate fi „dăruit” de nimeni. Partidul comuniștilor a devenit forța motrice a procesului revoluționar socialist și comunist pentru că a înțeles că, așa cum releva tovarășul Nicolae Ceaușescu „partidul conduce nu în numele, ci împreună cu elasa muncitorească a toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, cu întregul popor”.

Iată numai câteva temeuri care ne îndreptățesc să afirmăm că niciodată în istoria acestui pământ românesc nu s-a mai întîlnit o asemenea unitate de esență între politica unui partid și năzuințele și voința popoului, o asemenea identificare realizată nu numai în dimensiunile prezentului ci și în perspectiva viitorului.

COORDONATE ALE PROGRESULUI ECONOMIC-SOCIAL AL TUTUROR JUDEȚELOR

ROMÂNIA celui de-al șaptelea cincinal se înfățișează în fața Conferinței Naționale a P.C.R. cu realizări de seamă în toate domeniile dezvoltării economico-sociale, în toate zonele și localitățile patriei, pentru toți locuitorii acestui pământ, indiferent de naționalitate, sex sau religie. Dintr-o țară agrară, slab dezvoltată, cu grave dezechilibre în repartizarea forțelor de producție în profil teritorial, perioada construcției socialiste, cu deosebire ani de după Congresul al IX-lea al partidului, prin munca și eforturile unite ale întregului popor desfășurate pe fondul unei concepții novatoare asupra progresului țării au transformat România într-un stat industrial-agrar în plină înflorire, într-un stat cu o bază tehnico-materială modernă, capabilă să valorifice superior resursele natural-materiale și umane atrase în procesul reproducerii lărgite în toate județele și localitățile patriei. Asigurând condițiile obiective ca cei care sînt producătorii socialiști ai bunurilor materiale și spirituale să fie și proprietarii asociați ai mijloacelor de producere a lor, socialismul a pus bazele concordanței dintre aspirațiile de progres și prosperitate ale întregului popor și țelul suprem, absolut al edificării noii orînduirii sociale — ridicarea nivelului de trai și îmbunătățirea calității vieții tuturor locuitorilor județelor și localităților patriei.

Pornind de la înăpoierea economică a țării moștenită de la regimul burghezo-moșieresc, complicată în și mai mare măsură de situația dezastruoasă a repartizării forțelor de producție în teritoriu, pornind de la înseși interesele generale ale poporului nostru, strategia optimizării repartizării forțelor de producție în profil teritorial concepută de partid s-a bazat pe corelarea și combinarea criteriilor social-economice cu cele tehnico-științifice și ecologice, toate subordonate modului concret de realizare a țelului suprem al noii orînduirii în fiecare județ, zonă și localitate în parte. Opțiunea și realizările în domeniul dezvoltării armonioase a întregului teritoriu al țării asigură condiții fundamentale pentru ca egalitatea de drept între toți fiii României să devină de fapt, să se sprijine pe condiții egale de muncă și viață pentru toți oamenii muncii de pe toate meleagurile patriei — români, maghiari, germani și de alte naționalități.

În acest cadru complex de orientări, sistemul interdependențelor care se formează între profilul de ramură și cel teritorial, corespunzător modului de reflectare a exigențelor legilor economice, a condițiilor concrete ale teritoriului, conturează cu fiecare etapă a edificării societății socialiste un model propriu de dezvoltare a complexului economiei naționale. Se urmărește edificarea unei economii naționale moderne, echilibrată, capabilă să creeze atît pe ansamblu cît și în fiecare zonă geoeconomică și administrativ-teritorială în parte condițiile pentru a satisfacă la un nivel calitativ superior necesitățile populației nu numai la un moment dat, ci și în perspectivă.

Concomitent cu acțiunea factorilor extensivi de creștere economică, perioada de după Congresul al IX-lea al partidului se caracterizează cu deosebire prin amplificarea efectelor economico-sociale determinate de acțiunea conjugată a factorilor intensivi, calitativi, de eficiență și competitivitate. Dezvoltarea județelor patriei s-a desfășurat pe fondul unui puternic dinamism al creșterii forțelor de producție; ea a fost concepută diferențiat în raport cu potențialul și structura economiei fiecărei unități administrativ-teritoriale, în raport de exigențele procesului de accelerare a echilibrării dezvoltării economiei naționale în profil teritorial. Prioritățile au fost determinate, selectate, în lumina înfăptuirii țelului suprem al societății noastre pentru toți cetățenii țării, în raport de cerințele ocupării depline a întregii populații apte de muncă în sfera producției sociale, cu deosebire în ramurile productive, de cerințele valorificării superioare a potențialului material și spiritual al județelor. Tocmai ca urmare a acestor orientări a fost posibil ca paralel cu dezvoltarea celor două ramuri de bază — industria și agricultura — și drept urmare a efectului lor de antrenare, să se asigure făurirea unei infrastructuri moderne, o puternică dezvoltare a activității de învățămînt, cultură, a altor activități sociale în toate județele țării.

Structuri moderne, eficiente

UNA DIN CARACTERISTICILE însemnate ale procesului de omogenizare a reparuzării forțelor de producție în profil teritorial și de reducere treptată a decalajelor care existau în nive-

lul de dezvoltare economico-socială a zonelor și județelor o constituie îmbunătățirea repartizării teritoriale a industriei. Repartizarea investițiilor în vederea sporirii forței productive a județelor a fost astfel dimensionată încît să răspundă cît mai bine condițiilor specifice ale fiecărei zone, în funcție de nivelul de dezvoltare, de resursele existente, de cerințele integrării armonioase a zonei respective în cadrul structurii și dinamicii complexului economiei naționale. Pe această bază a fost posibil ca, paralel cu dezvoltarea economiei naționale, să se asigure accentuarea procesului de repartizare teritorială a industriei, distribuirea judicioasă a acestei ramuri în teritoriu, înregistrarea unor ritmuri medii anuale de creștere a producției industriale în județele mai puțin industrializate superioare mediei pe țară. De exemplu, în deceniul 1966—1975, față de ritmul mediu de creștere a producției industriale — de 12,4% — s-au înregistrat valori superioare în județele Olt — 23%, Buzău — 18,9%, Argeș — 18,3%, Ialomița — 17,5%, Iași și Sălaj — 16,9%, Mehedinți — 16,6%, Dolj și Teleorman — 16%, ceea ce a determinat nemijlocit o intensificare a procesului de reducere a decalajelor care existau în nivelul de dezvoltare industrială a județelor. În cincinalul 1976—1980, prin construirea unor unități noi în județele mai puțin industrializate, ritmurile medii anuale de creștere a producției industriale au continuat să fie superioare celui obținut pe țară. Astfel, față de ritmul mediu anual de creștere a producției industriale de 9,5%, realizat pe ansamblul țării, în cincinalul 1976—1980 ritmurile medii anuale de creștere în județele mai puțin industrializate au fost de: 21,4% în Bistrița-Năsăud, 20,7% în Sălaj, 17,8% în Covasna, 16,7% în Vilcea, 16,1% în Tulcea, 16,0% în Botoșani, 15,4% în Vaslui, 14,7% în Buzău, 12,5% în Vrancea, 12,3% în Dimbovița și 12,0% în Harghita.

Rezultatul nemijlocit al acestui proces îl constituie schimbările pozitive intervenite în structura județelor după valoarea producției industriale, proces ce a antrenat efecte sociale de

Tabelul nr. 1

Gruparea județelor după producția industrială realizată în perioada 1966—1980

Valoarea producției industriale	Numărul județelor			
	1965	1970	1975	1980
Pînă la 2 miliarde lei	14	5	1	—
2,1—4,0 miliarde lei	13	11	4	—
4,1—10,0 miliarde lei	9	15	14	8
10,1—15,0 miliarde lei	3	5	7	7
15,1—25,0 miliarde lei	—	3	10	14
Peste 25 miliarde lei	1	1	4	11

cea mai mare însemnătate. După cum rezultă din datele tabelului nr. 1, față de anul 1965, cînd 36 de județe aveau o producție industrială pînă la 10 miliarde lei și numai 4 județe peste 10 miliarde lei, la sfîrșitul cincinalului 1976—1980 în toate județele țării existau capacități pentru o producție industrială anuală de cel puțin 10 miliarde lei, îndeplinindu-se astfel unul din principalele obiective stabilite de Congresul al XI-lea al partidului. Un fapt foarte semnificativ este că, drept urmare a realizărilor remarcabile din cincinalul 1976—1980, se constată creșterea numărului județelor cu o producție industrială de peste 15 miliarde lei, de la 1 în 1965 la 25 la sfîrșitul anului 1980.

În condițiile îmbunătățirii repartizării teritoriale a industriei, a crescut baza tehnico-materială a producției în toate județele țării și cu deosebire în județele mai puțin dezvoltate. Analiza evoluției fondurilor fixe productive pe județe, în ultimii 15 ani, cu deosebire în cincinalul 1976—1980, evidențiază accentuarea și aprofundarea procesului de omogenizare a repartizării și dezvoltării aparatului tehnico-productiv pe județe.

După cum rezultă din datele tabelului nr. 2, la sfîrșitul cincinalului 1976—1980 numărul județelor în care valoarea fondurilor fixe productive depășea 20 miliarde lei era de 30, față de 16 în 1975, 4 în 1970 și 1 în 1965. Creșterea volumului fondurilor fixe pe economia națională, de la 1 203 miliarde lei în 1975 la 1 864 miliarde lei în 1980, într-un ritm mediu anual de 9,2 la sută, a avut ca rezultat crearea a 2 491 capacități de producție. Pe această bază s-a creat peste 1 milion de noi locuri de mun-

că — repartizate în toate zonele și județele țării — numărul mediu al personalului muncitor din toate ramurile economiei a fost în 1980 de 7 340 mii persoane, față de 6 300 mii persoane în 1975, 5 108 mii persoane în 1970 și de 4 305 mii persoane în 1965. Concomitent, s-a asigurat sporirea gradului de înzestrare tehnico-productivă a muncii în toate unitățile, din toate zonele și județele țării — condiție hotărâtoare pentru creșterea productivității muncii. Sporirea continuă a numărului locurilor de muncă, îndeosebi în județele rămase în urmă din punct de vedere economic, a avut efecte pozitive deosebit de însemnate, directe, asupra creșterii nivelului de trai al populației țării.

În cincinalul actual, dezvoltarea industriei din fiecare județ trebuie îndeplinită în condițiile economiei riguroase de energie și materii prime, ale utilizării în acest scop a resurselor și posibilităților locale. Se impun promovate cu deosebire activitățile care atrag și fructifică cu randamente superioare aceste disponibilități, contribuind astfel la acoperirea, în condiții de economicitate, a necesarului material și energetic al dezvoltării, la

Tabelul nr. 2

Gruparea județelor după valoarea fondurilor fixe productive, în perioada 1966—1980

Valoarea fondurilor fixe productive	Numărul județelor			
	1965	1970	1975	1980
Până la 10 miliarde lei	35	23	8	3
10,1—20,0 miliarde lei	4	18	16	7
20,1—25,0 miliarde lei	—	2	7	7
25,1—30,0 miliarde lei	—	1	2	4
Peste 30 miliarde lei	1	1	7	19

consolidarea echilibrului balanțelor energetice și materiale constituite la nivelul ansamblului economiei naționale. Tocmai în acest cadru se asigură ridicarea activității din industria fiecărui județ, la nivelul exigențelor pe care le impune îndeplinirea noii calități în întreaga activitate economică.

În strînsă legătură cu dezvoltarea industriei și în raport cu condițiile naturale existente în fiecare județ, optimizarea repartizării teritoriale a forțelor de producție a cuprins și agricultura — ramură de bază a economiei naționale, a cărei dezvoltare mai puternică reprezintă o prioritate fundamentală a actualei etape. Ca urmare a eforturilor întreprinse de statul nostru pentru crearea unei puternice baze tehnico-materiale în această ramură, pentru irigații și amenajări funciare, în general pentru crearea condițiilor necesare creșterii producției vegetale și animale, numărul județelor care au o producție globală agricolă apropiată de limita superioară este din ce în ce mai mare, ceea ce evidențiază accentuarea procesului de omogenizare a dezvoltării economico-sociale și din acest însemnat punct de vedere. O importanță deosebită în această direcție o au prevederile adoptate privind autoaprovizionarea județelor și localităților, respectiv satisfacerea în cea mai mare parte a necesarului de produse agroalimentare din fiecare județ pe baza propriilor producții obținute. Îndeplinirea unui asemenea obiectiv este condiționată de realizarea unei profunde revoluții agrare pe întreg perimetrul agriculturii românești.

Dezvoltarea industriei și agriculturii, a celorlalte ramuri ale producției materiale în toate județele țării se exprimă sintetic în evoluția indicatorului producția globală pe locuitor, indicator înscris în prezent pe primul plan în practica planificării și conducerii economiei în profil teritorial. Față de 18 328 lei, cît reprezenta media producției globale pe locuitor în anul 1965, nivelul minim al acestui indicator era de 8 657 lei, adică de peste 2,1 ori mai redus față de media pe țară. Reducerea decalajului absolut dintre nivelul mediu pe țară și nivelul minim la indicatorul de bază — producția globală pe locuitor — caracterizează o primă etapă de omogenizare a dezvoltării economice în profil teritorial. Această tendință se va accentua în cincinalul 1981 — 1985 cînd, față de 27 de județe care aveau în 1980 o producție globală pe locuitor de pînă la 70 mii lei, în anul 1985 sub această limită nu va mai fi nici un județ; urmează să se creeze capacități astfel ca cea mai mică producție globală pe locuitor să fie cu numai 23 la sută mai redusă față de media pe țară, ceea ce reflectă procesul de apropiere a județelor în ce privește nivelul dezvoltării lor industriale, agricole ș.a.

Orientări spre valorificarea intensă a resurselor locale

ÎN ACTUALA etapă de dezvoltare a forțelor de producție pe teritoriu, caracterul intensiv al acestui proces impune cu ne-

cesitate ca optimizarea structurii celor două ramuri de bază al economiei naționale să fie în concordanță cu necesitățile reale ale societății și să se realizeze pe scema mobilizării la maximum a potențialului tehnico-productiv pe care îl are fiecare județ în parte. Obiectivele de dezvoltare sînt și vor fi amplasate cu deosebire în zonele mai puțin industrializate precum și în ramurile apte să asigure un înalt grad de prelucrare și valorificare a resurselor de muncă socială. Corespunzător acestei orientări, în dependență absolută de necesitățile reale ale economiei și populației și de posibilitățile locale curente și de perspectivă, în prezent se conturează dezvoltarea industriei mici și artizanale în toate zonele și localitățile patriei. Deși cu vechi tradiții, trebuie să spunem că abia în această perioadă segmentul industriei mici și artizanale are o fundamentare trainică și de durată în gama bogată și variată a posibilităților pe care le oferă fiecare localitate. Prin multiplele funcții pe care le are asupra ocupării forței de muncă, valorificării resurselor naturale și satisfacerii necesităților de consum ale economiei și populației, industria mică și artizanală se va încadra organic în sistemul echilibrului economiei naționale în ansamblu și al fiecărei zone în parte.

În domeniul agriculturii îmbinarea rațională a producției vegetale și animale în raport de condițiile pedoclimatice din fiecare județ va avea ca rezultat, la sfîrșitul acestui cincinal, atingerea unui volum de activități agricole pe locuitor de aproape 11 500 lei sau 17 900 lei pe hectarul agricol. Totodată, în județe cu condiții naturale favorabile — ca Bistrița-Năsăud, Brașov, Caraș-Severin, Cluj, Dimbovița, Harghita, Hunedoara, Maramureș, Mureș, Neamț, Sibiu și Suceava — zootehnia va ajunge în totalul producției agricole la ponderi de 50—60 la sută. Saltul revoluționar pe care trebuie să-l realizeze agricultura în fiecare județ presupune să fie folosite cu maximum de efecte condițiile naturale pe care le oferă fiecare zonă în parte, concomitent cu efortul general pentru asigurarea bazei tehnico-materiale adecvate executării la timp și de calitate a fiecărei lucrări agricole. În același timp, ridicarea nivelului de cunoștințe profesionale ale țăranimii, paralel cu adoptarea unor forme de cooperare care să stimuleze un volum și mai ales o calitate superioară a muncii în toate unitățile agricole vor contribui substanțial la dezvoltarea intensivă a agriculturii noastre.

Pe fondul dezvoltării economice, dezvoltarea socială a județelor relevă numeroase valențe de amplitudine. Iată, de exemplu, sporirea numărului de personal muncitor, la 1 000 de locuitori în județele mai puțin dezvoltate ca Bistrița-Năsăud, Buzău, Covasna, Dolj, Ialomița, Mehedinți, Neamț, Olt, Sălaj, Teleorman, Vâlcea și Vrancea, proces care evidențiază atît proporțiile dezvoltării acestor județe, cît și existența premiselor pentru îmbunătățirea condițiilor de ridicare a nivelului de trai din aceste județe. Aceeași strategie caracterizează dezvoltarea și în actuala etapă, pentru 1985 fiind prevăzută atingerea unui nivel de cel puțin 400 persoane ocupate la 1 000 locuitori, creșteri superioare mediei pe țară urmînd să se realizeze în județele pe care le-am amintit mai înainte. Cu cît numărul celor care sînt ocupați este mai ridicat, cu cît productivitatea muncii lor este mai înaltă și cu cît gradul de valorificare a resurselor este mai ridicat, cu atît se creează și premisele pentru dezvoltarea echilibrată și eficientă a fiecărui județ, pentru asigurarea unei concordanțe depline între veniturile cetățenilor și mărfurile și serviciile necesare satisfacerii cerințelor lor de consum.

Întregul proces de repartizare armonioasă a forțelor de producție pe județe a creat condițiile corespunzătoare pentru sistematizarea teritoriului și localităților, precum și pentru creșterea gradului de urbanizare. În acest sens sfîrșitul actualului cincinal urmează să consemneze 18 județe cu o pondere a populației urbane de peste 50 la sută, față de 13 în 1980, 6 în 1975 și 2 în 1965. Ceea ce trebuie subliniat în mod deosebit este preocuparea permanentă pentru a realiza o repartizare echilibrată a localităților urbane pe întreg cuprinsul țării, concomitent cu consolidarea funcțiilor agrar-industriale în noile orașe, în mod deosebit la cele mici și mijlocii. Desigur, toate aceste realizări și orientări se conturează în strînsă legătură cu consolidarea și dezvoltarea funcției agroindustriale a tuturor localităților rurale, creîndu-se astfel condițiile obiective reale pentru ca fiecare județ să poată asigura atît autoaprovizionarea propriei populații, cît și satisfacerea la un nivel superior a cerințelor întregii economii naționale. În întreg acest cadru de orientări, opțiuni și îndepliniri se vădește cu o mai mare putere că numai o muncă de calitate, superioară, care să reprezinte în toate unitățile și județele patriei o productivitate mai înaltă, consumuri materiale mai reduse, eficiență și competitivitate, reprezintă calea sigură pentru ridicarea nivelului de trai, pentru îmbunătățirea calității vieții tuturor locuitorilor țării.

dr. Constantin POPESCU

ÎMBUNĂȚIREA CONDIȚIILOR DE LOCUIT, COMPONENTĂ DE BAZĂ A CREȘTERII NIVELULUI DE TRAI

ÎN STRATEGIA PARTIDULUI nostru privind ridicarea nivelului de trai al întregului popor, construcției de locuințe i se acordă o atenție deosebită nu numai ca unei necesități sociale elementare, ci și ca unui important factor de civilizație materială individuală și colectivă, de restructurare socialistă a localităților. Programul P.C.R., puternic inspirat în esență și în detalii de gândirea clarvăzătoare, profund innoitoare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a stabilit în această privință două principii fundamentale, a căror transpunere în practică în anii de după Congresul al XII-lea le-a demonstrat justetea:

„Se va intensifica construcția de locuințe în orașe și sate, corespunzător principiilor sistematizării teritoriale, care vor trebui să fie respectate cu strictețe... Prin aceasta se va asigura soluționarea în linii generale a problemei spațiului locativ, realizându-se totodată transformarea radicală a înfățișării orașelor și satelor”; „în construcția de locuințe și a celorlalte obiective social-culturale se va urmări îmbunătățirea confortului și ridicarea gradului lor de utilitate, realizarea unor lucrări care să satisfacă în condiții tot mai bune exigențele crescînde ale poporului”.

○ constantă a politicii partidului de creștere a nivelului de trai

APROAPE O TREIME din populația țării trăiește azi, în condiții superioare de confort, în locuințe construite — din fondurile statului, ale întreprinderilor, ale organizațiilor cooperatiste și ale cetățenilor — după 1965. Semnificative sînt nu numai volumul absolut al construcției de locuințe: peste 2 240 mii în ultimele trei cincinale și gradul de innoire calculat prin raportarea lui la numărul locuitorilor¹⁾, ci și dinamica înregistrată în acest sector fundamental al satisfacerii nevoilor de trai ale populației.

Graficul alăturat ilustrează evoluția numărului locuințelor date în folosință în mediul urban. Dezvoltarea fondului locativ al orașelor țării nu numai a însoțit, dar a și condiționat procesul de schimbare a structurii pe medii a populației, intervenit în condițiile industrializării socialiste accelerate. Paralel cu dezvoltarea echilibrată a forțelor de producție în teritoriu, nu numai fiecare județ, ci practic fiecare localitate urbană beneficiază de o cotă adecvată din programul de locuințe, asigurîndu-se și pe această cale baza materială a egalității în drepturi și în condiție materială a cetățenilor.

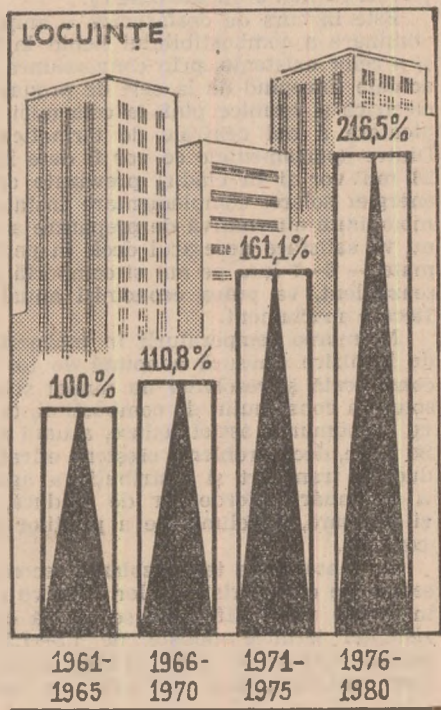
La sate (unde, în primele 3 cincinale, numărul locuințelor nou construite a fost dublu față de cel din orașe) — pe fondul

diminuării numărului locuitorilor sub dublul impact al atracției locurilor de muncă create în orașe și centre muncitorești și al mecanizării agriculturii — se remarcă în prezent două tendințe definitorii. În primul rînd, casele construite în regie proprie de către țărâtime — din materiale durabile și în mare parte cu etaj — corespund unui standard considerabil mai ridicat decît cel tradițional. Sub raport cantitativ, notăm că numai anul acesta au fost terminate, în 9 luni, 3 800 de locuințe și alte peste 12 mii se află în lucru (în repartizarea lor pe județe, ponderea pe care o dețin zonele de deal-munte din Dîmbovița, Argeș, Maramureș, Vilcea, Brașov, Prahova ș.a. ilustrează faptul că și pentru țărâtimea neocooperativizată a intervenit o creștere substanțială a veniturilor). În al doilea rînd, statul a dezvoltat construcția de locuințe pentru specialiștii din mediul rural (aproape 21 mii de apartamente în ultimul cincinal, în medie 10 în fiecare comună), ceea ce constituie nu numai un factor de stabilizare a acestor cadre, ci și un ferment și un model în modernizarea înfățișării satelor.

În condițiile în care în numeroase țări ale lumii criza economică mondială își pune puternic amprenta și asupra evoluției condițiilor de locuit²⁾, România socialistă își menține cu fermitate cursul îndeplinirii obiectivelor programatice în această privință, deși reasezările de prețuri la materiale, energie, mașini de construcții și creșterea retribuției personalului muncitor din construcții implică un efort financiar tot mai însemnat. Numărul planificat al apartamentelor cu termen de dare în folosință în acest an este cu peste 12 la sută mai mare decît media realizărilor anuale din cincinalul trecut. Planul pe 1983 prevede, pentru locuințe și gospodăria comunală, un volum de investiții de peste 29 miliarde de lei și darea în folosință a 180 mii de locuințe, din care 150 mii de apartamente din fondurile statului.

Pași importanți în soluționarea problemei spațiului locativ

O ANUMITĂ atenuare în viitor a ritmului este totuși previzibilă — și anume sub influența tendințelor, sensibile de pe acum, de modificare a cererii. Accentuarea elementului intensiv

¹⁾ În anul 1979 — ultimul pentru care D.C.S. a publicat date statistice internaționale (Anuarul statistic 1981) — numărul locuințelor date în folosință la 1 000 de locuitori a fost de 8,7 în România, 9,7 (inclusiv locuințe modernizate) în R.D. Germană, 8,2 în Ungaria, 8,1 în Cehoslovacia, 8,0 în Polonia, 7,5 în Bulgaria, 7,3 în U.R.S.S., 6,6 în Iugoslavia. Cifrele pentru alte țări europene sînt: Austria 7,1, Danemarca 6,1, Franța 7,5, R.F. Germană 6,0 (1978; inclusiv restaurările), Italia 2,7 (1978), Olanda 6,3, Regatul Unit 4,6, Suedia 6,7.

²⁾ Scăderea masei disponibilităților bănești ale populației ca urmare a inflației și șomajului, creșterea considerabilă a prețurilor la materialele și la lucrările de construcții, la încălzire și energie electrică, a prețurilor terenurilor, a dobânzilor asupra împrumuturilor ipotecare, a impozitelor, reducerea importanței a construcțiilor din fonduri publice au determinat în ultimii ani, în țările Europei occidentale, o diminuare drastică a numărului de locuințe începute (1) și al celor terminate (2). Potrivit estimărilor din documentele Congresului Euro-Construct de la Roma, realizările din 1981, comparativ cu cele din 1978-1980, au fost: Austria — I 97,7, T 83,5; Belgia — I 75,9; Danemarca — I 73,7, T 76,0; Franța — I 88,6; R.F. Germană (1980-1980) — T 37,3; Italia — I 86,4, T 77,3; Olanda T 94,5; Regatul Unit — I 66,0, T — 73,5. Ca fenomene însoțitoare de ordin calitativ se remarcă: în Marea Britanie — creșterea duratei medii de execuție cu circa 50%; datorită lipsei de fonduri și existența unui număr tot mai mare de locuințe noi, neocupate din lipsă de cumpărători solvabili (într-un singur an prețul mediu s-a ridicat cu 28%); în Italia — limitarea acțiunilor promoționale nesprințite financiar de către stat, aproape exclusiv la echivalentul cererii din partea păturilor avute; în Belgia — creșterea volumului lucrărilor de reconstrucție și amenajare a clădirilor vechi (inclusiv îmbunătățirea izolației termice) mai puțin oneroase decît locuințele noi; în R.F.G. o evoluție similară, încurajată prin subvenții de către stat (reamenajările au ajuns, valoric, la 40% din producția în sectorul construcției de locuințe); în Danemarca — mărirea ponderii locuințelor noi în blocuri (comparativ cu cele individuale) și tendința de micșorare a suprafețelor; în Franța — creșterea ecarterului între numărul autorizațiilor de construcție eliberate și numărul locuințelor începute, semn al declinului puternic al cererii solvabile — în condițiile în care o proporție însemnată din fondul locativ existent este inadecvat.

în dezvoltarea industriei, pîrghiile economice și sociale (deja introduse și cele ce se vor impune încă în mod obiectiv) pentru acoperirea necesarului de forță de muncă în agricultură, în primul rînd prin temperarea părăsirii de către tineretul rural a satelor și prin dezvoltarea complexă a economiei acestora constituie prima dintre coordonatele ce trebuie avute în vedere. A doua o reprezintă însuși avansul cîștigat — datorită diferenței pozitive considerabile dintre capacitatea de locuire nou creată și creșterea demografică — în îndeplinirea obiectivului de perspectivă privind asigurarea unei locuințe pentru fiecare gospodărie (părinți + copii).

Concret : fondul locativ existent la finele anului trecut oferă, cu cele circa 7 150 mii locuințe (din care peste $\frac{2}{3}$ înălțate după 1950), o medie de una la 3,1 locuitori. Ecarterul de la cifra pe ansamblul țării este nesemnificativ între urban (3,0) și rural. Aceste date apar și mai semnificative dacă le coroborăm cu cele privind numărul de locuitori ce revin la o cameră (1,36 în orașe și municipii, 1,53 în comune suburbane, 1,44 în restul comunelor) și suprafața locuibilă ce revine pe o persoană (respectiv 10,29 ; 8,71 ; 9,12 mp).

Funcționalitate adecvată cerințelor

ÎN FAMILIILE care s-au strămutat ori s-au format la oraș în perioada ultimele generații copiii ajung mari, doresc să-și întemeieze la rîndul lor o familie și să-și formeze o gospodărie separată, adesea locul de muncă îi determină chiar la schimbarea localității de reședință. Aceasta, ca și unele modificări în structura pe destinații a bugetului familiei introduc corecturi de esență în preferințele și solicitările cu privire la tipul locuinței și la parametrul construit al confortului.

Încă în cincinalul 1976—1980, proporția pe care o dețineau în totalul locuințelor date în folosință apartamentele cu o cameră (12,8 la sută) și cele cu 3 sau mai multe camere (39,6 la sută) o depășea pe cea din cincinalul anterior, marcînd adaptarea mai diferențiată la nevoi. S-ar părea că asistăm în prezent la o și mai intensă cerere de garsoniere, ca și la prefaceri în comportamentul de locuire. Sînt elemente care trebuie avute în vedere, satisfăcute și, sub anumite aspecte, chiar dirijate prin planificarea și proiectarea apartamentelor.

Noile serii de proiecte tip au îmbunătățit raportul dintre suprafața construită și cea utilă, dintre aceasta și cea locuibilă. în sensul valorificării la maximum a spațiilor pentru realizarea funcțiilor locuinței, inclusiv prin comasarea în același spațiu a unor funcții compatibile. Dimensiunile camerelor de baie au fost mărite la 4,20 mp, astfel încît să permită amplasarea mașinii de spălat rufe. Va fi, desigur, agreată de locatari extinderea utilizării așa-numitului „partiu flexibil” — soluții constructive care permit modificarea distribuției interioare a spațiului apartamentului, prin adăugarea sau înlăturarea unor pereți despărțitori, în funcție de cerințele legate de evoluția nucleului familial.

Răspunzînd cerinței beneficiarilor de a se mări suprafața de depozitare aferentă apartamentului și de a se asigura o „cămară de iarnă” (nevoi rezolvate greșit de către unii locatari prin denaturarea funcției balcoanelor și logiilor), proiectanții au în vedere creșterea suprafeței cămărilor, în funcție de numărul camerelor de locuit, la 1—2,5 mp ; de asemenea, urmează ca în spațiul subsolurilor tehnice, destinat vizitării instalațiilor comune (și care în mod frecvent este prost întreținut), să se amenajeze boxe de 3,5—7,5 mp fiecare (după mărimea apartamentului de care depind), inclusiv la blocuri existente.

În sfîrșit, pe planul binomului izolare-comunicare, ca nevoie și funcție specifică ce rezultă din relația locuinței urbane cu mediul social, perioada ultimilor ani a înregistrat un cîștig net

³⁾ **Diminuirea.** Planul privind asigurarea cu energie prevede ca, pînă în 1985 consumurile energetice la locuințe să fie diminuate cu 25%. Statul acordă subvenții și credite pentru aplicarea măsurilor necesare. **Belgia.** Prin pîrghii financiare sînt stimulate cercetările pentru sisteme de reglare și programare a încălzirii, cazane cu recuperare de căldură. Se acordă prime celor ce utilizează la încălzire cărbunele. La energia electrică se aplică tarife diferențiate (mai mari în orele de vîrf), iar pentru locuințele racordate la termoficare se studiază posibilitatea de conțorizare. S-au stabilit nivele minime de izolare termică pentru construcțiile noi. La locuințele existente, costul investițiilor pentru economisirea energiei care devin rentabile în mai puțin de 10 ani se împarte, după anumite criterii, între proprietari și chiriași. **Franta.** S-a stabilit ca pînă în 1980, consumul de energie la locuințe să se micșoreze cu 10%. Într-un singur an au fost instalate circa 10 mii de pompe de căldură, pentru instalațiile de încălzire și alimentare cu apă caldă. Se apreciază că economia de energie obținută la încălzire prin folosirea materialelor termoizolante și a ferestrelor duble acoperă în una, respectiv trei luni conținutul de energie al acestora ; investiția se amortizează pe aceeași cale (la prețul actual al energiei), în 0,6 ani pentru termostate, 1,5 ani pentru izolarea acoperișurilor, 2,5 ani pentru reglarea automată a încălzirii, peste 25 de ani pentru izolarea exterioară a fațadelor locuințelor unifamiliale. S-a introdus obligativitatea ca reparațiile de un anumit grad de importanță la clădirile de locuit existente să includă și izolarea termică.

prin trecerea de la construirea aproape în extravilan a noilor ansambluri, care în mare parte au și acum caracterul unor cartiere-dormitor, la reconstrucția masivă a zonelor centrale și arterelor adiacente. Cîștigul este nu numai de ordin urbanistic — arhitectural, ci și de confort (datorită proximității serviciilor și, în multe cazuri, reducerii parcursului pînă la locul de muncă pentru cei ce beneficiază de locuințe în aceste zone). Plus avantajul economic ce rezultă pentru localitățile respective prin creșterea densității la hectar a locuitorilor (deci eliminarea necesarului de noi terenuri), prin utilizarea unor infrastructuri comunale deja existente (deci diminuarea investiției pentru rețele edilitare), prin reducerea solicitării transportului în comun.

În actualitate : consumul de energie în construcția și exploatarea clădirilor

CONSTRUCȚIILE sînt, prin excelență, mari consumatoare de materiale energointensive : ciment, oțel, ceramică, bitum, mase plastice, sticlă. Cantități însemnate de energie consumă și producerea prefabricatelor din beton armat, mecanizarea lucrărilor pe șantiere. Aplicînd directivele date de secretarul general al partidului, proiectanții de locuințe au trecut la aplicarea în proporții de masă a unor soluții care, fără a afecta calitatea și funcționalitatea clădirilor, să diminueze drastic aceste consumuri, îndeosebi prin limitarea utilizării structurilor din beton armat. În actuala concepție, majoritatea blocurilor se realizează cu parter și 3—4 etaje ; înălțimi mai mari se admit numai pentru circa 12 la sută din total (calculat la numărul de apartamente) și doar acolo unde sînt impuse din considerente de sistematizare. Cu începere din anul viitor, peste 15 la sută din apartamente — îndeosebi în mediul rural și în orașe mici — vor fi în clădiri cu 2—3 nivele, din zidărie de cărămidă sau înlocuitori, cu acoperiș în șarpantă (pentru încălzire se vor utiliza sobe cu combustibil solid). Corespunzător cu aceste orientări, proporția structurilor din panouri mari prefabricate se va micșora de la 53 la sută la circa 48 la sută din numărul total al apartamentelor planificate. Concesia ce se face în ce privește gradul de industrializare a lucrărilor va trebui recuperată de către organizațiile de construcții prin măsuri care să asigure un nivel corespunzător al productivității muncii și al duratei de execuție.

În ce privește exploatarea locuințelor, chiar dacă ea deține o pondere relativ mică în consumurile energetice ale economiei naționale, orice măsuri capabile să elibereze pentru folosințe productive o cantitate de combustibil și de energie electrică, în limitele menținerii unui nivel rațional al confortului, sînt binevenite. (Problema se pune, de altfel, cu acuitate și în multe alte țări, unde autoritățile impun și încurajează aplicarea unor rezolvări cît mai economice³⁾).

Este în curs de desfășurare o amplă acțiune de reducere și diminuire a combustibilului lichid la încălzirea locuințelor noi și a celor existente, prin conversiunea pe cărbune a centralelor actuale (începînd de la cele de producere combinată a energiei electrice și termice pînă la cele mici, de bloc) și darea în exploatare a noi centrale de termoficare cu combustibil solid. Dintre apartamentele ce vor fi date în folosință în anul viitor, 28 mii vor fi în clădiri prevăzute cu instalații de captare a energiei solare, complementare instalațiilor obișnuite ; această modalitate alternativă de preparare a apei calde menajere, deși nu va satisface necesarul decît în perioadele de însorire (însurate — 6—7 luni pe an) și comportă o investiție ce se amortizează lent, va putea economisi anual circa 0,315 tone cc de fiecare apartament.

Normarea temperaturii în încăperile de locuit pe perioada de încălzire (măsură adoptată de tot mai multe țări) trebuie considerată și rezolvată nu numai sub aspectul diminuării absolute a consumului de combustibil, ci și sub acela al obținerii, cu consumurile astfel reduse, a unui randament termic maxim. Se pune, deci, problema creșterii eficacității instalațiilor de producere, transport și distribuție a agentului termic, ca și cea a diminuării pierderilor de căldură, prin măsuri de izolare și etanșare, de eliminare a punților termice, a pericolului de condens.

Cu materialele termoizolante recomandate în prezent (ținînd seama de caracteristicile lor efective și de condițiile de punere în operă) va fi dificil să se atingă coeficientul necesar al rezistenței termice globale, de 1,3—1,5 mp/h°C. Nemaiuînd în considerație — cel puțin pentru moment — materialele noi de mare eficiență, care sînt solicitate însă și de alte sectoare ale

Dorin CONSTANTINESCU

(Continuare în pag 14)

UN CONCEPT ORIGINAL CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA PROPRIETĂȚII SOCIALISTE

A PROFUNDAREA problemelor legate de experiența și practica construcției socialiste în noua etapă a dezvoltării societății în țara noastră necesită clarificarea noțiunii de proprietate și calitatea de proprietari a oamenilor muncii. În acest context, prezintă o mare însemnătate teza formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în Expunerea la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 „Noua etapă de dezvoltare a societății noastre impune să analizăm temeinic realitățile și să tragem concluziile necesare, teoretice și practice, pentru activitatea viitoare”.

Dezvoltarea în economia României a proprietății socialiste atât a întregului popor cât și cea cooperatistă a generat o serie de intercondiționări în evoluția lor pe de o parte, iar pe de altă parte impune stabilirea, de la o etapă la alta, a unor raporturi bine determinate între proprietatea socială și proprietatea individuală și personală. În această direcție încercăm să aducem unele considerații teoretice în articolul de față.

Tendințe în evoluția formelor și relațiilor de proprietate

MULTITUDINEA de unități economico-sociale în care oamenii folosesc mijloacele de producție pentru realizarea producției materiale și a serviciilor aparțin, după cum este cunoscut, întregului popor sau unor grupuri de producători (cooperatori).

Proprietatea întregului popor a apărut și în economia noastră prin naționalizarea mijloacelor de producție, prin exproprierea pământului fostelor clase exploatoare din agricultură, prin naționalizarea capitalului individual privat și declararea lui drept proprietate de stat, iar ulterior acestor procese revoluționare, proprietatea de stat s-a dezvoltat ca urmare a mutațiilor calitative din cadrul forțelor de producție ca elementul cel mai dinamic, cel mai mobil al procesului creșterii economice. Dar, așa cum s-a mai precizat și în alte studii¹⁾, dezvoltarea ulterioară a acestei proprietăți a luat caracterul proprietății întregului popor ca rezultat al materializării muncii sociale prestate în această perioadă.

1 Ca formă superioară de socializare a mijloacelor de producție, proprietatea întregului popor, administrată de stat prin întreprinderile sale, s-a dezvoltat continuu ca urmare a procesului reproducției lărgite a mijloacelor de producție, condiționat de volumul sporit de investiții de la o etapă la alta.

Dezvoltarea proprietății socialiste în economia României are loc concomitent cu sporirea avuției naționale care prin conținutul ei asigură condițiile necesare reproducției sociale. Sporirea avuției naționale este determinată de volumul acumulărilor realizate în economie. Ca atare, ritmul ridicat de creștere a părții acumulate a avuției naționale reflectă nivelul înalt al folosirii forțelor de producție existente în economie și al resurselor naturale. Faptul că ponderea fondului de acumulare în venitul național a crescut de la 17,6% în perioada 1951—1955 la 36,3% în perioada 1976—1980 reflectă efortul oamenilor muncii din țara noastră pentru dezvoltarea proprietății întregului popor.

Participarea la sfera producției materiale a unui număr tot mai mare de persoane exprimă, de asemenea, contribuția oamenilor muncii la dezvoltarea avuției naționale atât pe cale extensivă, cât și intensivă. În etapa 1950—1980 ritmul mediu anual de creștere a numărului de persoane ocupate în cadrul proprietății întregului popor a fost de 4,1% în industrie, 6,0% în construcții, 2,7% în agricultură, 4,2% în transport și telecomunicații, 6,1% în cercetare și 2,4% în sfera neproductivă. Numărul participanților la dezvoltarea acestei proprietăți va continua să crească, paralel cu procesul de intensificare a eficienței uti-

lizării factorului uman, întrucât sfera proprietății întregului popor este cea mai cuprinzătoare în economia României.

O problemă care consider că trebuie să ne preocupe din punct de vedere teoretic, dar care are implicații pentru practica economică și socială, este cea legată de caracterul de proprietari, beneficiari și producători, al populației ocupate în raport cu populația întregii țări.

În cadrul proprietății întregului popor, poziția oamenilor față de mijloacele de producție, sau mai precis spus, în cadrul raporturilor de proprietate care arată cine sînt proprietarii și în interesul cui sînt folosite, trebuie făcută distincție între: — populația țării ca proprietară (1) și beneficiară (2) a bogățiilor solului și subsolului — și populația ocupată ca proprietară (1), beneficiară (2) și producătoare (3) de valori materiale și spirituale.

Întreaga populație a țării se folosește de avuția națională în toate formele ei componente și pe baza acestui prerogativ al dreptului de proprietate ea este proprietară și beneficiară asupra avuției țării. Dar privind corect proprietatea, ca o relație între oameni în procesul de producție, ea se dezvoltă, se amplifică, pe de o parte, pe măsura sporirii numerice a populației ocupate în sectoarele sferei productive și pe de altă parte, pe seama folosirii intensive a factorului uman, singurul creator de valori materiale și spirituale.

Populația ocupată are atributul de participantă directă la producerea prezentă a bunurilor materiale, pe cînd populația totală include și categoriile de persoane potențial producătoare (populația școlară și preșcolară) și categoria de persoane pensionare, care au contribuit prin munca depusă la dezvoltarea avuției naționale și beneficiază de ceea ce a produs fiecare și persoanele casnice.

Raportul dintre populația ocupată și populația totală s-a schimbat permanent în economia țării în etapele de dezvoltare economică și socială a României și trecerea la făurirea unei societăți socialiste multilaterale dezvoltate. Analiza evoluției raportului dintre populația ocupată ca participantă directă la dezvoltarea proprietății și populația totală a țării, exprimat prin indicii de activitate, arată că acesta s-a diminuat în etapa 1965—1980 de la 50,9 la 48,1. Acest proces se explică mai ales prin creșterea natalității, fapt care a avut ca urmare realizarea unei creșteri mai ridicate a numărului de locuitori — de 36,6% în comparație cu creșterea numărului populației ocupate, de 24,4%.

În cadrul proprietății întregului popor, administrată de stat, indiferent de natura ei economică, fiecare om al muncii care se încadrează în colectivul acesteia, își exercită direct prerogativele de proprietar al mijloacelor de producție — bunuri ale întregului popor — și de producător și beneficiar al bunurilor materiale²⁾. Legea juridică face distincție între calitatea de proprietar a omului muncii asupra mijloacelor de producție care sînt bunuri ale întregului popor și calitatea de producător și beneficiar al bunurilor produse pe care o are numai el și colectivul din cadrul întreprinderii, nu și restul populației.

În scopul perfecționării relațiilor de producție socialiste, în sensul de exercitare reală a celor trei prerogative ale oamenilor muncii încadrați în diferite unități economice, prin politica partidului nostru s-a creat cadrul politic și organizatoric de participare directă și efectivă a acestora la conducerea și gospodărirea eficientă a bunurilor ce le sînt încredințate spre administrare. Pe măsura înfăptuirii societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării spre societatea comunistă, proprietatea întregului popor încetează de a fi un raport între omul muncii și stat (în calitate de administrator cu drept de monopol al fondurilor sociale) ea devine o relație între oamenii muncii înșiși care își desfășoară activitatea de producție în mod organizat în celele ale economiei naționale (întreprinderi, instituții) sub forma autoconducerii muncitorești. „Soluționarea contradicțiilor și dezvoltarea continuă a orînduirii socialiste — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu — impune amplificarea și perfecționarea conducerii colective, renunțarea la principiul conducerii unipersonale, participarea tot mai largă a maselor de oameni ai muncii la conducerea tuturor domeniilor de activitate”.

Toți oamenii muncii dispun de drepturi economice și politice egale în privința modului de a folosi mijloacele de producție

¹⁾ I. V. Totu „Dezvoltarea proprietății socialiste, a autoconducerii muncitorești”, Revista economică nr. 22/1982, p. 18.

²⁾ Elementele sînt stipulate și în Legea nr. 5/1978 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, p. 7.

³⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, Ed. politică, București, 1979, p. 60.

sociale pentru a spori avuția națională și prin aceasta partea individuală a fiecăruia. Dar, în același timp, asupra mijloacelor de producție nu poate avea nimeni nici un drept de proprietate particulară (privată).

2 Forma de grup a proprietății cooperatiste s-a dezvoltat în economia României în cele două elemente ale forțelor de producție. S-au dezvoltat continuu mijloacele tehnice de desfășurare a activității de producție și servicii în cadrul cooperației agricole, meșteșugărești și de aprovizionare și desfacere. În ceea ce privește evoluția forței de muncă s-a produs un fenomen contradictoriu în cadrul proprietății cooperatiste. Dacă în cooperativele agricole numărul membrilor cooperatori s-a diminuat de la 4 568,2 mii în 1962 la 2 195,2 mii în 1980, ca urmare a modernizării tehnicii agricole care a solicitat un volum tot mai redus de muncă vie, în schimb în cadrul cooperației meșteșugărești și a cooperației de producție, achiziție și desfacere numărul cooperatorilor a crescut de la un an la altul. În sistemul proprietății cooperatiste de grup numărul membrilor proprietății de grup s-a ridicat în 1980 la cca. 11 mii persoane.

Cooperația reprezintă în economia țării o formă de asociere liber consimțită a unor persoane, în calitate de producători sau consumatori care prin mijloace materiale și financiare proprii și împrumutate urmăresc să-și satisfacă în comun interesele legate de dezvoltarea producției sau serviciilor în scopul creșterii veniturilor generale ale cooperativei și personale ale membrilor lor.

Interesul pentru dezvoltarea formelor cooperatiste de proprietate în economia noastră națională este ilustrat nu numai de creșterea numerică a membrilor cooperatori, ci și de sporirea volumului fondului social cu care au participat aceștia la formarea și mărirea proprietății de grup. Din datele de care am dispus pentru analiza acestui fenomen reiese că fondul social vărsat de către cooperatorii din cooperația de producție, achiziție și desfacere a crescut de la 188,6 mil. lei în 1950 la 822,1 mil. în 1980.

Interconținerea formelor de proprietate, creșterea gradului de socializare

ÎN EVOLUȚIA celor două forme de proprietate socialistă din economia noastră nu a existat doar o simplă coexistență, ci o strinsă cooperare care s-a dezvoltat, multiplicat și extins până la atragerea în relațiile respective și a proprietății individuale. Mai precis, putem spune că aceste relații de cooperare s-au produs și se reproduc pe mai multe planuri:

- a) între proprietatea administrată de stat și proprietatea cooperatistă;
- b) între unități ale proprietății de grup;
- c) între proprietatea cooperatistă și proprietatea individuală;
- d) între proprietatea administrată de stat și proprietatea individuală.

Prin analiza pe care o facem în continuare pe această problemă încercăm să explicăm conținutul relațiilor de cooperare între formele de proprietate existente în țara noastră și tendințele ce se desprind în această direcție.

¹⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, București, 1975, p. 76

²⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, București, 1975, p. 77

Îmbunătățirea condițiilor de locuit

(Urmare din pag. 12)

economiei naționale, reținem propunerea multor specialiști de a se relua în discuție folosirea, la panourile prefabricate, a vatei minerale; ea are bune calități termoizolante, valorifică materia primă autohtonă, iar consumul de energie pentru producerea ei — 170 kg cc/mc — este compensat în scurt timp prin posibilitatea de reducere a parametrilor de încălzire a clădirilor.

Pierderi considerabile de căldură se produc prin ferestre. Pe lângă respectarea prescripțiilor de calitate la fabricarea țimplăriei, este necesar să se aplice (creindu-se și condițiile necesare) prevederile standardului 415-80 privind etanșarea cu bandă de cauciuc a ferestrelor cuplate. Încă și mai importantă este supravegherea riguroasă a calității execuției pe șantier, sub raportul preciziei cotelor la golurile pentru ferestre, uși de balcon și chiar uși interioare. Totodată, se impune ca, pentru

3 Cooperarea între cele două forme socialiste de proprietate din agricultura țării noastre se înfăptuiește cu scopul de a se obține ridicarea nivelului de dezvoltare economică a unităților agricole care cooperează, realizând pe această cale o sporire a contribuției lor la mărirea avuției naționale. Căile de realizare a acestui scop sînt: a) exploatarea, modernizarea și extinderea capacităților existente; b) concentrarea producției și specializarea unităților; c) introducerea tehnologiilor moderne de producție; d) folosirea rațională a mijloacelor de producție și a forței de muncă; e) executarea unor lucrări de interes comun în domeniul producției, prelucrării, depozitării și desfacerii producției.

Elementele noi apărute și în curs de consolidare, în cadrul proprietății întregului popor și cooperatiste în agricultură exprimă un proces legitim, obiectiv care a fost preconizat în Programul Partidului Comunist Român. Se va dezvolta cooperarea între unitățile agricole de stat și cooperativele agricole de producție în vederea utilizării eficiente a pământului și mijloacelor mecanice, exploatarea cu maximum de randament a amenajărilor funciare, practicării pe scară largă a unei agriculturi intensive. Se vor dezvolta și întări ambele forme de proprietate socialistă în agricultură, extinzându-se conclucrarea dintre ele¹⁾.

Forma cea mai complexă a cooperării și colaborării între cele două forme de proprietate socialistă din agricultură o constituie **consiliile unice agroindustriale** care asigură conducerea unitară a agriculturii socialiste din țara noastră. Prin structura organizatorică, componența și atribuțiile lor, aceste noi organisme asigură conducerea celor două forme de proprietate socialistă din agricultură, deși se menține autonomia gestionară și de proprietate.

Avînd ca obiectiv central creșterea producției și a eficienței economice în activitatea agroindustrială și de servicii la nivelul unităților componente, consiliile unice generează dezvoltarea unui **nou tip de relații de cooperare între proprietatea de stat și proprietatea cooperatistă**.

Factorii care contribuie cu certitudine la dezvoltarea și perfecționarea relațiilor de cooperare în producție, bazate pe relațiile de proprietate diferite, acționează încă din etapa actuală și sînt determinați de:

a) necesitatea **organizării unor secții unice** pe fiecare consiliu agroindustrial, pentru efectuarea intensivă a lucrărilor agricole legate de mecanizare, chimizare, irigații, hidroameliorări, pentru ambele forme de proprietate;

b) **organizarea unitară a teritoriului și a solamentelor** menținîndu-se autonomia fiecărei întreprinderi asupra proprietății pământului și planului de producție.

În această organizare unitară a terenurilor se prevede să se includă și cel existent în proprietatea particulară (gospodării individuale) sau în folosință individuală (loturi atribuite de la C.A.P.), suprafața din gospodăria personală. Acest proces este pe deplin legitim necesar, întrucît indiferent de caracterul proprietății pământului reprezintă un **bun național, avuția întregului popor**, de aceea trebuie folosit în conformitate cu prevederile legilor, corespunzător intereselor dezvoltării economiei naționale, întregii societăți²⁾.

Acești doi importanți factori generează realizarea într-o etapă nu prea îndepărtată a posibilității unificării celor două forme principale de proprietate asupra pământului, deoarece pe fondul lor se impune realizarea unitară a celorlalte forme de relații de producție din care relațiile de repartiție ocupă, de asemenea, un loc important.

dr. Maria STĂNESCU
Institutul de economie socialistă

adaptarea la noile condiții a fondului locativ existent, unitățile de construcții și reparații ale consiliilor populare și ale cooperației să-și creeze de urgență și efectiv capacitatea necesară (iar industriile de resort să-i furnizeze materiale adecvate) pentru lucrări de termoizolare, etanșare, de montare a celui de-al treilea rînd de geamuri la ferestrele cuplate.

Realizarea funcționalității depline a locuinței, fără a încărcă excesiv investiția inițială, balanța energetică a țării și bugetul familiei, depinde într-o măsură decisivă și de comportamentul de locuire. Risipa se întoarce în primul rînd asupra celui ce o provoacă, dar ea ne afectează pe toți. Nu numai ca echivalent lexical, gospodărie trebuie să însemne și economisire.

Proiecții și constructorii, producătorii de materiale trebuie să aibă în vedere că locuințele ce se realizează acum vor servi și generației anului 2000. Criteriul economicității își va dovedi valoarea în timp numai corelat cu cel al calității și durabilității — așa cum a subliniat secretarul general al partidului în cadrul recentului dialog cu specialiști din industria materialelor de construcții.

România socialistă — militantă activă pentru trecerea la acțiuni concrete de edificare a noii ordini economice internaționale

ÎN LUMEA NOASTRĂ, așa cum arăta secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la plenara lărgită a Comitetului Central al partidului din 1—2 iunie 1982, s-a dezvoltat o contradicție nouă, care se accentuează continuu ca urmare a împărțirii în țări dezvoltate și țări în curs de dezvoltare, în țări bogate și sărace, care capătă forme tot mai puternice și tinde să devină una din contradicțiile fundamentale ale epocii noastre. Noua contradicție imprimă cele mai diverse tendințe în relațiile economice dintre state, dereglează și mai mult mecanismele economiei mondiale, care și așa funcționează în favoarea țărilor dezvoltate, duce la adâncirea crizei economice mondiale, cu grave implicații pentru stabilitatea și creșterea economică a țărilor în curs de dezvoltare.

O contradicție fundamentală a epocii noastre

EVOLUȚIA VIETII INTERNAȚIONALE confirmă pe deplin concepția partidului nostru că actuala ordine internațională nu poate asigura o dezvoltare echilibrată și echitabilă a economiei mondiale, favorizează apariția și dezvoltarea unor grave fenomene de criză în relațiile economice internaționale, nu conduce la eliminarea inegalităților ci, dimpotrivă, la adâncirea decalajelor dintre țări, nu favorizează eforturile de lichidare a subdezvoltării, ci perpetuarea acesteia. Tendințele și fenomenele negative care se manifestă acum pe plan mondial, consecințele grave pe care ele le generează pentru toate națiunile, și în primul rînd pentru țările în curs de dezvoltare, demonstrează în mod concludent caracterul perimat, dăunător pe care îl are actuala ordine economică internațională, incompatibilitatea dintre această ordine și cerințele obiective ale progresului general al umanității.

Pornind de la această concepție, în România preocuparea pentru făurirea noii ordini economice internaționale este o **latură esențială a politicii externe a partidului și statului**. Țara noastră, sub conducerea secretarului general al partidului și președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a angajat încă de la început în prima linie a frontului de acțiune pentru noua ordine. Profund preocupat de soarta omenirii, al cărei viitor depinde de realizarea acestei cerințe stringente, secretarul general al partidului nostru a elaborat o concepție originală, cuprinzătoare, referitoare la necesitatea, obiectivele, principiile, căile concrete și mecanismele de edificare a unei lumi mai drepte și mai bune, bazată pe egalitate, echitate și cooperare în folosul tuturor națiunilor și desfășoară personal o activitate intensă pe plan internațional în vederea realizării ei.

Concepția sa constituie o abordare realistă, care ține seama de natura complexă a economiei mondiale, de necesitatea transformării radicale a sistemului relațiilor internaționale, care nu poate fi realizată de la o zi la alta, ci implică o înțregă etapă istorică, în care, cu eforturile comune ale tuturor țărilor, se înfăptuiește o nouă diviziune mondială a muncii, o repartitie justă și echitabilă a produsului mondial, raporturi noi între națiunile lumii bazate pe egalitate, respect și avantaj reciproc, un cadru instituțional și mecanisme care să stimuleze progresul economic și social al fiecărei țări în parte, al omenirii în ansamblul ei.

Călăuzită de această concepție, România, sub conducerea președintelui său, a desfășurat permanent o activitate intensă pentru realizarea înțelegerilor internaționale necesare trecerii la măsuri concrete în direcția edificării noii ordini economice internaționale, a avut foarte multe inițiative, sesiuni comunitate internațională asupra problemelor cele mai stringente ale economiei mondiale, asupra direcțiilor care trebuie urmate în orientarea eforturilor și determinarea programelor de acțiune pentru atingerea obiectivului propus.

Un loc aparte în preocupările țării noastre, ale președintelui Nicolae Ceaușescu, l-a ocupat **promovarea normelor și principiilor noi pe care trebuie să fie așezate raporturile dintre state**. Îndelungatele eforturi desfășurate în acest sens de România, conjugate cu ale altor țări, s-au concretizat în unele documente internaționale importante, ca Declarația privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale și Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, adoptate la O.N.U., Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, precum și alte documente. De o deosebită însemnătate sînt, de asemenea, documentele bilaterale (tratate, declarații comune etc.) pe care România le-a semnat cu alte state și care consemnează aceste norme și principii.

Edificarea noii ordini economice internaționale este, în concepția românească, **un proces complex, cu multiple laturi organice legate între ele, un proces integrat**. În consecință, fără a subestima acțiunile, negocierile în diverse organe și organisme internaționale, pe probleme specifice, România a susținut că negocierile pentru noua ordine trebuie să acopere toate laturile procesului, toate fluxurile relațiilor economice internaționale care sînt interdependente între ele. Nu se poate acționa într-un domeniu, de exemplu comerțul, sau dezvoltarea, fără a ține seama de materii prime, energie, sau sistemul monetar-financiar.

De aceea, România a subscris pe deplin la conceptul negocierilor globale, la a cărui elaborare a avut o contribuție importantă. Susținut de țările în curs de dezvoltare, acest concept a fost însușit și de țările nealiniate, începînd cu cea de-a 6-a conferință a lor la nivel înalt, organizată în septembrie 1979, la Havana. Abordarea globală urmărește analiza problemelor de interes major pentru economia mondială în cadrul O.N.U., cu participarea tuturor țărilor, în vederea determinării de măsuri concrete și angajamente precise, a căror înfăptuire să ducă la o nouă ordine, o nouă calitate în relațiile economice internaționale, la lichidarea fenomenului subdezvoltării, a decalajelor dintre țările bogate și țările sărace, la o repartitie justă și echitabilă a produsului mondial între toate națiunile lumii.

Considerentele care stau la baza acțiunii hotărîte a României din ultimii ani în favoarea lansării negocierilor globale sînt legate de necesitatea stringentă pe care o impune actuala situație a economiei mondiale de a se adopta măsuri și a se avansa în mod practic în direcția lichidării subdezvoltării și edificării noii ordini economice internaționale. Criza economiei mondiale, formele ei de manifestare, efectele ei într-o formă sau alta, asupra tuturor țărilor lumii ilustrează cît de profunde, de universale sînt interdependențele între economiile diverselor state, cît de indivizibil este progresul general al umanității, cît de periculoasă este îmbogățirea țărilor dezvoltate pe seama celor rămase în urmă, cît de mult sînt periclitare, pe o asemenea bază, pacea, securitatea și colaborarea internațională.

Negocierile globale — pirghie a făuririi unei lumi mai bune și mai drepte

INTERDEPENDENȚELE economiilor naționale creează și interdependențele problemelor cu care se confruntă economia mondială, de unde și cerințele abordării lor coerente, globale. Dar abordarea integrată nu exclude ci presupune o ordine de prioritate în funcție de rolul fiecărui sector în angrenajul complex al economiei mondiale, de acuitatea problemelor și posibilităților de a realiza progrese reale în soluționarea lor, de importanța acestor rezolvări pentru înfăptuirea schimbărilor structurale necesare pentru edificarea noii ordini.

Tocmai de aceea, negocierile globale sînt concepute să acopere cinci sectoare de bază ale relațiilor economice internaționale: comerțul, dezvoltarea, materiile prime, energia și sistemul monetar-financiar. Dacă se rezolvă problemele acestor sectoare nu încapă îndoială că economia mondială va fi așezată pe noi baze, că toate fluxurile relațiilor economice internaționale se vor restructura pe aceste noi temelii, că obiectivul major urmărit — edificarea noii ordini economice internaționale — va putea fi realizat.

Interdependențele dintre economiile naționale, dintre problemele economice contemporane duc în mod logic la concluzia că negocierile globale trebuie să aibă caracter universal, că la întregul proces de negociere trebuie să participe toate țările pe bază de egalitate, luîndu-se astfel în considerare interesele tuturor statelor, fără de care nici o soluție nu poate fi viabilă. De aceea, România consideră imperios necesar ca toate problemele economice ale lumii contemporane să fie abordate și rezolvate prin negocieri în cadrul O.N.U., cu participarea activă și cu drepturi egale pentru toate țările, indiferent de mărime, nivel de dezvoltare economică și sistem politico-social.

Concepția președintelui Nicolae Ceaușescu privind noua ordine economică mondială, bazată pe o analiză profund științifică a fenomenelor care caracterizează economia mondială actuală, oferă și un sistem de soluții care decurg din această analiză și care presupun un ansamblu de acțiuni pe plan internațional, un program de măsuri concrete, ordonate în funcție de cele mai stringente și mai actuale cerințe ale vieții economice internaționale. Se urmărește accelerarea dezvoltării țărilor rămase în urmă în vederea lichidării subdezvoltării și a decalajelor economice dintre state. În acest scop, tovarășul Nicolae Ceaușescu a propus elaborarea unui program de lungă durată pînă în anul 2000, cu o primă etapă pînă în 1990, care să cuprindă măsuri pentru dezvoltarea mai rapidă a țărilor în curs de dezvoltare. Prin această dezvoltare s-ar putea ajunge la restructurarea economiei mondiale cu ajutorul unei noi diviziuni internaționale a muncii. Pe lângă programul de ansamblu, se are în vedere elaborarea de programe speciale pentru dezvoltarea agriculturii, industriei, transporturilor, învățămîntului, formării de cadre și alte domenii. Pe baza modernizării agriculturii, ar urma să se soluționeze problema alimentației și să se creeze un sistem internațional de securitate alimentară. În baza acestei concepții toate statele ar urma să-și concentreze eforturile pentru soluționarea problemelor energetice, criza de energie afectînd grav economia mondială. Problemele resurselor energetice, ale producției, distribuției, consumului și economisirii energiei trebuie să fie una din preocupările majore ale tuturor statelor. Prin importanța și consecințele lor asupra economiei mondiale, producția și consumul de energie constituie probleme de impact universal și, ca urmare, trebuie abordate nu numai la nivel național și regional, ci și global, prin negocieri la care să participe toate statele.

Promovarea cooperării internaționale în domeniul științei și tehnologiei, care să permită accesul țărilor în curs de dezvoltare la cuceririle științei și tehnicii moderne, este o altă componentă esențială a procesului de edificare a noii ordini. La indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, țara noastră a prezentat de-a lungul anilor în organizațiile internaționale un larg program de acțiuni în acest domeniu.

Stabilirea de raporturi echitabile între prețurile materiilor prime și prețurile produselor industriale este hotărîtoare pentru sprijinirea procesului dezvoltării în țările în curs de dezvoltare. În repetate rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea unui mecanism internațional pentru reglementarea acestor raporturi. Realizarea unor asemenea raporturi echitabile este una din cele mai complexe probleme care privesc edificarea noii ordini și în care rezistențele țărilor dezvoltate sînt cele mai puternice. Nu este vorba de a înlătura mecanismul pieței mondiale, în general, ci de a elimina din actualul mecanism ceea ce face ca el să funcționeze în favoarea țărilor industrializate și în detrimentul țărilor în curs de dezvoltare. Nu trebuie respinsă apriori posibilitatea unor înțelegeri pe plan internațional pentru aranjamente de reglementare a raporturilor de prețuri la materii prime și produse industriale. Este, de asemenea, necesară constituirea unui nou sistem comercial internațional, care să reglementeze pe baze noi accesul pe piețele de bunuri și servicii al produselor țărilor în curs de dezvoltare pe bază de tratament preferențial, stabilizarea și protejarea puterii de cumpărare a țărilor în curs de dezvoltare, restructurarea pieței mondiale de materii prime, promovarea cooperării internaționale în diferite domenii.

Crearea de noi resurse financiare pentru sprijinirea procesului dezvoltării este de importanță deosebită. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat în repetate rînduri necesitatea ca țările în curs de dezvoltare să primească un sprijin mai substanțial, în care scop a propus constituirea, cît mai

grabnică, a Fondului de dezvoltare al O.N.U. din contribuțiile țărilor industrializate și din economiile realizate pe baza reducerii cheltuielilor militare. Referindu-ne la acestea din urmă, într-adevăr dacă bugetele militare s-ar reduce cu 10-15%, cum a sugerat tovarășul Nicolae Ceaușescu, la cele peste 600 miliarde dolari cît se cheltuiesc acum anual, cheltuieli care depășesc valoarea produsului social a 100 țări în curs de dezvoltare, în care trăiesc 2/3 din populația țărilor sărace, 10% ar însemna 60 miliarde dolari. Dacă jumătate s-ar folosi pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare, ar însemna peste 30 miliarde dolari, adică o mărire substanțială față de ceea ce se acordă acestor țări în prezent sub forma asistenței pentru dezvoltare. Aici relația dezarmare—dezvoltare, căreia tovarășul Nicolae Ceaușescu îi acordă cea mai mare importanță este surprinsă în modul cel mai direct.

Raporturile valutare-financiare trebuie reglementate pe baze echitabile, sistemul monetar urmînd să fie adaptat la cerințele progresului economic al țărilor în curs de dezvoltare. Țara noastră, președintele Nicolae Ceaușescu au atras în repetate rînduri atenția asupra cerinței urgente de a se curma actuala situație de pe piețele financiare internaționale, propunînd să se stabilească limite raționale pentru dobînzii peste care să nu se mai poată trece. România a propus la O.N.U., la F.M.I., B.I.R.D. și în alte organizații internaționale să se încheie o înțelegere internațională, potrivit căreia plafonul maxim al dobînzilor să nu depășească 8%; pentru țările în curs de dezvoltare această limită să nu fie mai mare de 5%, iar pentru țările cele mai puțin dezvoltate să se acorde credite fără dobîndă sau maximum cu 2-3%. Practicarea unui asemenea regim rezonabil al dobînzilor ar fi în interesul tuturor țărilor, deoarece scumpirea creditelor lovește nu numai țările în curs de dezvoltare ci și țările dezvoltate, multe dintre acestea protestînd împotriva practicilor respective, care reprezintă o adeverată frînă în calea progresului întregii economii mondiale.

Inițiative și acțiuni cu o largă audiență pe plan internațional

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU aprecia în Expunerea sa la plenara lărgită a C.C. al P.C.R., din iunie 1982 că sintem, de fapt, într-o perioadă de reasezare a raportului de forțe, de realizare a unui nou echilibru mondial între diferite state și grupări de state. Această apreciere este deosebit de valabilă și pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale, fiindcă natura și dimensiunile schimbărilor pe care le presupune aceasta în economia mondială depind de raportul de forțe din lumea contemporană. Evoluțiile din ultimii ani și lipsa de progrese reale în eforturile de edificare a noii ordini ilustrează cu prisosință că nu se va realiza nici o schimbare substanțială în economia mondială atît timp cît țările în curs de dezvoltare rămîn slabe din punct de vedere economic, cît timp ele nu-și unesc eforturile în apărarea propriilor interese, împotriva dominației și exploatării la care sînt supuse în prezent.

În acest context, România consideră că, mai mult decît oriînd, devine necesară **întărirea cooperării dintre țările în curs de dezvoltare**. Acest fenomen relativ nou, de importanță crescîndă în procesul mutațiilor profunde care au loc pe plan internațional, are și va avea implicații semnificative pentru viitorul economiei mondiale. România consideră că această cooperare este dictată de legități obiective, care îi vor determina extinderea și adîncirea continuă atît timp cît lumea, va rămîne împărțită în țări bogate și țări sărace. Țara noastră a salutată și susține prin poziții politice și acțiuni practice concepția și strategia „autosustinerii colective” promovată de țările în curs de dezvoltare. Constituirea „grupului celor 77” a marcat trecerea la o etapă nouă în sistemul negocierilor internaționale pentru soluționarea problemelor economiei mondiale, iar forța lui de negociere va crește odată cu crearea propriei baze economice prin cooperare între țările în curs de dezvoltare.

În politica externă a României, dezvoltarea comerțului și cooperării cu țările în curs de dezvoltare este o orientare consecventă, tradusă cu fermitate în practică. Obiectivul fixat de tovarășul Nicolae Ceaușescu ca pînă la începutul deceniului '80 ponderea țărilor în curs de dezvoltare în comerțul exterior al României să ajungă la 25% a fost îndeplinit și depășit. În 1981 această pondere era de peste 30%. Totodată, țara noastră sprijină dezvoltarea cooperării economice multilaterale între țările în curs de dezvoltare. Ea a participat activ la elaborarea programelor de acțiune adoptate la conferințele internaționale ale acestui grup de țări, cel mai recent dintre ele fiind cel adoptat la reuniunea de la Caracas, Venezuela, din mai 1981.

Țara noastră este unul din promotorii întăririi solidarității și unității de acțiune a țărilor în curs de dezvoltare. Ea con-

sideră că în situația internațională actuală deosebit de complexă, întărirea acestei unități devine tot mai imperios necesară. În interviul acordat corespondentului diplomatic al gazetei egiptene „Mayo”, revenind asupra uneia din inițiativele sale mai vechi, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată: „**În actualele condiții internaționale, ale interdependenței tot mai puternice dintre diferite state și grupări de state, soluționarea problemelor subdezvoltării și instaurării noii ordini economice internaționale constituie o necesitate pentru depășirea crizei economice, pentru stabilitatea economiei mondiale și dezvoltarea armonioasă a statelor. Pentru a discuta toate aceste probleme și a stabili o strategie comună, România consideră că ar fi necesară o conferință la nivel înalt a țărilor în curs de dezvoltare. În același timp, țărilor în curs de dezvoltare pot și trebuie să-și întărească colaborarea economică și tehnico-științifică dintre ele, pentru a realiza și cu eforturile lor proprii un progres economic și social mai rapid.**” Realizarea practică a ideii tovarășului Nicolae Ceaușescu privind conferința la nivel înalt a țărilor în curs de dezvoltare este cerută tot mai mult de evoluția evenimentelor pe arena mondială. Mulți șefi de state au salutat deja această inițiativă a președintelui României, consemnându-se sprijinul lor în declarații și comunicate comune adoptate cu prilejul întâlnirilor la nivel înalt.

Contribuția României la eforturile pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale se bucură de o înaltă apreciere, inițiativele și acțiunile sale având o largă audiență pe plan internațional. Ea depune o activitate consecventă și intensă pentru instaurarea unor noi relații între state, pentru desfășurarea unei largi cooperări economice și tehnico-științifice între toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială și nivel de dezvoltare economică, pe baza principiilor deplinei ega-

lități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, respectării dreptului fiecărui popor de a-și alege liber calea propriei dezvoltări economice și sociale. Imprimînd, în acest sens, politici externe românești un dinamism deosebit, tovarășul Nicolae Ceaușescu desfășoară personal o activitate intensă în domeniul relațiilor externe. Apreciat pe toate meridianele ca o personalitate proeminentă a lumii contemporane, președintele Nicolae Ceaușescu a efectuat un număr mare de vizite oficiale în țări de pe toate continentele și a primit în România pe conducătorii multor state, a semnat tratate de prietenie și cooperare, declarații solemne comune și declarații comune, alte documente importante în care sînt înscrise cerințele edificării noii ordini economice internaționale, căile de acțiune pe care România le promovează și pentru a căror generalizare militează consecvent.

Acționînd pentru o largă cooperare economică internațională, care poate potența eforturile fiecărei națiuni pentru dezvoltare, România contribuie și cu experiența propriei sale construcții socialiste la eforturile de edificare a noii ordini economice internaționale. Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român a stabilit direcțiile fundamentale ale programului de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate într-o nouă etapă istorică. Actuala Conferință Națională a partidului va da noi valențe acestui program, ceea ce va duce și la amplificarea contribuției țării noastre, a poporului român, la îndeplinirea marelui obiectiv pe care omenirea și-l dorește în mod arzător — edificarea unei noi ordini economice internaționale, a păcii, a unei lumi mai bune și mai drepte.

Petre TĂNĂSIE

Industrializarea — condiție a dezvoltării

(Urmare din pag. 6)

Dimensiunile realizărilor dobîndite, precum și obiectivele imediate și de perspectivă ale sporirii bunăstării celor ce muncesc constituie, fără îndoială, un motiv de mîndrie, dar și un îndemn pentru noi înfăptuiri, pentru o angajare și mai hotărîtă a acestora la îndeplinirea sarcinilor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului: dezvoltarea preponderent calitativă și intensivă a economiei românești și, pe această bază, ridicarea pe o nouă treaptă a calității vieții și bunăstării întregului popor. Așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, viața demonstrează cu putere că numai dezvoltarea forțelor de producție asigură condițiile necesare pentru ridicarea nivelului de viață al poporului, pentru progresul științei, învățămîntului, culturii, pentru un grad superior de civilizație al întregii societăți.

În actualul cincinal, potrivit orientărilor stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R., procesul de industrializare va continua pe o treaptă mai înaltă, în scopul făuririi unei economii moderne de înaltă eficiență, al valorificării superioare a întregului potențial material și uman al societății noastre. Continuarea politicii de industrializare, izvorînd din cerințele actuale etape de ridicare a României pe noi trepte de evoluție, se traduce, pe de o parte, printr-o intensificare a procesului de restructurare pe baze moderne a industriei, prin creșterea prioritară a ramurilor și subramurilor de vîrf și, mai ales, prin creșterea rolului produselor complexe, de înaltă tehnicitate, dar cu consumuri energetice reduse și, pe de altă parte, prin accentuarea sensibilă a preocupărilor pentru aspectele calitative.

O caracteristică esențială a continuării acestei politici o constituie ritmul intens de creștere a producției industriale, fără de care ar fi de neconceput

consolidarea locului industriei — ca ramură conducătoare, ca pivot al dezvoltării întregii economii, al progresului general al societății. În această privință, industria se va dezvolta cu ritmuri medii anuale de 8,8 la sută la producția netă și de 7,6 la sută la producția globală, ritmuri, desigur, înalte avînd în vedere potențialul economic al țării, proporțiile și dinamismul acestuia. În cadrul construcțiilor de mașini, care pe ansamblu înregistrează un ritm mediu anual de 8,8 la sută, industria electronică și microelectronică a mijloacelor de automatizare și conducere a proceselor de producție se dezvoltă în ritmuri superioare. Orientări similare sînt prevăzute și în cazul celorlalte ramuri ale industriei, astfel **restructurarea industriei prelucrătoare spre domeniile de vîrf va contribui la creșterea gradului de valorificare a resurselor natural-materiale, la limitarea la strictul necesar a proceselor mari consumatoare de resurse.**

O componentă esențială a politicii de industrializare în cincinalul actual o constituie lărgirea bazei de materii prime și energie, sporirea gradului de acoperire din resursele interne a nevoilor economiei naționale, reducerea substanțială a importurilor. În acest scop se fac eforturi substanțiale pentru descoperirea și punerea în valoare a noi zăcăminte de substanțe minerale utile, accentuarea dezvoltării industriei extractive și a agriculturii, intensificarea cercetării și cunoașterii rezervelor de substanțe minerale utile pe întreg teritoriul țării, inclusiv a minerelelor sărace, promovarea unei politici ferme de refolosire a acestora, elaborarea de noi tehnologii de exploatare și prelucrare cît mai eficientă a resurselor existente, utilizarea cărbunilor pentru producția de energie electrică și termică, valorificarea potențialului hidroenergetic, construcția de centrale nucleare folosirea noilor surse etc.

Ceea ce caracterizează întreaga dezvoltare este redimensionarea ramurilor economiei naționale în funcție de restricțiile energetice. În industria metalurgiei feroase, de pildă, se dezvoltă mai accentuat producția oțelurilor special aliate, precum și a produselor cu un grad mare de puritate. În producția de laminat și țevi prioritate au produsele din oțeluri aliate și refractare; în industria construcțiilor de mașini au preponderență electronica, electrotehnica, mecanica fină, producția instalațiilor complexe de elemente de automatizare ș.a. În industria chimică, restructurarea producției urmărește creșterea prioritară a producției la sortimentele cu un grad avansat de prelucrare, cu valoare economică ridicată și consumuri reduse. În industria de îngrășăminte chimice, mare consumatoare de energie, se acordă prioritate modernizării tehnologiilor de fabricație și obținerii de îngrășăminte într-o structură adecvată condițiilor pedoclimatice din țara noastră.

Așadar, obiectivele urmărite prioritar în actualul cincinal, supuse și debaterii actualei Conferințe Naționale a partidului, constau în lărgirea bazei proprii de materii prime și energie, accelerarea procesului de restructurare a industriei, prin creșterea preponderență a ramurilor de prelucrare avansată, dezvoltarea bazei tehnico-materiale necesară îndeplinirii noii revoluții agrare, continuarea fermă a politicii de amplasare echilibrată pe teritoriul a forțelor de producție, creșterea rolului științei și modernizarea economiei.

Înfăptuirea neabătută a politicii de industrializare a țării va accentua rolul de ramură conducătoare a industriei, va determina noi și importante schimbări calitative în structura acesteia și a celorlalte ramuri, va asigura dezvoltarea continuă și modernă a economiei naționale, ca un tot unitar, armonios și echilibrat, ridicarea pe o treaptă superioară a întregului edificiu economic și social și, prin toate acestea, creșterea bunăstării și a calității vieții poporului.

ORIENTĂRI ÎN DEZVOLTAREA ECONOMIEI ROMÂNEȘTI ÎN ANUL 1983

MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ a adoptat, săptămîna trecută, importante proiecte de legi privitoare la dezvoltarea economiei și societății românești în anul următor. Între acestea, pe un loc de primă însemnătate — proiectul planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării în anul 1983.

Accentuarea caracterului intensiv al reproducției

PRIN DIRECȚIILE SALE JUDICIOASE, care poartă amprenta orientărilor și indicațiilor secretarului general al partidului, acest plan se înscrie ca o etapă importantă în activitatea de înlăturare a hotărîrilor adoptate de Congresul al XII-lea al partidului, pentru progresul economico-social al țării. După cum s-a subliniat în dezbaterile purtate în parlament și, anterior, în alte înalte foruri de conducere a economiei, este semnificativă în acest cadru concentrarea preocupărilor în direcții care asigură o corelare riguroasă între sarcinile dezvoltării și condițiile concrete ale economiei noastre. Se are în vedere faptul că resursele materiale limitate ale acesteia, conjunctura economică mondială complexă și dificilă, impun punerea în valoare în mod superior a potențialului de creativitate și inteligență al oamenilor muncii, utilizarea cu maximum de randament a potențialului național de materii prime și energie, a capacității înalte de producție creată în anii socialismului, cu deosebire în perioada de după 1965. Devansarea substanțială, mai accentuată decît în alți ani, a ritmului de creștere a produsului social — expresie mai ales cantitativă a efortului de dezvoltare — de către ritmul de creștere a veniturii naționale — expresie mai ales calitativă a acestui efort, ca și obținerea unor nivele ridicate de creștere la producția industrială, agricolă sau productivitatea muncii în paralel cu sporirea cu mai puțin de un procent a valorii investițiilor totale în economie (vezi tabelul) reflectă grăitor o asemenea opțiune de accentuare a reproducției intensive.

Tocmai în condițiile acestei puternice mobilizări a eforturilor oamenilor muncii pentru o conducere, organizare și desfășurare superioară a activității a fost conceput dinamismul dezvoltării noastre în 1983, reflectat de creșteri însemnate față de anul trecut la o serie de indicatori de bază ai planului. Acest dinamism este indispensabil progresului economiei, sporirii bunăstării materiale a oamenilor muncii; el este cu atât mai remarcabil — relevînd deopotrivă dimensiunile preocupărilor ce trebuie realizate pentru a-l înlături — pe fondul crizei economice mondiale, al conjuncturii dificile actuale, fenomene care determină în cele mai multe state ale lumii, în țări puternic dezvoltate, ritmuri de creștere economică cu totul modice și chiar negative.

Energia, materiile prime, agricultura — priorități esențiale

DAR ce priorități concrete ale planului pe anul viitor se relevă din această perspectivă de ansamblu? În primul rînd accentul deosebit care se pune pe lărgirea bazei proprii de materii prime și energie — cerință hotărîtoare, vitală a dezvoltării, a asigurării independentei țării din punct de vedere energetic. În această optică, în activitatea industrială — apreciată cu rol determinant pentru progresul economiei — prezintă accente de cea mai mare însemnătate industria extractivă și energetică, producătoare de materii prime, energie și combustibili. Se are în vedere intensificarea valorificării fondului național de rezerve de substanțe minerale utile, îndeosebi a purtătorilor de energie primară. Prin plan sînt prevăzute condițiile și mijloacele necesare extragerii în 1983 a peste 52 milioane tone cărbune, a peste 13,5 milioane tone țiței și a aproape 33 miliarde mc gaze naturale, a unor importante cantități de metale neferoase și produse nemetalifere; sînt prevăzute condiții și mijloace pentru realizarea unei producții de energie electrică de 76,8 mld. KWh.

Asemenea nivele satisfac necesitățile economiei, devenind esențială obținerea producțiilor prevăzute. Producția energe-

tică planificată asigură, în același timp, o însemnată rezervă de putere menită să neutralizeze neajunsurile ce pot apărea în sistem, să răspundă corespunzător situațiilor ce se pot ivi. Cu atît mai importantă devine realizarea întocmai a acestei producții, întreținerea mijloacelor și aparatului din dotare, cu cît experiența acestui an relevă serioase dereglări energetice produse în economie ca urmare a nerealizării producției de cărbune precum și a unor deficiențe manifestate în ce privește întreținerea și repararea în perioada de vară a grupurilor energetice din dotarea unor termocentrale pe cărbune.

Reflectînd concepția partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu privitor la rolul hotărîtor al agriculturii pentru dezvoltare, pentru progresul economico-social al țării, o prioritate de cea mai mare importanță a planului pe anul următor

Repere ale dezvoltării economiei românești în anul 1983

Indicatorul	Creștere față de anul 1982 %
Produsul social	4,1
Venitul național	5,0
Producția industrială	
— valoarea producției nete	8,0
— valoarea producției marfă	6,6
Producția agricolă	
— valoarea producției globale	5,1—5,6
— valoarea producției nete	6,1
Investițiile totale în economie	0,7
Volumul comerțului exterior	13,5
Productivitatea muncii în industria republicană (calculată pe baza valorii producției nete)	9,1
Reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă în industria republicană	1,5
Retribuția medie reală (la sfîrșitul anului 1983 față de 1980)	4,0
Veniturile reale ale țărănimii, provenite din munca în cooperativele agricole de producție și gospodăriile personale, pe o persoană activă	3,4
Desfacerile de mărfuri cu amănuntul	3,0
Prestările de servicii pentru populație	12,0

*) Calcule pe baza prețurilor la 31.XII.1982.

tor o constituie producția agricolă, accentuarea procesului de creștere intensivă și de modernizare a agriculturii. Pornind de la necesitatea imperioasă a sporirii aportului acestei ramuri la buna aprovizionare a populației, la satisfacerea nevoilor industriei — agricultura reprezentînd o sursă generoasă de resurse relativ nelimitate — și a altor nevoi ale economiei; pornind de la însăși obiectivul unei mai bune puneri în valoare a potențialului agricol național, a rezervelor importante existente în acest sector — al cărui nivel de dotare tehnică, cu îngrășăminte chimice, de îmbunătățiri funciare urmează să crească în continuare — în planul pe anul următor se prevăd sporuri importante la producția agricolă. La cereale, de pildă, este prevăzut să se ajungă la o producție de 25,3 milioane tone, creșteri importante fiind prevăzute și în sectorul plantelor tehnice, la legume, fructe etc. În zootehnie, eforturile urmează să fie mobilizate în direcția sporirii efectivelor de animale potrivit prevederilor stabilite pentru anul 1983 în Programul de autoconducere și autoaprovizionare teritorială, în direcția îmbunătățirii raselor de animale și a furajării lor — toate acestea în scopul obținerii unor producții mai mari la carne, lapte, alte produse importante. Așa cum a subliniat în mai multe rînduri secretarul general al partidului, numai acționîndu-se cu hotărîre în aceste direcții pe întreg perimetrul agriculturii naționale, pentru înlăturarea exemplară a prevederilor, sporind volumul de muncă, respectînd termenele de execuție optimă a lucrărilor, numai în condițiile unei ordini desăvîrșite, ale creșterii inițiativei și responsabilității în muncă se pot asigura constituirea fondului de stat la nivelul stabilit, resursele necesare consumului pe plan local.

Primatul eficienței și calității

O ALTĂ prioritate a dezvoltării, cu o pondere însemnată în asigurarea echilibrului material al planului, o constituie valorificarea superioară a tuturor resurselor, economisirea, promovarea pe întregul perimetru al producției a unei politici ferme de economii. O opțiune esențială în acest cadru o reprezintă creșterea însemnată a industriei prelucrătoare, cu 6,7% față de acest an, în condițiile în care ramurile și subramurile care valorifică la un nivel superior materiile prime, energia și forța de muncă dețin locul cel mai important. În industria metalurgică, bunăoară, la o producție totală de 15,2 milioane tone oțel, urmează să se realizeze mai ales oțeluri de calitate superioară și produse siderurgice cu un grad înalt de prelucrare. În construcțiile de mașini, a căror producție în anul viitor va fi cu aproape 23 mld. lei mai mare ca cea a acestui an, creșterile cele mai mari revin electronicii, mecanicii fine, instalațiilor tehnologice de înaltă complexitate, navelor maritime specializate ca și unor tipuri de mașini agricole multifuncționale. În chimie, a cărei creștere de producție va determina o însemnată sporire la sfârșitul anului 1983, față de 1980, a ponderii acestei ramuri în totalul producției industriale, activitățile prioritare vor fi constituite de prelucrarea superioară a țigăii, chimia de sinteză fină și mic tonaj, producția de fire și fibre chimice, cauciuc sintetic, anvelope, antidăunători. Aceeași prelucrare superioară a resurselor proprii de materii prime deține locul cel mai însemnat în industria prelucrării lemnului, în industria ușoară, alimentară etc. Dobînda, astfel, însemnate expresii concrete procesul amplu de structurare modernă, eficientă a industriei și economiei, condiție fundamentală a realizării unei noi calități, accentuării eficienței și competitivității în întreaga noastră activitate.

De o mare importanță în același cadru al echilibrării cerințelor cu resursele dezvoltării se vădesc opțiunile privind reducerea consumurilor în toate domeniile de activitate, fundamentate în bună măsură de modificările structurale menționate, dar și de rezervele care se evidențiază în această direcție în cele mai multe din întreprinderile și unitățile din economie. S-a avut în vedere diminuarea consumurilor energetice în procesele tehnologice, reducerea consumurilor materiale în unitățile tuturor ministerelor economice. Un accent deosebit se pune pe utilizarea la maximum a resurselor din țară, a materialelor refolosibile, a subsansamblelor și pieselor reconșituate. Cu efecte certe pentru economie, eliminându-se verigi intermediare, consumuri energetice și materiale suplimentare, „timpuri morți” se înscrie orientarea spre refolosirea unor materiale fără a mai fi introduse din nou în procesul de fabricație. Economii totale estimate să se obțină pe aceste căi însumează circa 47 miliarde lei, cu 11,3% mai mult decît în anul 1982. Pentru importanța ce se acordă acestor sarcini, pentru necesitatea înfăptuirii lor exemplare, concretizării lor în timpul oportun în economii fizice, în resurse apte să fie reintegrate circuitului dezvoltării, apare semnificativă și acea precizare a Legii pentru adoptarea planului național unic potrivit căreia organele de sinteză împreună cu ministerele și centralele „vor urmări ca livrarea materiilor prime și materialelor noi să se facă numai în măsura îndeplinirii de către unitățile beneficiare a sarcinilor de predare a materialelor refolosibile stabilite prin plan”.

Ca o expresie sintetică a prevederilor de structurare modernă a activității și economisirea resurselor se relevă creșterea în anul următor a gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor cu 7,4% față de 1982. Să subliniem și faptul că premise deosebite pentru înfăptuirea și depășirea sarcinilor de plan în domeniul resurselor de materii prime și energie, în domeniul agriculturii se regăsesc în înseși dimensiunile și mai ales structura programului investițional. Cele circa 241,5 mld. lei investiții totale în 1983, volum mai mare decît cel care a fost prevăzut pentru acest an, urmează să fie destinate, pe de o parte, pentru terminarea lucrărilor și grăbirea punerii în funcțiune a obiectivelor deja începute; pe de altă parte, vor fi realizate unele investiții noi. Acestea sînt îndreptate cu prioritate în direcția sporirii bazei energetice și de materii prime, creșterii producției agricole, valorificării resurselor recuperabile și refolosibile ș.a.

Creșterea productivității muncii la cote înalte; sporirea nivelului tehnic, calitativ, competitiv al produselor; reducerea în toate ramurile a costurilor de producție, urmînd să se obțină astfel economii însumînd aproape 15 mld. lei — constituie căi importante de amplificare a eficienței, de ridicare a calității în activitate. În înfăptuirea unor asemenea opțiuni fundamentale ale progresului nostru economic un rol de cea mai mare însemnatate, în continuă sporire, sînt chemate să-l aibă știința și cercetarea, ingineria tehnologică, introducerea progresului tehnic. Este vorba, în fapt, de intensificarea acțiunilor menite să

asigure schimbări tehnologice de anvergură, produse și materiale adecvate, cu înalți parametri de eficiență economică, condiții apte să permită creșterea gradului de adaptare a economiei românești la restricțiile implacabile ale crizei mondiale de resurse și energie, premise esențiale pentru depășirea neajunsurilor și dificultăților ivite astfel. Programele în acest cadru prevăd asimilarea în fabricație, în anul 1983, a peste 800 produse noi și modernizate, aplicarea a peste 400 tehnologii noi și perfecționate, măsuri pentru extinderea în continuare a mecanizării, automatizării, cibernetizării etc. Pentru integrarea puternică dintre cercetare și producție este relevant, totodată, că însăși în unitățile de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare este prevăzut să se obțină o microproducție industrială, de un nivel tehnic deosebit, însumînd circa 3,6 miliarde lei.

Factorii de calitate și eficiență, de creativitate și economicitate, de competitivitate — care fundamentează întreaga osatură a planului pe anul următor — constituie tot atîtea premise care susțin activitatea cea mai dinamică a economiei românești în 1983: cea a comerțului exterior. Așa cum o denumea tovarășul Nicolae Ceaușescu, această activitate constituie „o problemă centrală a dezvoltării, o „problemă centrală” a ministerelor, centralelor, întreprinderilor și unităților din economie, pe baza comerțului exterior, respectiv a exportului, constituindu-se resursele pentru importurile vitale necesare în această etapă a dezvoltării, punîndu-se în valoare munca și efortul creator al națiunii. Creșterea, pe temeiurile arătate, a volumului de comerț exterior cu 13,5%, evoluție care trebuie să ilustreze practic participarea cu o eficiență mai bună a țării noastre la schimburile comerciale și cooperarea economică internațională, urmează să se realizeze în condițiile sporirii mai accentuate a exportului și reducerii la strictul necesar a importurilor. În unitățile productive, în toate unitățile de comerț exterior trebuie valorificată orice posibilitate de largire a exportului, acționîndu-se cu fermitate pentru contractarea întregului fond de marfă destinat livrării pe piețele externe, pentru adaptarea operativă a fabricației la cerințele partenerilor și diversificarea formelor de comercializare. Odată cu aceasta se impun valorificate orice posibilități pentru înlocuirea produselor și materialelor din import cu cele obținute în țară, asimilarea în producția internă a unor materiale din import, economisirea severă a acestora și reutilizarea lor în cif mai mare măsură. Sînt elemente menite să contribuie în mod esențial la o acoperire cît mai eficientă a cerințelor dezvoltării naționale, la realizarea și amplificarea excedentului balanței comerciale a țării, la asigurarea mijloacelor necesare pentru reducerea datoriei externe.

Îndeplinirea prevederilor de accentuare a factorilor intensivi ai dezvoltării, impulsionați puternic de acțiunea mecanismului economico-financiar, de procesul autoconducerii muncitorești și autogestivii, va asigura resursele necesare pentru creșterea prevăzută a venitului național, calea sigură și singura cale pentru un progres economico-social real, neîntrerupt, pentru ridicarea nivelului de viață al oamenilor muncii. Pe temeiul sporirii producției materiale, a venitului național, în condițiile proporțiilor stabilite prin plan pentru repartizarea sa, pentru dezvoltare și consum, au fost stabilite prevederi de sporire a veniturilor bănești ale populației cu 16,2 mld. lei față de anul 1982. Distribuția reală urmează să crească cu 4% față de 1980, iar veniturile bănești ale țărănimii pe o persoană activă cu 3,4% față de 1982. Corespunzător acestor venituri sporite, livrărilor de mărfuri la fondul pieței, volumul vânzărilor de mărfuri prin comerțul socialist va spori cu 3%. Valoarea prestațiilor de servicii pentru populație va spori cu 12%. Să menționăm, în același context al creșterii indicatorilor care reflectă nivelul de trai, realizarea în anul 1983 a 180 mii apartamente, din care 150 mii din fondurile statului.

ESTE LIMPEDE, DECI, că numai înfăptuirea integrală, la un nivel calitativ corespunzător, a tuturor sarcinilor de producție, depășirea prevederilor acolo unde aceasta este considerată eficient social și încadrarea la sau chiar sub nivelurile de economii prevăzute, sînt acțiuni în măsură să ofere premisele certe ale ridicării continue a bunăstării oamenilor muncii. Însuflețiți de mărețul eveniment politic care are loc în aceste zile — Conferința Națională a partidului — oamenii muncii sînt ferm hotărîți să asigure o bună pregătire a producției viitoare, înfăptuirea ritmică a sarcinilor încă din primele zile ale anului următor, să acționeze astfel încît anul 1983 să constituie o nouă și importantă etapă pe drumul îndeplinirii prevederilor planului cincinal, al fărîmării socializării multilaterale dezvoltate.

dr. Dan POPESCU

Realizarea exemplară a planului

Sporirea producției fizice,
în concordanță cu cerințele beneficiarilor

ÎN ACESTE ZILE, în care se desfășoară lucrările Conferinței Naționale a partidului și ne pregătim să întîmpinăm cea de-a 35-a aniversare a Republicii, eforturile oamenilor muncii sînt îndreptate spre realizarea integrală a sarcinilor planului pe acest an și spre pregătirea începerii în bune condițiuni a planului pe 1983.

Bilanțul pe 11 luni din acest an al activității desfășurate de colectivul Întreprinderii de mașini unelte și agregate din București consemnează realizarea integrală și depășirea prevederilor la producția fizică (tabelul) ca și la producția marfă vîndută și încasată. S-au creat astfel posibilități ca în perioada respectivă să fie onorate toate contractele încheiate cu beneficiarii, urmînd ca pînă la sfîrșitul lunii decembrie să fie livrate în devans la export o serie de produse între care un loc important îl ocupă strungurile Carusel. Realizarea integrală și depășirea planului la producția fizică, ca și onorarea înainte de termen a unor contracte pentru export au avut la bază:

1. Promovarea progresului tehnic, în primul rînd prin modernizarea și asimilarea în fabricație a unor produse noi cu parametri înalți și consumuri specifice reduse. Menționăm în această privință mașinile unelte de precizie (mașinile de găurit în coordonate, de rectificat ghidaje și speciale, mașinile agregat pentru industria aeronautică, a automobilelor și electrotehnică etc.). Totodată, au fost introduse și extinse procedee tehnologice modernizate care au avut ca efect reducerea consumurilor materiale, de energie și combustibil, creșterea productivității muncii și a fiabilității produselor. În cadrul acțiunii de reducere a importurilor au fost asimilate și omologate peste 160 de poziții de elemente componente care, alături de cooperările efectuate cu alte unități (I.C.S.I.T. — „Titan”, întreprinderile de rulmenți din Ploiești și Brașov și „Electromotor” — Timișoara) au contribuit la economisirea a peste 3 milioane dolari.

2. Sporirea gradului de valorificare superioară a materialelor. Față de gradul de utilizare a metalelor în anii precedenți de 76%, s-a ajuns în prezent la 80% și se prevede realizarea în 1983 a 84%. În contextul valorificării superioare a metalului și a materialelor în general se înscrie pe scară largă și înlocuirea importurilor (de materiale sau elemente componente) cu produse corespunzătoare asimilate în țară (și în mare parte în întreprinderi). În acest mod, în 1982 gradul de integrare a producției a crescut la 96-98% la produsele de mică serie și la 100% la produsele de serie mijlocie și mare și la producția de mașini unelte.

Un efect important al întregului proces de asimilare și modernizare a produselor ca și al introducerii și extinderii noilor tehnologii este reducerea consumului de metal și energie

pe unitatea de produs. Un exemplu edificator este mașina de alezat și frezat AFP 200 realizată cu un consum mai mic cu 10% față de mașina similară AFP-180 și avînd parametri superiori acesteia din urmă. Evident că în acest mod indicatorii de eficiență pe 11 luni au fost influențați favorabil: costurile la 1000 lei producție marfă au fost reduse, iar beneficiile nete s-au situat cu 38% peste prevederi.

În legătură cu acțiunea de asimilare în țară a unor importuri de componente pentru mașinile unelte și agregate, s-ar impune centralizarea și tipizarea acestora la nivel național în întreprinderi de profil pentru a se evita dispersarea, cunoașterea insuficientă a rezultatelor acestei activități și deci existența paralelismelor păgubitoare prin risipa de cheltuieli și energie.

3. Creșterea nivelului de pregătire profesională a colectivului. Acțiunea se înscrie în mod organic în procesul de maturizare a întreprinderii care, de curînd, a împlinit 20 de ani de la punerea în funcțiune a capacităților de producție din prima sa etapă de dezvoltare. Acest proces se manifestă prin reînnoirea și completarea cunoștințelor atît prin cursurile de reciclare, de perfecționare a pregătirii tuturor categoriilor de personal, cit și prin experiența acumulată cu prilejul asimilării fiecărui produs nou, al confruntărilor cu alte realizări prezente în expoziții din țară sau străinătate.

Desigur că aceasta a avut o influență favorabilă asupra creșterii productivității muncii cu 6,3% peste prevederi în acest an. Aici trebuie adăugat că odată cu îmbunătățirea cu peste 50% a prezenței la program față de perioada similară din 1981 se acționează cu mai multă fermitate pentru folosirea mai eficientă a timpului în

Realizarea producției fizice
pe 11 luni a.c.

Grupa de produse	U/M	Depășirea prevederilor
Strunguri carusel	buc.	+35
Mașini de alezat și frezat	"	+ 7
Freze portale	"	+14
Mașini de rectificat	"	+25
Mașini agregat	mil. lei	+45

cadrul schimburilor, îndeosebi în secțiile de montaj, agregate și mecano-energetică. O atenție deosebită se acordă repartizării din timp a lucrului, asigurării din vreme și complete a documentației tehnice și a SDV-urilor, transportului operativ al pieselor grele la locurile de muncă etc.

ÎN ANSAMBLUL indicatorilor de plan pentru anul următor creșteri importante sînt prevăzute la producția netă (8%), producția marfă (6,7%), productivitatea muncii (6,5%), iar livrările la export cu peste 200%, în timp ce

cheltuielile materiale la mia de lei producție marfă urmează să scadă cu peste 28 lei.

Pentru a atinge și chiar depăși nivelurile prevăzute trebuie insistat înșă mai mult pe reducerea duratei de însușire a unor produse, fapt care poate influența determinant și nivelul costurilor de asimilare și realizare a prototipurilor. Mai multă atenție se cere acordată folosirii în proporție mai mare a elementelor tipizate în fabricația agregatelor, realizării montajului lor la un nivel tehnic cit mai înalt. Măsurile adoptate în acest sens vizează:

● Fabricarea unor mașini agregate noi care să înlocuiască unele produse care se mai aduc din import pentru întreprinderile: „23 August”-București, autoturisme Pitești, autocamioane Brașov și altele. Promovarea progresului tehnic se va manifesta îndeosebi la categoria strungurilor Carusel pentru care se preconizează adaptarea afișajului de cote la tipurile SC 27 și 50, și ridicarea performanțelor la mașinile de rectificat. Concomitent se insistă pe modernizarea și extinderea tehnologiilor noi care asigură mărirea durabilității sculelor de prelucrare (prin procedeele de cianantare și înlocuirea materialelor de nitrurare deficitare cu materiale mai economice (de cementare) la execuția axelor de la mașinile de alezat și frezat și în mod deosebit a oțelurilor înalt aliate cu cele manganoase la reperaie care se pretează la asemenea substituiri.

● Economisirea materiilor prime, energiei și combustibilului, recuperarea și refolosirea tuturor materialelor refolosibile. Astfel de acțiuni s-au intensificat încă din trimestrul IV al acestui an prin extinderea montării a circa 200 limitatoare de mers în gol la mașinile unelte, montarea de ventilatoare cu reținere automată și deci eliminarea pierderilor de aer comprimat în halele de producție, elaborarea de șarje numai la capacitatea normală și recuperarea căldurii de la cuptoarele de tratament termic etc. Un grup de măsuri organizatorice au în vedere îmbunătățirea transportului intern al pieselor turnate și subsansamblelor între atelierele de producție și montaj general, între secțiile de tratament termic și instalațiile de sablaj etc.

Eficiența aplicării integrale a tuturor măsurilor preconizate (peste 140 la număr) este estimată la:

● economie relativă de personal — 466 oameni ● economie de energie — 600 MWh ● metal economisit — 240 t ● materiale refolosibile — 6 mil. lei.

● Ridicarea calității și competitivității produselor. În acest sens se acționează în direcția îmbunătățirii controlului de calitate prin finalizarea testării întregului personal și completarea cu personal muncitor care are sau urmează o pregătire superioară, pe condiționarea și verificarea standurilor de probă existente și completarea cu alte 16 noi în mod deosebit pentru recepționarea echipamentelor hidraulice și motoarelor electrice, ca și printr-o mai bună colaborare dintre serviciul C.T.C. și atelierele de proiectare.

Sergiu PĂRNECI

director adjunct tehnic de producție
I.M.U.A. București

Un imperativ de mare actualitate :

economisirea materiilor prime, energiei și combustibilului

**ATRAGEREA ÎN CIRCUITUL ECONOMIC
A TUTUROR RESURSELOR DISPONIBILE**

INTENSIFICAREA EFORTURILOR pentru valorificarea unor noi surse de energie și gospodărirea eficientă a bazei de materii prime și energetice constituie pentru toți oamenii muncii un imperativ de mare actualitate. În acest sens, acțiunile întreprinse urmăresc asigurarea punerii în funcțiune a tuturor centralelor producătoare de energie și buna lor funcționare, concomitent cu reducerea substanțială a pierderilor în transportul energiei și economisirea acesteia în toate sectoarele. În același timp, eforturile se concentrează spre recuperarea și valorificarea materialelor, pieselor și subsansamblelor refolosibile, în vederea sporirii bazei proprii de materii prime, spre o mai largă utilizare a resurselor energetice neconvenționale. Problematika complexă a dezvoltării bazei proprii de materii prime și energetice, a valorificării plenare a tuturor resurselor proprii a constituit și obiectul **Consfățuirii de lucru de la C.C. al P.C.R.** cu cadre de conducere și specialiști din domeniul geologiei, industriei extractive și metalurgiei neferoase, din 10 decembrie a.c. Organizată din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, consfătuirea a analizat Programul privind valorificarea superioară și creșterea bazei de materii prime minerale și energetice primare, stabilind obiectivele fundamentale ale activității în acest domeniu pentru perioada imediat următoare.

Racordându-se la eforturile generale ale țării în acțiunea de economisire și valorificare eficientă a materiilor prime, energiei și combustibilului, **unitățile industriale din județul Buzău** au înregistrat în acest an (pe 11 luni) însemnate realizări: economii de peste 4 000 tone metal, din care aproape 1 600 tone laminate finite pline din oțel, aproape 7 000 tone combustibil convențional și peste 18 000 MWh energie electrică.

În condițiile actuale, economisirea și valorificarea superioară a resurselor energetice a devenit, pentru fiecare întreprindere, pentru toți oamenii muncii o cerință vitală a progresului, o problemă de conștiință civică, de înalt patriotism. Pornind tocmai de la înțelegerea necesității și oportunității unei asemenea cerințe, cu largi implicații economice la nivelul țării, în toate unitățile din județ s-au inițiat acțiuni și măsuri ferme de economisire a tuturor resurselor energetice, au fost organizate analize și dezbateri cu factorii de decizie, specialiștii și cadrele de cercetare, având ca obiective primordiale mijloacele de reducere a consumurilor specifice, valorificarea resurselor refolosibile, folosirea noilor surse de ener-

gie etc. În același timp, au fost organizate acțiuni de consultare a colectivelor de oameni ai muncii privind soluțiile ce se cer a fi aplicate în scopul realizării unor produse cu randament superior, cu cele mai mici consumuri materiale și de energie. Toate aceste preocupări s-au concretizat în programe concrete, adaptate la condițiile specifice din fiecare atelier, secție și întreprindere în parte.

Ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime și energiei

DIN ANSAMBLUL măsurilor și acțiunilor întreprinse se desprind, în primul rând, cele referitoare la **asimilarea de noi produse și sortotipodmersiuni** care să asigure creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor, recuperarea în mai mare măsură și reintroducerea în circuitul economic a materialelor refolosibile și a resurselor energetice secundare, reducerea mai accentuată a consumurilor de energie și combustibil. Astfel, la întreprinderile de contactoare, de utilaj tehnologic, de sirmă și produse din sirmă din Buzău, întreprinderea de organe de asamblare Rîmnicu Sărat și altele, tehnologiile utilizate (execuția mecanizată a miezurilor înfășurate, croirea combinată și debitarea centralizată, execuția tarozilor cu coadă curbă și realizarea matrițelor armate cu carburi metalice sinterizate etc.) au condus la economii de peste 1 500 tone metal, fără a diminua calitatea produselor realizate.

Totodată, o atenție deosebită a fost acordată **sporirii eficienței economice prin ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime**. Pînă în prezent, valorificarea producției marfă numai în întreprinderile industriale din ramura construcțiilor de mașini din județul nostru, obținută dintr-o tonă de metal este de 52,5 mii lei față de 51,5 mii lei cît a fost planificat, iar dintr-o tonă de laminate finite pline din oțel se obțin produse în valoare de peste 81 mii lei față de 75,2 mii lei planificat.

Desigur că aceste acțiuni au fost completate cu cele privind valorificarea superioară a resurselor energetice refolosibile și a surselor noi de energie. Analizele întreprinse au reliefat faptul că la nivelul județului există un volum de resurse refolosibile echivalent cu peste 87 000 tone combustibil convențional, din care se recuperează pînă în prezent, în instalații montate (prefincălzitoare de aer și cazane recuperatoare), aproximativ 65%. Preocu-

pări susținute pe această linie se înregistrează la întreprinderea de geamuri Buzău, care a redus cantitatea de apă caldă și abur tehnologic preluată de la C.E.T. Buzău cu 43,5%, întreprinderea de sirmă și produse din sirmă, care recuperează peste 7 200 tone combustibil convențional, întreprinderea de sticlărie menaj, întreprinderea de regenerare a uleiurilor minerale, cu economii ale consumului de energie de 10% etc.

În prezent se urmărește amplificarea rezultatelor obținute pe linia elaborării de tehnologii specifice de recirculare și valorificare a materialelor refolosibile. Ca să dăm doar două exemple trebuie să menționăm recuperarea suțajelor de țagle și valorificarea vergelor de la secția de electrozi a întreprinderii de sirmă și produse din sirmă prin care s-au reintrodus în circuitul productiv aproximativ 1 700 tone metal.

Economisirea — condiție importantă de sporire a resurselor

ÎNTRE ACȚIUNILE de durată ce stau permanent în atenția factorilor de decizie din fiecare întreprindere se numără și cea referitoare la **economisirea severă a energiei electrice**. Începînd cu ultima decadă a lunii noiembrie a.c. în unitățile economice ale județului s-au declanșat ample acțiuni pentru gospodărirea judicioasă a energiei electrice. În acest sens, specialiștii din compartimentele mecano-energetice și-au întocmit programe concrete de măsuri tehnice și organizatorice, iar comisiile energetice din fiecare întreprindere au trecut cu toată răspunderea la inventarierea posibilităților de reducere a consumurilor de energie și combustibil. Ca urmare, au fost depistate importante resurse care în parte au și fost valorificate prin: montarea suplimentară a peste 1 300 limitatoare de mers în gol la mașinile-unelte, a reșlelor pentru mersul în stea-triunghi la motoarele mai mari de 10 KW la I.U.T. Buzău, limitatoare de mers în gol pentru transformatoarele de sudură la întreprinderea de contactoare, îmbunătățirea simerizării la cuptoarele de la turnătoria de serie, înlocuirea lămpilor cu vaporii de mercur de 250 W cu tuburi de neon de 65 W la întreprinderea „Metalurgica” etc. Numai prin montarea limitatoarelor și reșlelor la I.U.T. Buzău se economisesc circa

Constantin RĂCHITAN
secretar al Comitetului
județean Buzău al P.C.R.

(Continuare în pag. 24)

Resursele climatice ale României — factor de potențare a producției agricole

Conceptul de resurse climatice

CA PARTE COMPONENTĂ a condițiilor naturale, resursele climatice se caracterizează prin fenomene meteorologice medii, dar și tipice sau des repetate prin procese atmosferice, prin particularități ale-maselor de aer, precum și prin procese geografice legate de climat. În acest context, **agroclimatul** poate fi definit drept **componenta meteorologică a mediului agricol**, iar **agroclimatologia** — ca o disciplină de graniță între climatologie și agronomie, care studiază proprietățile climatice și particularitățile teritoriului, aplicate culturilor agricole și metodelor agrotehnice, având ca obiectiv practic **raionarea agroclimatică a teritoriului** în ceea ce privește culturile agricole, metodele agrotehnice, structura și metodele **ameliorațiilor climatice**.

Hotărâtoare astăzi este nu atât creșterea cantitativă a resurselor de producție din agricultură, cât mai ales folosirea lor rațională, cu maximum de randament, pentru a obține o eficiență economică superioară, răspunzând cerințelor autogestiuunii economice la scara fiecărei unități de producție, ca și a întregii agriculturi. Aceasta presupune pricepere, temeinice cunoștințe profesionale și o abilitate — poate — înăscută, deoarece o parte din resursele de producție ale agriculturii nu pot fi încă stăpinite și folosite după voie, prezența lor fiind încă generatoare de risc și incertitudine în activitatea economică. Pe asemenea situație obiectivă se bazează și aprecierea că agricultura — fără nici o exagerare — cere azi cunoștințe mai complicate decât însăși electronica. Pentru că munca agricolă este chemată nu numai să modeleze organisme vii ale plantelor și animalelor, dar să și dirijeze activitatea acestora în anumite condiții climatice, a căror acțiune poate fi utilizată de către om în vederea potențării tuturor celorlalte resurse de producție ale agriculturii. În acest context, resursele climatice constituie o importanță avuție naturală, cu mare influență asupra productivității muncii agricole, iar folosirea lor rațională — o condiție esențială pentru realizarea unei noi calități în activitatea agricolă, prin creșterea constantă a randamentelor, ca urmare a micșorării influenței negative a riscului și incertitudinii climatice. Totuși, atât pe plan național, cât și pe cel internațional această problemă este însă slab studiată, chiar neglijată (deși se recunoaște unanim că, de pildă, unul din factorii ce determină eficiența ridicată a agriculturii S.U.A. îl constituie tocmai favorabilitatea resurselor climatice).

Indicatorii de exprimare a resurselor climatice

RESURSELE CLIMATICE se exprimă printr-un sistem de indicatori (care trebuie să fie simpli, clari, accesibili și ușor de cartat), dintre care sînt unanim recunoscuți, temperatura, umiditatea și lumina.

Factorul **temperatură** se concretizează în **suma temperaturilor din perioada de vegetație** (determinată ca produs între durata perioadei de vegetație și temperatura medie a perioadei), care reprezintă un indicator mai veridic al volumului și calității perioadei de vegetație a plantelor, posibilă din punct de vedere climatic (înlocuind vechii indicatori privind temperaturile medii ale anului, ale lunii celei mai calde și ale lunii celei mai reci).

Factorul **umiditate**, care concretizează condițiile hidrice ale perioadei de vegetație, se caracterizează prin trei categorii de resurse : a) **cantitatea de precipitații atmosferice** ; b) **umiditatea aerului și c) umiditatea solului**. Un prim indicator — orientativ — al umidității îl reprezintă raportul dintre cantitatea de precipitații și suma temperaturilor. Necesitatea utilizării lui este determinată de faptul că efectul final, adică gradul de umiditate sau de uscăciune a solului, surplusul sau insuficiența de umezeală depind nu numai de cantitatea de precipitații căzute, ci și de intensitatea evaporării umezelei care ajunge în sol și la plantă. Ca indicator relativ al capacității de evaporare locale poate fi folosită suma temperaturilor din perioada caldă sau de vegetație, deoarece, la aceeași cantitate de precipitații, gradul de uscăciune variază direct proporțional cu suma temperaturilor. De altfel, pentru obținerea mărimii comparative denumită grad de uscăciune se împarte cantitatea anuală de precipitații la suma temperaturilor din perioada de vegetație.

Ca indicator de precizie a umidității servește raportul dintre cantitatea de precipitații și deficitul de umiditate (insuficiența elasticității vaporilor), exprimat astfel :

$$w = k \frac{H}{E - e}$$

în care : W reprezintă umiditatea solului ; H — cantitatea de precipitații ; E-e — deficitul de umiditate (insuficiența elasticității vaporilor) ; k — coeficient de proporționalitate.

Resursele de precipitații, corelate cu cele de temperatură, ne dau posibilitatea determinării randamentului posibil de obținut. În acest scop, se folosește coeficientul economic de transpirație (T), care reprezintă cantitatea de apă (în mm) consumată de pe o suprafață de 1 ha prin transpirație pentru a obține un chintal de produse. La cultura grîului, de pildă, în cazul unui coeficient biologic de transpirație de 400, la ha se consumă în decursul perioadei de vegetație, pe un chintal produs, 10 mm de apă.

Din cantitatea totală de precipitații H, o anumită cantitate (Q) se preia prin scurgerea la suprafață și în subteran, iar o altă cantitate (A) se pierde prin evaporare fizică la suprafață. În felul acesta :

$$R = \frac{H_0 - (Q + A)}{T}$$

în care H₀ reprezintă cantitatea de precipitații active (căzute pe timpul perioadei de vegetație a culturii respective și a perioadei reci care o precede).

Din păcate, factorul cu cea mai mare influență asupra randamentului culturilor — factorul **lumină** (în special fotoperiodismul) este încă puțin studiat și evaluat ca element component al agroclimatului. Alternanța dintre zi și noapte, durata periodică a uneia sau a alteia modifică, într-un sens sau altul, influența sumei temperaturilor. De aceea, luminozitatea și periodicitatea ei nu pot fi confundate cu temperatura.

Evaluarea resurselor climatice

INFLUENȚA CUMULATĂ a tuturor acestor resurse climatice se concretizează în potențialul bioclimatic (P.B.C.¹⁾, care este folosit drept criteriu de evaluare a climatului care, la rîndul lui, este unul dintre factorii randamentului potențial al pămîntului. P.B.C. este deci o mărime complexă, care ține seama de influența elementelor componente ale bioclimatului (cu excepția factorului lumină, a cărei studiere se află de-abia la început). Astfel, mărimea A, ca sumă a mărimilor temperaturii speciale T_s^{3/2}, este indicatorul eficienței bioclimatice și al capacității fenologice pentru o parte sau pentru întreaga

perioadă de vegetație. Indicatorul de umiditate $\frac{H}{(E+e)}$ se schimbă

legic la granițele zonelor pedologice : se mărește de două ori de la zonă la zonă, în direcția mișcării de la cele mai aride la cele mai umede soluri. Dacă socotim randamentul biologic al climatului la limita superioară de umezeală suficientă, atunci, luînd ca unitate indicatorul general anual de umiditate

$\frac{H}{(E+e)} = 32$. în condițiile altor mărimi ale indicatorului de

umiditate, randamentul biologic va fi egal cu mărimea lui împărțită la 32. Deci :

$$P.B.C. = A \frac{H}{(E+e)32}$$

Pentru evaluarea factorului lumină este necesar, în primul rînd, ca perioada analizată să fie împărțită în două părți — zi și noapte ; calculul mărimii temperaturilor se face separat pe fiecare oră sau P.B.C. : a) de la răsăritul pînă la apusul soarelui și b) de la apusul pînă la răsăritul soarelui.

Eventuale evaluare a P.B.C. pe baza randamentului la hectar este inconsistentă, din următoarele considerente :

¹⁾ P.I. Koloskov, Klimatitseskii faktor selkogo hoziatstva i agroclimaticeskoe raionirovanie, Gidrometeorologitseskoe Izdatelstvo, Leningrad, 1971

— culturile anuale nu utilizează integral în cursul anului resursele climatice (rămân nefolosite cele dinaintea de semănat, dar mai ales cele de după recoltat) ;

— eficiența utilizării resurselor climatice este total diferită la diferite culturi, în diferite condiții fizico-geografice și la diferite metode de cultură ;

— în procesul de schimb biologic al substanțelor, în organismele vegetale se produc atât asimilarea substanțelor din mediul exterior (aer și sol) cât și dezasimilarea — distrugerea substanțelor organice, în principal prin respirație. În timp ce intensitatea acestor procese depinde de temperatura mediului exterior, dependența fotosintezei este mai mică. De aceea, dinamica acumularii și balanța substanței organice din plante sînt determinate nu numai de condițiile climatice, ci și de alte condiții ale mediului exterior (soluri, agrotehnică), precum și de particularitățile biologice ale speciilor și soiurilor de plante.

Cea mai complicată problemă privind evaluarea resurselor climatice — care nici nu a fost încă abordată în literatura mondială de specialitate — este următoarea : odată ce avem națională are o exprimare valorică, bănească, **resursele climatice** — ca parte componentă a acestei averi — **pot fi evaluate ?** Părerea noastră este că **da**, deși ele nu sînt un produs al muncii omenești ci un dar al naturii — însă în lipsa lor sau la un nivel mai scăzut de favorabilitate a lor, omul este nevoit să le creeze prin muncă. Cazul tipic este al elementului component umiditate, care în zonele aride este asigurat de om prin sistemele de irigații. Temperatura este fabricată de om în sere, înlocuind căldura naturală. Chiar și factorul lumină — așa de disputat, dar așa de puțin studiat — poate fi „fabricat“ de către om prin intermediul instalațiilor de iluminat.

În aceste condiții, socotim că nu contravenim cu nimic teoriei valorii, dacă vom considera că **valoarea acestor resurse climatice este redată prin valoarea de înlocuire a aceluiași resurse create de către om.** Iată un exemplu tipic, cel al umidității. Cheltuielile necesare, mai bine zis costul apei necesare pentru obținerea unui chintal de produs (care, în cazul menționat, echivalează cu precipitații de 10 mm la ha) poate constitui baza pentru evaluarea cantității de precipitații. Mai complicată este evaluarea temperaturii, dat fiind faptul că echivalentul de cheltuieți poate fi folosit numai la un număr restrîns de culturi, îndeosebi legumicole. Și mai complicată este evaluarea luminii (fără a mai aminti de fotoperiodicitate), dat fiind faptul că lumina artificială are o utilizare foarte limitată în producția agricolă. Totuși, pentru început, ni se pare că orientarea eforturilor în această direcție poate deschide noi perspective perfecționării metodelor de evaluare a resurselor climatice.

Resursele climatice ale agriculturii României

DAR, PENTRU A LE EVALUA, trebuie să cunoaștem resursele climatice ale agriculturii României. Este plăcut de a constata că cercetarea agroclimatică a reușit, în ultimul timp, să pună în evidență caracteristicile esențiale ale resurselor climatice din România în raport cu cerințele agriculturii, precum și distribuția teritorială a resurselor climatice comparativ cu resursele specifice marilor zone agricole din emisfera nordică²⁾. Potrivit concluziilor la care au ajuns aceste cercetări, România se află într-una din cele mai favorabile zone agricole ale lumii (care cuprinde America de Nord, Europa și Extremul Orient), caracterizată prin următorii parametri : energie radiantă specifică — 1—1,4 Gcal/m² ; energia termică (în sume de temperaturi efective mai mari de 10° C) — 1000—1800° C ; izoterma lunii iulie — 18°—25°. În această zonă sînt condiții favorabile pentru cereale (se produce 80% din producția mondială), culturi oleaginoase, viticultură și pomicultură.

Zonele agricole de bază ale României (cu temperaturi efective de 1400—1800° C și cu izoterma lunii iulie de 18°—25°) își găsesc corespondența în bazinul mijlociu și inferior al Dunării, în nordul Italiei, în zonele sudice ale Franței și cele nordice ale Spaniei. Diferențele mari de randament de pe întinsul acestor zone sînt condiționate, între altele, de compartimentările orografice la scară locală și de variabilitatea resurselor de apă (începînd cu sud-vestul Franței — unde se realizează îmbinarea optimă între resursele termice și cele hidrice — spre sud și est de această zonă, la resurse termice egale, resursele hidrice scad treptat și fenomenul de secetă crește în intensitate, frecvență și durată). Zonele agricole cu resurse climatice moderate din România (localizate în nord-estul Moldovei și sud-vestul Transilvaniei) își găsesc similitudine pe mari areale în Europa centrală și estică, pînă la latitudini nordice de 50°—55°.

Analiza pe mai multe decenii a resurselor climatice din România arată o fluctuație de lungă durată a acestora, cu evidentă influență asupra producției agricole. Astfel, perioada 1890—1954 s-a caracterizat prin frecvența mare a secetelor, temperaturi ridicate în sezoanele de vegetație și ierni geroase, din care cauză agricultura a suferit daune frecvente. În perioada începută cu anul 1955, se constată (mai ales pentru zonele din estul și sudul țării) o atenuare a temperaturilor în sezonul de vegetație, aprovizionarea mai bună cu apă a plantelor și diminuarea în intensitate a gerurilor.

Deosebit de importante sînt concluziile cu privire la frecvența și intensitatea secetelor, a căror combatere necesită un serios efort material și financiar. Astfel, secetele s-au grupat în perioade de mai mulți ani deficitari în precipitații, dar cele mai mari daune nu s-au produs niciodată în primul an de secetă, ci la sfîrșitul intervalului (o dată cu epuizarea resurselor hidrice ale solului). Atrage atenția faptul că, în anii secetoși, deficitul de precipitații a început încă din toamna precedentă, continuînd în întreg anotimpul rece, precum și în primăvara și vara anului următor. Este edificator că, din 86 de ani analizați (1893—1978), 24 au fost secetoși în anotimpul de toamnă, iar în 21 din aceștia seceta a continuat și în anul următor ; în plan teritorial se manifestă însă o diferențiere netă : în timp ce în zonele sud-estice, seceta de toamnă a continuat și în anotimpul rece, în zonele sud-vestice ea a fost urmată de precipitații abundente în lunile noiembrie și decembrie. Dacă în perioada 1893—1953 (60 de ani) s-au produs 8 intervale de secetă (1893—1894 ; 1898—1899 ; 1902—1904 ; 1917—1918 ; 1927—1930 ; 1934—1935 ; 1942—1943 ; 1945—1953), totalizînd un număr de 33 de ani (55%), în a doua perioadă (de peste un sfert de veac) s-a produs un singur interval de secetă (1962—1965). Aceasta arată că, sub raport termic, resursele climatice din țara noastră au trecut printr-o perioadă de încălzire (care a culminat în deceniul al cincilea), după care a apărut tendința de răcire, însoțită de creșterea nebulozității și a precipitațiilor. În a doua jumătate a secolului s-a produs o atenuare a temperaturilor excesive din timpul verii și, deci, o reducere a numărului de zile de arșiță, fapt care, alături de modernizarea tehnică a agriculturii, a contribuit la creșterea randamentelor.

Concluzia generală este însă că, **sub aspectul resurselor climatice, agricultura României dispune încă de mari rezerve de sporire a randamentelor fără o creștere corespunzătoare a investițiilor materiale. Pe ce căi ?**

În primul rînd este necesară o concordanță deplină între distribuția teritorială a resurselor climatice și repartizarea pe teritoriu a soiurilor sau hibrizilor de plante, prin fundamentarea științifică a raionării acestora. Problema ridicării de hărți reale la nivelul solului este foarte complicată în țările cu o mare diversitate a condițiilor pedoclimatice și cu o accentuată fărămițare orografică, așa cum este România. Elementele componente ale sistemului cartografic sînt hărțile de repartizare pe teritoriu a temperaturii, precipitațiilor și umidității, completate cu hărți pe care izoliniile să fie puse de acord cu altitudinea locului față de nivelul mării, întrucît înălțarea absolută este factorul de bază care schimbă caracteristicile resurselor climatice. **Metodologia raionării soiurilor și hibrizilor** prin delimitarea subdiviziunilor agroclimatice are la bază următoarele criterii :

— condițiile de temperatură ale perioadei de vegetație, reprezentate prin suma temperaturilor care depășesc nivelul de la care începe vegetația plantelor („pragul biologic“);

— condițiile umidității generale, reprezentate prin raportul dintre cantitatea anuală de precipitații (H mm) și suma valorilor medii anuale ale insuficienței de elasticitate a vaporilor (E-e) ;

— condițiile de temperatură din perioada rece a anului, reprezentate prin suma anuală a valorilor negative ale temperaturilor medii ;

— grosimea stratului de zăpadă, care caracterizează atât condițiile de iernare a culturilor de toamnă, cît și condițiile de umiditate garantată a solului în primăvară.

• Cît privește **clasificarea bioclimatică a culturilor**, aceasta are la bază următoarele criterii :

— durata perioadei de vegetație, care determină precocitatea culturii ;

— gradul de rezistență la secetă, exprimat prin indicii de umiditate ;

— gradul de folosire utilă a apei de către plantă, determinat de mărimea coeficientului de transpirație ;

— temperatura momentului de începere a vegetației.

Din contrapunerea acestor criterii rezultă că cel mai important nunct este suma temperaturilor care depășesc pragul bio-

²⁾ Octavian Berbecel și colaboratorii, Considerații privind valorificarea resurselor climatice în agricultura țării noastre, Terra nr. 1/1980.

logic (indicele termic), care a și înlocuit numărul de zile de vegetație, folosit mai înainte drept criteriu principal de determinare a precocității solului sau hibridului. Noua raionare a hibridurilor de porumb efectuată în România în anul 1981³⁾ în baza acestui criteriu determină 6 zone termice (I — peste 1 600°; II — 1 501—1 600°; III — 1 401—1 500°; IV — 1 201—1 400°; V — 1 001—1 200°; VI — 801—1 000°) și 5 grupe de precocitate a hibridurilor de porumb (tardivi, grupa 400—1 351—1 400°, semitardivi, grupa 300—1 201—1 350°, semitimpurii, grupa 200—1 101—1 200°; timpurii, grupa 100—1 001—1 200°; foarte timpurii, grupa 90—801—1 000°).

Raionarea soiurilor de grâu de toamnă⁴⁾ — cea de-a doua cultură a agriculturii românești — este influențată în principal de numai doi factori: condițiile de iernare și condițiile de formare și umplere a boabelor, deoarece cultura grâului posedă o mare plasticitate ecologică. În timp ce primul factor este reprezentat prin valoarea medie a temperaturilor minime din luna februarie, cel de-al doilea este reprezentat prin suma temperaturilor mai mari de 32° C din lunile iunie—iulie. Pe baza datelor Institutului de meteorologie și hidrologie pe 6—8 decenii, au fost determinate 5 zone climatice, în cadrul cărora raionarea soiurilor de grâu pe criteriile de mai sus este corelată cu 3 zone de fertilitate a solului.

Desigur că, în primul rând, este prematur a face aprecieri asupra eficienței noilor criterii de raionare a culturilor în funcție de distribuția teritorială a resurselor climatice, deoarece într-un asemenea domeniu este necesară o experiență de cel puțin un deceniu pentru a ajunge la concluzii valabile, științific fundamentate.

În al doilea rând, valorificarea cu mai mare randament a resurselor climatice de pe teritoriul țării depinde de realizarea unui echilibru între resursele termice și cele hidrice, prin micșorarea diferenței dintre evapotranspirația potențială și cea reală, pentru reducerea consumului de apă pe unitatea de produs

și creșterea randamentului la hectar la aceeași cantitate de precipitații. Realizarea acestui obiectiv depinde în întregime de activitatea oamenilor de știință și a lucrătorilor din agricultură. Este vorba, mai întâi, de crearea de noi soiuri și hibriduri de plante cu un coeficient mai scăzut de transpirație, cu o rezistență mai mare la condițiile de umiditate climatică, prin valorificarea cu mai mare randament a resurselor hidrice. La fel de importantă este și perfecționarea tehnologiei de producție, prin generalizarea acelor metode care micșorează coeficientul de evaporare al apei din sol, mărind astfel disponibilitățile de apă ale acestuia pentru sporirea randamentului la hectar. Neîndoind, cheltuielile necesitate de aceste noi metode de intensificare a producției ar fi mult mai mici decât cele impuse de mărirea resurselor hidrice ale solului prin irigații. Un loc precumpănitor în cadrul acestor măsuri ar trebui să revină generalizării sistemului de asolamente, bazat pe o rotație rațională a culturilor care, între altele, să mijlocească utilizarea completă, dar rațională a resurselor hidrice ale solului.

În încheiere, ținem să atragem atenția asupra importanței cu totul excepționale pe care o are folosirea rațională a resurselor climatice pentru practicarea unei agriculturi intensive, de mare productivitate și rentabilitate. De aceea, socotim necesar ca, pentru studenții care se pregătesc în economia agrară, locul disciplinei opționale Geografie economică să fie luat de disciplina obligatorie, Geografia agricolă a României, în care agroclimatologia să dețină o pondere de prim rang.

prof. dr. Oprea P ARPALĂ
lector univ. Emilia P ARPALĂ

³⁾ Zona hibridurilor de porumb pentru anul 1981, Cereale și plante tehnice, nr. 3/1981

⁴⁾ Zona soiurilor de grâu de toamnă pentru anul 1981 — 1982, Cereale și plante tehnice, nr. 4/1981

Atragerea tuturor resurselor disponibile

(Urmare din pag. 21)

5 000 KWh, în timp ce prin folosirea aparatului de analiză rapidă la elaborarea șarjelor de fontă la turnăria de serie a întreprinderii „Metalurgica” se estimează o reducere a consumului de energie cu 2 300 KWh pe an.

Priorități de acțiune

EFORTURILE întreprinse până în prezent se cer continuate, într-un schimbări ce au loc fie în dotare, fie în structura producției, creează noi posibilități de economisire. De asemenea, ținând seama că nu în toate întreprinderile s-a acționat pentru introducerea rapidă a progresului tehnic, folosirea deplină a capacităților de producție, asimilarea de noi produse în scopul reducerii mai accentuate a consumurilor de materii prime, materiale, combustibil, energie electrică și termică etc. se impun măsuri energice de înlăturare a acestor neajunsuri. Ne referim în acest sens la faptul că în unele întreprinderi se mențin încă consumuri prea mari de combustibil și energie electrică la o serie de linii și instalații tehnologice importante: linia de șlefuire și cuptorul de geam laminat (Întreprinderea de geamuri), cuptorul de la linia de zincare (Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă) etc.

Menținerea în continuare în funcțiune a acestor linii și agregate tehnologice, unele dintre ele cu grad ridicat de uzură, fără o intervenție mai hotărâtă din partea specialiștilor pentru modernizarea lor și diminuarea consumurilor energetice normate cu 13 538 t combustibil convențional și peste 5 300 MWh energie electrică. Iată de ce, în perioada imediat următoare este nece-

sar ca toți factorii de răspundere din întreprinderi, specialiștii să treacă urgent la materializarea soluțiilor de perfecționare a liniilor și agregatelor mari consumatoare de energie, pentru folosirea pe scară mai largă a unor forme de energie neconvențională (solară, eoliană, bioenergia etc.), pentru economisirea pe toate căile a resurselor energetice. În același timp, se impune ca în fiecare unitate să se intensifice acțiunile așa-numite „curente” de economisire: etanșizarea conductelor de apă și aer, reducerea pierderilor de energie din rețele, prin îmbunătățirea factorului de putere, redimensionarea puterii motoarelor electrice de la mașinile-unele, oprirea cuptoarelor electrice și de gaze care nu sînt încărcate la capacitate etc. Toate acestea vor asigura economisirea unui însemnat volum de combustibil și energie și totodată vor permite sporirea producției obținută pe aceeași unitate de putere.

Analizele întreprinse au reliefat de asemenea faptul că și în domeniul gospodăririi și utilizării materiilor prime există încă serioase rezerve. Ne referim în special la coeficientul de utilizare a metalului, care la unele întreprinderi se situează sub nivelul planificat: 86,2% la Întreprinderea de utilaj tehnologic, 82,8% la Întreprinderea „Metalurgica”, 82,9% la Întreprinderea de garnituri de frînă și etanșare etc. Faptul că o cantitate de metal se recirculează în loc să fie folosită ca materie primă în construcțiile de mașini conduce la pierderi însemnate de combustibil și energie, afectează costurile de producție ale unităților în cauză. De aceea, și în această direcție au fost elaborate programe de măsuri concrete, parte din ele materializate în ultima perioadă de timp, referitoare la folosirea la întreaga capacitate a utilajelor, modernizarea unor tehnologii de fabricație etc., care vor conduce la eli-

minarea completă a risipei de metal și valorificarea superioară a întregii cantități de materii prime și energie.

Toate aceste rezerve, pot și trebuie cît mai rapid atrase în circuitul economic al județului. În acest sens, atît la nivelul fiecărei întreprinderi, cît și pe ansamblul județului au fost stabilite programe de măsuri pentru perioada imediat următoare care să conducă la reducerea mai substanțială a consumurilor energetice și de materii prime, la încadrarea strictă în normele planificate atît în acest an cît și în 1983. Între acestea menționăm:

— continuarea analizei consumurilor pe fiecare produs în scopul reducerii normelor de consum, îmbunătățirii indicelui de utilizare a materiilor prime și economisirii energiei, în special în unitățile din construcția de mașini, industrializarea lemnului și industria ușoară;

— perfecționarea tehnologiilor de recuperare a căldurii și înlocuirea tuturor agregatelor vechi și a cuptoarelor din actualele centrale termice care funcționează cu randament scăzut, asigurîndu-se condițiile de înlocuire a actualului combustibil (păcura) cu cărbune;

— organizarea de ateliere, secții în întreprinderile republicane și unități de industrie mică care să valorifice integral materialele refolosibile;

— intensificarea acțiunilor de control în unitățile economice și de generalizare a rezultatelor pozitive în direcția reducerii consumurilor energetice și folosirii pe scară mai mare a surselor noi de energie neconvențională etc.

Transpunerea în practică a întregului program de măsuri elaborat va asigura condițiile funcționării ritmice, normale a tuturor unităților economice din județ, încadrarea strictă în repartițiile de energie și combustibil, cu consecințe directe asupra volumului producției și calității produselor realizate.

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

Creditul în sprijinul îndeplinirii sarcinilor de plan

REALIZAREA programului economic al Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră impune mobilizarea și utilizarea cu maximă eficiență a tuturor resurselor materiale și umane ale economiei, organizarea exemplară a activității economice la toate nivelele. Este un deziderat major al etapei actuale de dezvoltare — în condițiile în care conjunctura economică internațională nu este favorabilă — ca activitatea economică să se situeze la un înalt nivel calitativ, să se realizeze un accentuat proces de economisire, astfel încât toate activitățile economice să fie rentabile. La înfăptuirea acestei cerințe, o contribuție de seamă trebuie să o aducă pe de o parte creșterea răspunderii celor chemați să organizeze și să conducă procesele de producție, iar pe de altă parte folosirea în bune condițiuni a pirghiilor economico-financiare. În condițiile așezării în tot mai mare măsură a activității economice pe cadrul creat de introducerea principiilor autoconducerii și autogestiei apare ca o necesitate de prim ordin folosirea cu eficiență sporită a categoriilor valorice cum sînt banii, creditul și dobînda în vederea realizării exemplare a sarcinilor de plan. În legătură cu aceasta tovarășul Nicolae Ceaușescu arată: „În actuala etapă se impune creșterea în continuare a rolului finanțelor și creditului... organele financiar-bancare au obligația să asigure buna funcționare a mecanismului economic, creșterea eficienței economice, a beneficiilor și rentabilității, consolidarea echilibrului financiar al economiei, administrarea cu înalt simț de răspundere a banului public, accelerarea vitezei de rotație a fondurilor, instaurarea unui regim strict de economii și a unei discipline financiare desăvîrșite în toate unitățile“.

În acest context, creditul este un element de bază al realizării autogestiei atât la nivel macroeconomic dar mai ales la nivel microeconomic, intervenția și buna lui funcționare jucînd un rol de seamă în mersul echilibrat al activității economice. Mai mult chiar putem afirma că, dacă planul economic jalonează dezvoltarea echilibrată a economiei, stabilind sarcinile și obiectivele necesare de realizat într-o anumită etapă, creditul și banii au sarcina de a urmări ca echilibrul stabilit prin plan să se respecte în executarea acestuia, iar fenomenele noi care apar și care se vor reflecta în evoluția creditului și a circulației bănești să fie la timp analizate și, după caz, încurajate sau descurajate prin măsurile care trebuie să fie luate de factorii care participă la activitatea economică și socială.

Perfecționarea relației bancă-întreprindere

DEZVOLTAREA ascendentă a economiei românești în perioada 1981—1995 va amplifica activitatea în domeniul

creditului și circulației bănești. Este foarte important ca sistemul bancar să urmărească în permanență ca volumul creditului și cantitatea de bani creată prin intermediul acestuia să fie într-o strînsă corelație cu dezvoltarea producției materiale. De o importanță capitală pentru asigurarea unui raport optim între dezvoltarea economică și evoluția creditului și circulației bănești va fi aplicarea în bune condiții la toate nivelele din economie a principiilor și măsurilor stabilite de noul mecanism economic și financiar.

Acordînd credite, banca creează (produce) bani care sînt apoi folosiți de participanții la producția socială pentru realizarea activității economice. Odată emiși și puși în circulație, banii creează puterea de cumpărare pentru cei care-i dețin, participînd astfel fie la circulația bunurilor realizate, fie la procesul de economisire. Prin mecanismul de acordare și rambursare a creditelor se reglează în fapt circulația bănească, asigurîndu-se astfel ca volumul banilor în economie să fie cît mai aproape de nivelul optim dorit. Creînd bani, care la rîndul lor creează puterea de cumpărare, creditul acționează în cadrul autogestiei ca unul din elementele de bază ale acesteia, ca un barometru care arată în permanență în ce direcție trebuie acționat pentru realizarea sarcinilor de plan, nivelul fiecărei unități, cît și al întregii economii.

Realizarea echilibrului economic și monetar cea ca emisiunea bănească și creditul să fie strîns legate de desfășurarea proceselor economice, banii puși în circulație prin mecanismul creditării să fie rezultatul unor activități din care să rezulte bunuri și servicii trebuincioase pentru economie și pentru populație. În acest context, concepția cu privire la acoperirea banilor este esențială pentru sănătatea unei economii.

Măsurile recent adoptate ca oamenii muncii să participe în mod direct la constituirea fondurilor de producție și de dezvoltare a unităților constituie un nou imbold pentru grija pe care aceștia trebuie să o acorde modului în care sînt folosite fondurile materiale și bănești în fiecare unitate.

În economia noastră există destule mijloace pentru a face ca operațiunea de creditare și de emisiune bănească să se realizeze în bune condițiuni. Este vorba, în primul rînd, de faptul că atât volumul creditului cît și al circulației bănești sînt supuse procesului de planificare. Planul de credite și planul de casă au un rol deosebit de mare în conducerea și orientarea activității monetare a statului. Elaborate în strînsă legătură cu planurile economice și financiare, atât la nivelul unităților producătoare cît și la nivelul economiei, cele două planuri monetare urmăresc să mobilizeze toți factorii în cauză pentru soluționarea problemelor ce apar în timpul realizării sarcinilor de plan. Importanța deosebită ce se acordă planificării monetare în țara noastră este scoasă în evidență și de faptul că ana-

liza și aprobarea planului de credite și planului de casă se fac la cel mai înalt nivel.

Prevenirea și lichidarea imobilizărilor

CONDUCEREA planificată a economiei și posibilitatea ca, cu ajutorul creditului, să fie sesizate operativ principalele aspecte în dezvoltarea economiei, nu exclud însă faptul că, în anumite situații, unele unități să producă bunuri care nu-și găsesc temporar sau deloc utilizarea, dînd naștere pe această cale la fenomenul de stocare sau imobilizare. Tot atît de negativ este și faptul că unele unități nu reușesc să-și acopere, în întregime, cu prețul obținut din valorificarea produselor cheltuielile efectuate, înregistrînd rezultate financiare negative. Acordarea de credite determinate de asemenea cazuri pune banca în situația de a crea monedă a cărei acoperire (garanție) este îndoielnică. Faptul că uneori se mai acordă credite întreprinderilor care prezintă asemenea neajunsuri trebuie privit cu multe rezerve, asemenea cazuri trebuind să fie tratate ca lucruri de nedorit pentru bancă, a cărei răspundere socială determinată de dreptul cu care este investită de a acorda credite și deci de a crea monedă, este imensă în cadrul economiei naționale.

Un rol însemnat revine creditului ca urmare a participării lui la finanțarea mijloacelor circulante, în completarea fondurilor proprii ale unităților economice. Diversitatea și complexitatea proceselor de producție, existența unui număr mare de unități economice care acționează în cadrul diviziunii și specializării muncii fac ca în vederea desfășurării neîntrerupte și eficiente a procesului de producție propriu-zis să se acumuleze în unitățile respective, anumite stocuri de valori materiale în vederea transformării lor în bunuri materiale necesare consumului colectiv sau individual. Desigur, dacă existența anumitor stocuri de valori materiale în întreprinderi este economic justificată, problema mărimii acestora constituie una din sarcinile de bază ale cadrelor de conducere, ale specialiștilor și ale organelor financiar-bancare din economie.

Forța de acțiune a creditului în dimensionarea stocurilor de valori materiale din întreprinderi constă în faptul că ponderea acestuia în sursele de finanțare a mijloacelor circulante reprezintă pe ansamblul economiei peste 50% din fondurile utilizate în acest scop. Apelînd la credite, întreprinderile intră în relații cu băncile care sînt obligate, ca organe specializate ale statului în domeniul financiar-bancar, să se pronunțe dacă cererile de credite ale întreprinderilor sînt justificate și dacă nu conduc la o acumulare prea mare de stocuri și deci la o încetinire a vitezei de rotație a mijloacelor circulante, ceea ce ar constitui unul din aspectele nega-

tive în utilizarea muncii sociale realizată în cadrul economiei. Există în practică un dialog continuu între întreprinderi pe de o parte și bănci pe de altă parte, dialog care nu rareori capătă caracter contradictoriu, deoarece în timp ce unele întreprinderi doresc să obțină un volum de credite tot mai mare, banca urmărește ca acesta să fie cât mai bine dimensionat, în funcție de nevoile concrete ale întreprinderii respective.

O primă condiție, ce trebuie respectată în acordarea de credite pentru finanțarea mijloacelor circulante, se referă la necesitatea ca acestea să se încadreze în limitele planificate. Această condiție este foarte clar reglementată de Legea finanțelor, care prevede pentru bănci obligativitatea de a se încadra în planul de credite și în plafoanele aprobate pentru fiecare unitate economică.

Fondurile proprii constituite de întreprinderi, cele eventual primite de la buget, precum și creditele trebuie să asigure finanțarea creșterilor planificate de mijloace circulante de la o perioadă la alta. Este de la sine înțeles că orice tendință de majorare a mijloacelor circulante peste nivelul prevăzut cu ocazia repartizării venitului național vine să schimbe structura stabilită prin plan și afectează, după caz, fondul de dezvoltare destinat finanțării investițiilor sau fondul de consum. De aceea, tehnica de acordare a creditului pentru finanțarea mijloacelor circulante pornește de la necesitatea ca în fiecare unitate volumul fondurilor și deci volumul creditelor trebuie să se încadreze în nivelul stabilit prin plan.

În practică sînt situații în care unele unități economice, datorită unor neajunsuri în aprovizionarea tehnico-materială, a nerespectării timpului de producție stabilit, a realizării unor produse fără defacero sau a nerecuperării integrale a cheltuielilor efectuate ajung în situația de a nu mai putea face față obligațiilor curente de plăți către parteneri și ca atare solicită credite suplimentare, peste cele stabilite pe baza sarcinilor de plan. În legătură cu aceasta, este de menționat în primul rînd, faptul că principiul economico-financiar care trebuie să constituie o regulă de bază în conducerea și desfășurarea activității fiecărei întreprinderi obligă, pe lângă altele, ca o întreprindere să-și desfășoare activitatea cu un volum de fonduri bine precizat, stabilit pe baza sarcinilor de plan în concordanță cu tehnologiile aplicate și cu modul de organizare a relațiilor cu furnizorii și cumpărătorii. Aprovizionarea numai cu ceea ce trebuie și la timp, respectarea riguroasă a ciclurilor de producție, așa cum au fost stabilite prin tehnologiile aprobate și realizarea de produse de înaltă calitate care au defacero asigurată sînt condiții obligatorii pentru realizarea în practică a principiului autogestivității. De altfel, din punct de vedere al eficienței economice problema care se pune este nu numai de a respecta nivelul stocului planificat, dar de a reduce aceste stocuri sub nivelul stabilit, potrivit unei cerințe care prevede ca, cu fonduri cît mai mici, să se obțină o producție cît mai mare.

În al doilea rînd, autogestivitatea are în vedere ca produsele să se realizeze cu costuri cît mai mici, fapt ce are consecințe pozitive directe nu numai asupra sporirii beneficiilor, dar și a redu-

cerii fondurilor ce trebuie investite în stocurile de producție, deoarece și acestea urmează să fie mai mici. Din acest punct de vedere trebuie arătat că utilizarea în procesul de producție a unui volum mai redus de stocuri de valori materiale are, din punct de vedere al eficienței, o valoare asemănătoare cu aceea a reducerii costurilor materiale de producție și permite economiei o dezvoltare mai accelerată.

În al treilea rînd, principiul autogestivității cere ca fiecare întreprindere să-și acopere integral cheltuielile de producție din veniturile realizate în urma valorificării producției, să-și constituie fondurile de dezvoltare, de stimulare a colectivului și celelalte fonduri și să satisfacă și obligațiile către societate. O situație inversă este de neconceput, deoarece ar însemna ca anumite întreprinderi să consume de fapt mai mult decît produc, să trăiască din munca altora și nu numai că nu vor fi în stare să-și creeze fondurile necesare dezvoltării pe mai departe, dar vor rămîne financiar datoare, iar bugetul sau banca ar trebui să le acopere dezechilibrul înregistrat.

Față de cerințele de bază ale autogestivității, legislația financiară utilizată în prezent în țara noastră are prevederi clare și anume că întreprinderile pot primi și băncile pot acorda credite pentru finanțarea stocurilor și a celorlalte cheltuieli de producție în limita planului de credite și a plafoanelor stabilite pe fiecare întreprindere în parte. Deși neînțeleasă întotdeauna de către conducătorii de întreprinderi, de regulă cadre cu pregătire tehnică, acțiunea băncii este eficientă atunci cînd se opune acordării unor credite suplimentare celor rezultate din plan decît atunci cînd acordă asemenea credite pentru a nu „deranja” relațiile cu întreprinderile. Poziția intransigentă a băncii trebuie înțeleasă și de conducerea din întreprinderi dar și de lucrătorii bancari ca fiind singura cale justă pentru ca banca să contribuie în fapt în acest domeniu la aplicarea strictă a principiului autogestivității în fiecare unitate economică, la funcționarea în bune condiții a noului mecanism economic și financiar.

Desigur, în activitatea unor întreprinderi apar și o serie de situații cînd, din motive independente de voința lor, în mișcarea stocurilor sînt unele întreruperi care necesită pe perioade scurte de timp fonduri suplimentare. Legislația financiar-bancară din țara noastră a prevăzut asemenea situații, banca fiind autorizată să acorde credite pentru nevoi temporare sau alte credite. De aceea, asemenea credite trebuie tratate de bancă cu mare atenție și chiar cu unele rezerve în acordarea lor, iar rambursarea lor trebuie să fie garantată cu măsuri care să ducă la înlăturarea rapidă a cauzelor care le-au determinat.

NOUL mecanism economico-financiar ce se aplică în economia noastră a introdus bugetul de venituri și cheltuieli ca un instrument de conducere a activității economice în fiecare unitate. Există astfel posibilitatea ca volumul de credite ce sînt necesare să fie stabilit din timp și în legătură cu realitatea din fiecare unitate.

Stabilirea de condiții și criterii precise pe baza cărora trebuie să se determine volumul de credite și modul de

acordare a acestora constituie unul din factorii de bază ai introducerii unei discipline severe în utilizarea fondurilor destinate finanțării mijloacelor circulante. În acest cadru un rol de seamă îl are contractul de credit. Introducerea contractului de credit constituie pentru întreprindere și pentru bancă o posibilitate de analiză, de negociere preventivă a stabilirii volumului creditelor necesare, a condițiilor și obligațiilor care revin părților pînă la rambursarea integrală a creditelor.

Băncile sînt îndeaproape interesate ca în fiecare întreprindere să se asigure condiții pentru ca activitatea economică să se desfășoare normal, deoarece pentru bancă importante sînt nu numai condițiile în care se acordă creditele, dar mai ales asigurarea posibilităților de rambursare a acestora. Dacă acordarea creditelor face să se creeze moneda necesară economiei, rambursarea asigură retragerea din circuit a monedei care și-a îndeplinit misiunea, asigurînd pe această cale un nivel optim al cantității de bani în circulație. În realizarea relațiilor de creditare și deci în stabilirea clauzelor contractuale, banca este imputernicită de lege de a refuza acordarea creditelor solicitate de unitățile economice în cazul în care produsele ce se execută nu au defacero asigurată prin contracte la intern sau export. În anumite situații, cînd unele conducători de întreprinderi nu pot prezenta cu ocazia încheierii contractelor măsuri care să garanteze rambursarea creditelor, se poate solicita ca acestea să fie semnate de către centralele industriale sau ministerele tutelare. Băncile își păstrează dreptul de a refuza acordarea de credite dacă măsurile prezentate nu sînt de natură să asigure desfășurarea normală a activității și asigurarea rambursării creditelor.

Ca urmare, băncile au un cuvînt important de spus în legătură cu modul în care se aplică principiile autogestivității în fiecare unitate în parte, sesizînd la timp cazurile în care nu sînt asigurate toate condițiile pentru desfășurarea, în bune condiții, a activității de aprovizionare, producție și defacere. În acest sens, se acționează ca și în activitatea bancară să aibă loc o creștere calitativă, astfel încît fiecare organ bancar să fie în măsură să îndeplinească rolul însemnat ce revine acestei instituții în aplicarea principiilor autogestivității. Pentru aceasta băncile trebuie să cunoască bine modul cum este organizată și se desfășoară activitatea în fiecare unitate, deci trebuie să efectueze controlul acesteia. Sarcina efectuării controlului de către bănci derivă din răspunderea economică și socială pe care acestea o au în cadrul economiei naționale. În acest context, controlul bancar este o funcție de bază a creditului, iar exercitarea lui, departe de a fi numai o măsură de siguranță din partea băncii, este mai degrabă o necesitate economică de primă importanță. Controlul bancar prin credite trebuie privit ca avînd un caracter constructiv, de sprijinire a întreprinderilor în găsirea de soluții care să ducă permanent la îmbunătățirea muncii în domeniul economic și financiar, la sporirea creșterii eficienței în utilizarea fondurilor materiale și bănești încredințate de societate.

Nicolae PRETORIAN

Perfecționarea cadrelor — premisă a unei activități economice eficiente

ÎN ACTUALELE CONDIȚII, în care resursele materiale și energetice se cer gospodărite cu maximă responsabilitate, cînd în dezvoltarea economico-socială se impun ritmuri optime, neforțate, care să evite epuizarea prea rapidă a acestor resurse, a apărut ca o replică dialectică necesitatea obiectivă de accentuare (chiar forțare) maxim posibilă a ritmului de creștere a competenței resurselor umane, ca sumă sinergetică a trei componente: cunoștințe (ȘTIU !), aptitudini (POT !) și atitudini (VREAU !). Aceasta justifică aprecierea că cea mai rentabilă investiție este astăzi cea destinată educării, formării și perfecționării, pentru constituirea unor capacități umane de creație-inovație și execuție calitativ superioare.

În această privință apare la justa ei valoare și importanță prioritară sublinierea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din octombrie a.c., că „asigurarea cadrelor înalt calificate, continua lor perfecționare constituie, împreună cu întărirea colaborării dintre cercetare, învățămînt și producție, elemente indispensabile pentru ca, valorificînd pe deplin baza tehnico-materială modernă de care dispun, întreprinderile să realizeze produse cu un înalt nivel tehnico-calitativ și al eficienței economice”, precum și aprecierea directivă că „este necesar să acordăm mai multă atenție pregătirii cadrelor, ridicării continue a pregătirii lor profesionale” — care reprezintă de fapt, în momentul de față, una din problemele esențiale pentru industria noastră și pentru toate sectoarele de activitate.

Acțiuni complexe și cuprinzătoare, direct la sediul unităților

OBTINEREA unei calități superioare a resurselor umane — și în special a capacității creatoare — presupune eforturi considerabile de realizare a unor procese de învățare (mult mai complexe și pretențioase decît procesele de producție), a unor acțiuni adecvate de perfecționare, prin forme și programe elaborate-organizate-conduse de factori educaționali experimentați și competenți. Cursurile și programele de perfecționare (inclusiv de specializare în domenii, metode, tehnici și metodologii de optimizare a produselor și tehnologiilor, de organizare și conducere eficientă a proceselor de muncă ș.a.) organizate în cadrul centrelor de perfecționare departamentale au un rol important, însă nu pot acoperi decît parțial cerințele extensive și intensive de perfecționare a tuturor lucrătorilor, marea majoritate a acestora trebuind să se instruiască în unitate, la locul de muncă, prin forme specifice adecvate. Centrele de perfecționare se regăsesc și în acest domeniu cu contribuții esențiale — realizarea de cursuri în întreprinderi, pregătirea de lectori-instructori pe domenii, conceperea de programe tematice, alcătuirea de bibliografii, elaborarea de materiale metodologice, acordarea de asistență și îndrumare de specialitate ș.a.

Centrul de perfecționare a lucrătorilor din industria materialelor de construcții București, din subordinea M.I.L.M.C., se preocupă continuu de orientarea programelor în funcție de nevoile concrete ale unităților beneficiare, efectuarea de cercetări-experimentări pe linia optimizării metodelor, modelelor și proceselor de instruire specifice adulților, implicarea directă a experților instructori în problemele de organizare și conducere din unități. Experiența acumulată pe parcursul anilor ne-a convins că nu este suficientă doar creșterea competenței lucrătorilor (cu munci de conducere, execuție sau concepție) luați izolați; nici chiar însumarea aritmetică a mai multor competențe limitate la obiective de optimizare a „ogrăzii proprii” nu mai poate corespunde exigențelor actuale. Aceasta,

● PE PRIMELE 11 LUNI, Combinatul de lianți și azbociment Fieni, jud. Dimbovița, s-a situat pe primul loc între unitățile industriei cimentului și materialelor de construcții în întrecerea pentru îndeplinirea planului pe 1982, datorită rezultatelor obținute (în % față de planul aferent perioadei): producția netă (pe 10 luni — 115,3; export — 112,8; producția fizică — 117,4; producția marfă vîndută și încasată — 113,4. Consumurile de materii prime și materiale au fost cu 15,8% inferioare celor normale, iar cele de energie electrică și combustibili — cu 1,8%. Pe primele 3 trimestre, nivelul planificat a fost depășit cu 15,1% la productivitatea muncii și cu 14,8% la beneficii. Pe întregul an se prelinimă depășirea planului: la producția fizică, cu peste 300 mii t ciment, 27 mii t var, 270 mii mp plăci din azbociment, 100 mii t calcar pentru siderurgie, 1,6 mil. lei piese de schimb; la producția marfă vîndută și încasată, cu 110 mil. lei (peste 14%); la producția netă, cu 30 mil. lei; la beneficii, cu aproape 10 mil. lei. Costurile de producție se vor reduce față de cele admise cu 2,7 mil. lei; se vor economisi peste 6500 t combustibil convențional, 824 MWh energie electrică, 246 t metal, 25 t azbest (din import), 1100 t cărămizi refractare

Nu mai prin aplicarea studiilor elaborate de ingineri, economiști și maistri în cadrul acțiunii de perfecționare profesionale, s-au obținut economii la costurile de producție de 5,7 milioane de lei și o producție suplimentară de peste 50 mii tone de ciment.

deoarece pentru o „verigă de bază” a economiei naționale — combinat, întreprindere, uzină, institut — importante sînt astăzi, mai mult ca oricînd, integrarea, colaborarea obiectivă sistemică și conlucrarea sinergetică a capacităților individuale de muncă și creație, a căror competență trebuie să țină permanent pasul cu dinamica cerințelor economico-sociale. Ca atare am trecut, de circa doi ani, la experimentarea unor acțiuni de perfecționare la sediul unor unități reprezentative, considerate ca platforme de perfecționare și întreprinderi etalon. Astfel de acțiuni, vizînd grupuri de lucrători pe diverse nivele ierarhice, au scopul de a contribui la optimizarea organizării și conducerii unitare a sistemului propriu al unităților respective, într-un context strategic mai larg, vizînd întreprinderea socialistă modernă, creativ-inovativă și gestiunea (respectiv autogestiunea) ei specifică.

Luna trecută s-a încheiat o asemenea acțiune complexă, desfășurată pe parcursul a circa 18 luni, pe platforma de perfecționare „Combinatul de lianți și azbociment Fieni”. Ea a avut totodată caracterul unei cercetări-experimentări de proces educațional integrativ. Ținînd seama de concluziile desprinse din evaluarea rezultatelor, credem că punctarea unor aspecte de ordin conceptual, principal, metodologic și practic ar putea prezenta un interes mai larg, susceptibil dialogului și schimbului de experiență. Aceasta mai ales acum, cînd se pune un accent prioritar pe intensificarea perfecționării în unități, la locul de muncă.

Stabilirea nevoilor de perfecționare

PENTRU CA acțiunea de instruire să se raporteze la o realitate concretă și la obiective clar definite, la începutul anului trecut s-a realizat la C.L.A. Fieni un diagnostic general al „stării de sănătate” a sistemului întreprinderii, identificîndu-se problemele prioritare ale prezentului și viitorului, punctele tari (pozitive) și cele slabe (negative) ale activităților caracteristice funcțiilor sistemului, modul de exercitare a atributelor conducerii, climatul general de muncă, gradul de colaborare și implicare a conducătorilor procesului de producție (de la maistri pînă la conducerea colectivă a unității) ș.a. La determinarea nevoilor de perfecționare s-au avut în vedere sarcinile de plan, restructurările și schimbările determinate de factori conjuncturali, informații de marketing, opinii ale beneficiarilor, ale lucrătorilor care au urmat anterior cursuri de perfecționare la centrul nostru, constituindu-se astfel tabloul informațional necesar orientării asupra conținutului viitorului proces de instruire-perfecționare.

Nevoile de perfecționare, astfel conturate și dezbătute cu conducerea colectivă a combinatului, au fost apoi raportate la personalul muncitor implicat, pe nivele ierarhice, sectoare de producție, compartimente funcționale și activități.

Totodată s-au prefigurat obiectivele prioritare ale întreprinderii pentru perioada imediat următoare și în perspectivă, sis-

tematizate pe probleme — de producție, organizare, conducere, relații de muncă pe orizontală și verticală — și subordonate unui țel final ambițios: depășirea cu peste 10% a indicatorilor de plan (fizici, calitativi și de eficiență) și situarea unității pe primul loc în cadrul ramurii. În funcție de acestea au fost fixate **obiectivele perfecționării**. Ele se exprimă sintetic în creșterea competenței lucrătorilor vizati — conducători de secții, ateliere, servicii și birouri; maiștri mecanici, electricieni și tehnologi din ateliere de producție, pe întregul flux tehnologic; lucrători cu funcții de execuție din subsistemele funcționale; muncitori din formațiile conduse de maiștri — pentru a fi capabili să asigure o eficiență sporită a activității de producție, corespunzător obiectivelor prioritare ale întreprinderii.

Conceperea, proiectarea, planificarea și organizarea procesului de perfecționare

POTRIVIT cu nevoile de perfecționare identificate și obiectivele stabilite, s-au desprins **obiective derivate specifice** pentru fiecare categorie de lucrători implicați, pe 4 nivele: factori de conducere a sectoarelor de bază (inclusiv în ipostaza colectivă de echipă de conducere); maiștri și maiștri principali; factori de execuție cu studii medii; muncitori.

Pentru primele trei grupe au fost alese forme combinate de perfecționare, conduse de către experții centrului (cursuri în cicluri succesive, cu perioade intermediare de studiu individual dirijat și elaborarea de proiecte — lucrări aplicative după o concepție unitară, dar diversificată și adaptată poziției fiecărui lucrător în structura întreprinderii). Au fost organizate, pe nivele, 4 programe de perfecționare: nivelul I — **conducerea sistemului**: perfecționarea echipei de conducere (trei cicluri — 3+6+3 zile, 18 cursanți), conducerea secțiilor și atelierelor de producție (program tip reciclare — 6 zile, 20 de cursanți); nivelul II — **conducerea subsistemelor productive**: optimizarea organizării și conducerii sectoarelor de muncă (trei cicluri — 10+6+3 zile, 33 de cursanți); nivelul III — **funcții de execuție din subsistemele funcționale**: metode moderne de planificare, organizare și lucru eficient (două cicluri — 6+6 zile, 46 de cursanți).

Muncitorii au fost perfecționați prin forme de instruire la locul de muncă, de către maiștri (pregătiți în metodologia specifică, în cadrul unui modul didactic parcurs și dezbătut cu experții centrului în cel de-al 2-lea ciclu al programului respectiv). Obiectivele instruirilor au fost stabilite concret pentru fiecare formație în parte, corelate cu problemele identificate ca nevoi de perfecționare în proiectele elaborate de conducătorii direcți (maiștri) după parcurgerea primului ciclu.

Concepția strategică a programelor pentru nivelele I—III poate fi definită prin câteva direcții principale de bază:

- adaptarea și adaptarea conceptului de sistem atît la proiectarea integrativă și corelativă a celor 4 principale forme de perfecționare, cît și la stabilirea conținutului tematic;

- conceperea tematicii pe două direcții dialectice (unitate + diversitate): — **conținut diferențiat în funcție de nivelul ierarhic**, raportat la autoritatea, răspunderile, sarcinile, atribuțiile și competențele fiecărui nivel, cu luarea în considerare a obiectivelor stabilite anterior; — **o viziune tematică unitară** pentru toate nivelele, concretizată într-o problematică modulară bazată pe elemente practice de abordare sistemică (cursanții fiind puși în situația particulară de a adapta un anumit model de analiză structurală sistemică învățat în cadrul perfecționării, la concretul postului propriu și poziția compartimentului, privite ca subsisteme ale sistemului unitar de bază C.L.A. Fieni);

- orientarea cursanților spre a-și analiza critic-auto critică sectorul și munca proprie după un model unitar sistemic, a identifica deficiențele la capitolele „intrări” și „ieșiri” **corelindu-se cu subsistemele din amonte și aval** într-un lanț logic pe fluxul de producție, precum și a prezenta problemele deficitare ale funcționării interne, legate de oameni, utilaje, materiale, energie ș.a.;

- conștientizarea motivată a oamenilor în favoarea **concluzării sinergice** subordonate obiectivelor prioritare ale unității; înțelegerea de către aceștia a **primatului obiectivelor întregului sistem** și recunoașterea poziției personale de „rotiță” într-un ansamblu organizat;

- punerea accentului pe latura logică intuitivă, pe **însușirea de metode de optimizare adecvate funcției ocupate**, pentru a-i învăța pe oameni să gîndească creator după modele care să le permită să se descurce eficient în situații noi — scopul principal fiind creșterea ponderii atributelor de previziune și organizare în practica muncii de conducere (aspect deficitar, diagnosticat inițial), plus manifestarea practică a autoconducerii-autogestunii, creșterea răspunderii colective și individuale în fundamentarea deciziilor pe termen scurt și mai ales în perspectivă.

Proiectarea programelor tematice s-a făcut pe etape de învățare — cicluri alternative cu bază teoretică fundamentală, dezbateri tematice, studii individuale dirijate cu bibliografii selective și sinteze documentare asigurate fiecărui cursant, aplicarea fondului teoretic la condițiile concrete ale postului ocupat, elaborarea (în colective mici, integrate) a unor proiecte de organizare și dezbateri în plen — urmînd în principal intercondiționarea atelierelor de producție și activităților specifice pe întregul flux tehnologic, cu implicații privind resursele umane, utilajele, materialele, gospodărirea energetică, costurile, calitatea, eficiența ș.a.

La **planificarea în timp a ciclurilor** s-a ținut seama de o anumită tehnologie didactică, de obiectivele stabilite și alte criterii, în ideea realizării unui sistem de acțiuni de perfecționare care să se lege într-o sinteză finală cu scopul valorificării maxim posibile a tuturor soluțiilor, măsurilor, ideilor rezultate pe toate nivelele ierarhice implicate. S-a ținut cont de perioadele de timp cele mai favorabile (evitîndu-se începuturile și sfîrșiturile de trimestre), lăsîndu-se un anumit grad de libertate pentru readaptări în situația unor acțiuni prioritare de producție neprevăzute inițial.

Organizarea a detaliat toate elementele proceselor de instruire pe etapele proiectate, stabilîndu-se clar mijloacele (cu accent pe cele audiovizuale), metodele și tehnicile la care să se apeleze în fiecare caz particular, capabile să asigure o maximă activizare și conștientizare-motivare a cursanților — punîndu-se accentul pe dezbateri tematice, aplicații practice, ședințe de creativitate, studii de caz, analize de proiecte.

O problemă esențială pe care o considerăm chiar determinantă pentru realizarea procesului de învățare proiectat a constituit-o **motivarea** tuturor factorilor umani implicați în complexul acțiunilor de perfecționare. Ea s-a materializat în toate etapele, dar mai ales la început, căutîndu-se a se evidenția interesul direct în participarea activă, însușirea și aplicarea celor învățate. Elementele de noutate cuprinse în tematici au avut de asemenea un important rol de antrenare.

REZULTATE

EVALUAREA finală a întregii acțiuni de perfecționare a relevat că ea și-a atins scopul sub mai multe aspecte (criterii):

- realizarea obiectivelor întreprinderii și a obiectivelor perfecționării: **creșterea eficienței activității de producție**, reflectată în rezultatele obținute la principalii indicatori de plan, (care au situat C.L.A. Fieni pe locul frunțas pe ramură în 1981 și în primele 10 luni din 1982) și mai ales **pregătirea mai bună a etapelor viitoare**, caracterizate prin reorientări fundamentale ale activității, determinate de reconsiderarea ponderii produselor și tehnologiilor energointensive și de conjunctura pieței;

- desprinderea unor concluzii de ordin didactic-metodologic privind viabilitatea și eficacitatea modelului complex de acțiune pentru **organizarea perfecționării sistemice integrative pe platforme**;

- confruntarea cu practica producției a unor cercetări cu caracter original (experimentate și promovate de experții centrului de perfecționare) din domenii interdisciplinare, vizînd în principal noi căi, metode și modele de **optimizare a produselor și tehnologiilor** din sectoarele specifice industriei materialelor de construcții.

Un important câștig de durată pentru colectivul C.L.A. Fieni constă în puternica deschidere spre învățare, spre autodepășire, imprimată în masa lucrătorilor. La aceasta a contribuit în mod decisiv, încă de la începutul acțiunii, înțelegerea și convingerea reală a conducerii colective asupra rolului calității-competenței resurselor umane ca factor hotărîtor al creșterii eficienței în întreaga activitate și depășirii sarcinilor de plan fizic și valoric — înțelegere manifestată prin sprijinirea permanentă și fără rezerve a acțiunilor de perfecționare, prin dezbaterile în cadrul C.O.M. a măsurilor propuse de cursanți în studii și proiecte elaborate și stabilirea unor programe de aplicare, prin recompensarea autorilor celor mai bune idei.

Pe lângă numeroasele optimizări și raționalizări, rezultate din aplicarea creatoare la situații concrete a celor învățate, în urma dezbaterilor colective s-au conturat strategii și tactici ale activității viitoare a combinatului, în care punctele forte sînt cele două surse de bază ale sistemului C.L.A. Fieni: **resursele umane competente** — potențial care să fie continuu adaptat la noile cerințe prin perfecționarea profesională, reciclare, polispecializare (acțiuni ce se vor realiza, în următorii ani ai cincinalului, de cadre din combinat care și-au însușit metode viabile de optimizare, o gîndire sistemică și aptitudini mai dezvoltate de comunicare-instruire); **importantele rezerve de materie primă locală** (calcar), ce vor fi exploatate și valorificate mult mai complex, cu valori de întrebuințare maxime, diversificate competitiv, după noi tehnologii circular-active.

Concluzia ce s-a conturat este că omul bine pregătit — educat ca proprietar și producător, cu un orizont de cunoștințe mai larg, cu conștiință ridicată — este mai accesibil, mai motivat și avid de perfecționare, procesul de educație permanentă fiind astfel „autogenerat” printr-o reacție în lanț și alimentat continuu de obiective noi, tot mai complexe. Rezultatul? Creșterea continuă a eficienței pe toate planurile: social, economic, material.

Ioan OLARU

expert instructor principal
Centrul de perfecționare a lucrătorilor din industria materialelor de construcții

Dezbateri

PROCESE ȘI FENOMENE ACTUALE DIN ECONOMIA MONDIALĂ (IV)

CONTINUAM în acest număr publicarea sintezei dezbaterilor cu tema „Procese și fenomene actuale din economia mondială”, inițiată de „Revista economică” cu sprijinul Secției de științe economice a Academiei de Științe Sociale și Politice, Academiei „Ștefan Gheorghiu” și Institutului de economie mondială. Primele trei relatări au apărut în nr. 47 din 26 noiembrie, nr. 48 din 3 decembrie și nr. 49 din 10 decembrie 1982.

Controverse privind natura crizei petroliere

Constantin Moisuc — Aș porni de la o discuție care a avut loc în Laboratorul de economie mondială de la Academia „Ștefan Gheorghiu” în iarna 1974—1975, momentul declanșării recesiunii economice mondiale. În această perioadă se suprapuneau criza „seculară” cu cea „decenală” și atunci mi-am pus întrebarea dacă crizele seculare nu se suprapun — pe plan mondial — cu crizele ordinilor economice internaționale. Atunci am legat criza economică structurală a ordinilor economice internaționale cu crizele ciclice seculare, la care cineva m-a completat foarte bine că nu putem pune un zid rigid între crizele ciclice și crizele structurale, deși tipologic ele sînt diferite. Încă atunci am ajuns la concluzia că criza ciclică seculară este în același timp și o criză structurală. Adică se acumulează atîtea elemente în sistem încît duc la dereglarea, la disfuncționalitatea, la dezechilibrul elementelor componente din structura sistemului, ceea ce duce la un nou stadiu al dezvoltării capitalismului, sau al dezvoltării economiei mondiale, sau la un nou tip de creștere economică, sau la un nou raport între om-natură etc.

De aceea, astăzi trebuie să delimităm tocmai acest tip de criză, criză de sistem, criză structurală, deși nu trebuie să le privim rupte, și tocmai cu ideea aceasta am pornit, că nu trebuie să vedem o ruptură totală între criza structurală și criza ciclică pentru că pe undeva crizele ciclice de lungă durată, seculare, se întîlnesc și se suprapun cu crizele economice structurale în cazul de față.

Al doilea element de pornire pe care aș vrea să-l aduc în discuție și care m-a stimulat, m-a determinat la reflecție, a fost o masă rotundă la care am participat în California la o cunoscută societate și la care erau reprezentate circa 26 de țări, între care și două țări socialiste — România și Ungaria. Acolo s-a declanșat o adevărată controversă între unii participanți americani, pe de o parte, și reprezentantul Abu-Dhabi-ului pe de altă parte, în jurul naturii crizei petroliere. Era în 1975. Reprezentantul Abu Dhabi-ului a spus că nu este de acord cu ideea și conceptul de criză petrolieră. Era perioada cînd porturile erau pline cu țigări după primul șoc petrolier. „Aveți nevoie de țigări? Noi vă oferim, există țigări”, sublinia participantul arab. Reprezentantul lui Standard Oil of California e explicat că prețul a crescut de la 2 la 11 dolari barilul, ceea ce a condus la un deficit în balanța de plăți americane de 20 de miliarde de dolari, deci a venit în discuție cu elemente de natură valutar-financiară. La care replica reprezentantului din Abu Dhabi a fost: „Dar dumneata ești într-o jenă financiară. Nu ai mijloace de plată. De ce numești situația actuală criză energetică? Spune că d-ta te afli de fapt într-o criză financiară”. În aceste condiții mi-am permis să intervin în discuție subliniind necesitatea delimitării crizelor ciclice de crizele structurale. În același timp, o criză economică structurală (energetică, valutar-financiară, alimentară, ecologică etc.) nu poate fi privită izolat, elementele sale se află într-o strînsă interdependență. Exact ce spunea tovarăsa Maria Popescu. Deseori vezi la suprafață un fenomen, dar în subteran cauzele pot fi cu totul de altă natură. De aici am ajuns la concluzia că există crize pe care le-am numit crize orizontale care acționează într-un sistem, dar am emis și ipoteza unor crize verticale prin care se intercondiționează crizele economice ale diferitelor sisteme și subsisteme economice aflate în criză.

De aceea, tratarea, și cu atît mai mult soluționarea crizelor economice internaționale nu pot fi abordate fragmentar, izolat.

De aici și problema a doua la care vreau să mă refer, aceea cu privire la problemele globale. După părerea mea, există o legătură intimă, dacă nu chiar o suprapunere totală, între crizele economice internaționale și problemele globale. Cînd devine o problemă economică (sau socială, sau ecologică etc.) globală? Eu consider că una din trăsăturile unei probleme globale este caracterul ei critic, faptul că se află în criză. De aici urmează recunoașterea sau nerecunoașterea caracterului global al acestor crize și acestor probleme globale. După cum știți, nu există un consens nici între economiști, nici între politologi, privind caracterul global al crizelor. Ceea ce este evident e faptul că se încearcă soluții naționale, se încearcă soluții de autarhie regională, soluții care — luate izolat — nu pot da roade. Se apelează încă la forță, dictat, presiuni care nu sînt de natură să ducă la soluții durabile și echitabile. De altfel, crizele ordinilor economice internaționale au fost soluționate în trecut numai prin forță — prin războaie mondiale sau coloniale. Dar noi trăim într-o altă epocă. De aceea, soluția de rezolvare a crizelor se poate axa pe cooperarea internațională.

În ceea ce privește găsirea unor posibile soluții la criză, concepția românească — expresie a gîndirii creatoare, profund științifică a președintelui Nicolae Ceaușescu — își găsește valabilitatea și aici: noi susținem că la dezvoltarea și progresul unei națiuni contribuie două grupe de factori: factorii interni și factorii externi. Ei nu se exclud, ci dimpotrivă trebuie armonizați. Aceeași fertilă concepție românească, după părerea mea, este aplicabilă și la soluționarea crizelor. Adică, trebuie imbinat efortul național, eforturile naționale, factorii interni cu eforturile și cooperarea internațională. Aici trebuie menționat că nici în țările socialiste economiștii nu au ajuns la un consens în privința aprecierii caracterului global al crizei mondiale. Acum însă, cînd a devenit evident că prețul țigărilor importat (care este prețul mediu din ultimii 5 ani) grevează puternic balanțele de plăți ale statelor poziția față de aceste probleme este în curs de modificare.

În această optică a raportului național-internațional putem răspunde și la problema ridicată anterior privind măsura în care pentru socialism criza are un caracter exogen sau endogen. Eu cred că criza este mondială, globală, nu numai prin efectele de import de criză, dintr-un grup de țări în alt grup de țări, dar și prin aceea că tipurile de creștere economică sau unele politici economice au putut genera elemente de criză în economiile naționale. Și cum orice economie națională este o parte a economiei mondiale, se află implicit angrenată în mecanismul general al crizei economiei mondiale.

Ce consecințe poate avea teza teoretică conform căreia creșterea cu precădere a sectorului I față de sectorul II este o lege universală? Absolutizarea unei asemenea teze teoretice ar însemna că într-un anumit viitor 99,99 la sută din producție să fie reprezentată de mijloacele de producție și 0,01 de bunuri de consum. Dacă în perioada de industrializare această corelație este necesară, absolutizarea ei poate duce la situația — care se întîlnește în economiile unor țări — în care masa monetară este superioară fondului de marfă pentru consum și predomină caracterul energointensiv și materialointensiv al producției. Avînd în vedere programele de dezvoltare ale României, poate nu ar fi lipsit de interes să ne gîndim la o corelație inversă față de trecut, prin care sectorul II să crească mai repede decît sectorul I. Aceasta ar fi o expresie sintetică a programelor adoptate de partid și de stat privind creșterea nivelului de trai, revoluția agricolă, revoluția tehnică, reducerea consumurilor materiale și energetice, valorificarea superioară a materialelor, evident dezvoltînd, în același timp, baza proprie de materii prime și energetice. Aș putea aduce și alte exemple de soluții posibile de adoptat la scară națională în condițiile crizei economice actuale. Dar soluțiile naționale trebuie armonizate cu soluțiile pe plan glo-

bal. Concluzia mea este că atât cauzele cât și soluțiile la crizele economice internaționale trebuie căutate pe planul economiilor naționale și în același timp al relațiilor internaționale.

Aș reveni la ideea de criză globală. Criza energetică, petrolieră mai exact, s-a declanșat prin 1973 — 1974. Ea a fost mai puternică decât criza financiară declanșată în 1968—1971 și decât criza alimentară care s-a declanșat în 1972. Așa cum spuneam, în fenomenul declanșării crizei, procesele financiar-valutare sînt cele mai sensibile la fenomenele subterane de criză. Nu întîmplător pe plan mondial prima criză de sistem care s-a declanșat a fost criza sistemului de la Bretton Woods. Ulterior au urmat celelalte crize. Primul șoc petrolier, după părerea mea, a avut și efecte pozitive. Noi — România — am susținut prima majorare de prețuri, deși eram importatori de țiței și, sub conducerea înțeleaptă și clarvăzătoare a președintelui Nicolae Ceaușescu, am luat măsuri energice, pe multiple planuri, pentru contracararea efectelor ei. Mulți s-au întrebat de ce noi am susținut creșterea de patru ori a prețului la țiței. Noi eram și producători de țiței, știam că ne costă prețul unui baril de țiței. Dacă avem în vedere prețul țițeiului de 1,5—2 dolari barilul, cât a fost timp de 20 de ani, pînă în 1973, efectiv acest element a dus și la criza tipului de creștere economică, la necesitatea renunțării la acea concepție asupra creșterii economice potrivit căreia se considera că resursele naturale sînt nelimitate, că natura este capabilă să primească toate reziduurile posibile, fără a se vedea limitele ecologice. Faptul că timp de 20 de ani prețul s-a menținut la 1—2 dolari barilul a fost total inechitabil și față de exportator și producător și față de natură. Al doilea șoc petrolier însă nu mai avea nici o justificare economică, financiară sau politică, ci pur și simplu lovea în interesele statelor importatoare de petrol, îndeosebi, ale celor în curs de dezvoltare pentru apărarea cărora militează activ România socialistă.

Creșterea profiturilor monopolurilor petroliere transnaționale

Daniel Dăianu — Ne-am putea imagina evoluțiile din spațiul economic mondial dacă n-ar fi avut loc multiplicarea brutală a prețului petrolului? Dacă amintim că avem de-a face cu o criză extrem de complexă, multidimensională, care nu poate fi simplificată la creșterea prețului țițeiului, atunci poate că ar fi bine să încercăm să separăm influența acestei creșteri care, după unii, doar ar fi accelerat o serie de procese în economia mondială.

S-a spus aici că pentru americani preocupantă era situația balanței de plăți. Da, dar era preocuparea de suprafață. În fond, economia americană este un centru motor în economia mondială. Nu este vorba de Olanda sau de o altă economie de dimensiune mică. Așa cum se spunea, că atunci cînd General Motors „strănută” economia americană este bolnavă, putem spune că atunci cînd unul din centrul vitali, precum economia americană, a Japoniei sau Germaniei federale „strănută”, economia mondială în totalitate este în dificultate. Situația balanței de plăți americane a generat practic imbolnăvirea dolarului, care este moneda mondială de tranzacție, a creat incertitudini în relațiile financiare internaționale, a alimentat procesul inflaționist în toată lumea.

Roman Moldovan — Este adevărat că o perioadă foarte lungă de timp prețul petrolului a stat undeva la 1—2 dolari. Apoi au venit cele două creșteri. Statele importatoare au adăugat cu acest prilej enorm de mult, după cum știm, la prețul de cumpărare. Întrebarea mea sună astfel: nu este și aceasta o cauză care explică repercusiunile mult mai adînci decât s-ar fi așteptat cineva, ale creșterii prețului ca atare?

Constantin Moisuc — Desigur că și statele sînt implicate, dar mai ales, societățile petroliere transnaționale, care la ora actuală, de exemplu, mențin la un nivel artificial de scăzut prețul benzinei pe piața internațională. Astfel, benzina se vinde astăzi cu 320—340 dolari tona, iar prețul țițeiului este de 250—270 dolari tona. Avînd în vedere că ponderea benzinei în țiței este de 20—25%, aceasta înseamnă că prețul benzinei abia recuperează prețul țițeiului, dar manopera, cheltuielile de prelucrare, energia etc. nu se recuperează. Aici mă întreb, ca și dv., cum își permit Standard Oil-urile sau Shell-urile să vîndă la 320—340 dolari tona de benzină la bursă. Răspunsul constă în aceea că societățile respective își recuperează pierderea de la prețul de bursă prin rețeaua de distribuire a benzinei, recuperează la pompă. În condițiile acestea, asupra micilor exportatori de benzină se repercutează cel mai puternic efectele crizei. Astfel încît în condițiile raportului neechivalent de preț țiței-produse petroliere și mai ales ale lipsei unei rețele proprii de distribuție direct la consumatorul final, importul de țiței și ex-

portul de produse petroliere rafinate nu mai este eficient pentru producătorii miei și mijlozii. Majorările de prețuri la țiței au lovit în balanțele de plăți ale statelor importatoare de petrol și îndeosebi în cele ale țărilor în curs de dezvoltare și în consumatorul final de produse petroliere, și înfinat mai puțin în beneficiile societăților petroliere transnaționale.

Țările sărace, cel mai greu lovite de criza energetică

Vasile Radu — Pe plan global, omenirea se confruntă actualmente cu o contradicție între necesitatea unui progres echitabil al tuturor popoarelor și caracterul structurilor și mecanismelor vieții economice internaționale care au ajuns, în ansamblul lor, să nu mai corespundă acestui obiectiv. Caracterul global al crizei economice mondiale este conferit poate înainte de toate tocmai de practica adoptată de un număr limitat de state de a influența în mod unilateral cursul fenomenelor economice internaționale în funcție de propriile lor interese și fără a lua în considerare nici situația și interesele majorității celorlalte state, și nici necesitatea obiectivă a progresului general al omenirii. Un asemenea mod de manifestare a țărilor capitaliste dezvoltate în cadrul relațiilor economice internaționale se repercutează asupra tuturor domeniilor economiei mondiale ceea ce, sub aspectul sferei de cuprindere, amplifică caracterul global al crizei. În acest context, se poate sublinia faptul că nu se poate vorbi de o criză economică mondială în sine, ci de o criză a relațiilor economice internaționale cu repercusiuni asupra tuturor structurilor economiei mondiale.

Referindu-mă la un sector specific al economiei mondiale, respectiv cel energetic, se poate aprecia că nu avem de-a face cu o criză energetică ca atare. În cursul dezbaterilor noastre s-a făcut o încercare de scenariu, respectiv, ce s-ar fi întîmplat dacă prețurile țițeiului nu ar fi înregistrat puternicele majorări din deceniul care s-a încheiat. Din perspectiva concordanțelor necesare între mersul unor mecanisme și o situație de optim general, dinamic, pentru omenire, ar putea fi luată în considerare și situația că, în momentul în care prețurile țițeiului au început să crească, exista o criză energetică sau, cel puțin, premisele unei asemenea crize. Putem face apel în acest sens la dinamica și structurile bazei energetice sau, cel puțin, premisele unei asemenea crize. După creșterea prețurilor petrolului, natura crizei energetice a dobîndit aspecte noi, orientîndu-se către o criză de adaptare a structurilor productive și a economiei mondiale în ansamblul său la resurse energetice mult mai scumpe. Din acest punct de vedere, adaptarea la utilizarea unor materii prime energetice mai scumpe, care presupune, în primul rînd, crearea și folosirea de noi tehnologii ar putea favoriza în special acele țări care-și pot permite și au resurse științifico-tehnice, industriale și financiare pentru realizarea unei asemenea restructurări tehnologice. În măsura în care se poate justifica și se poate susține necesitatea unor schimbări în structura surselor de energie, astfel încît să se asigure concordanțele necesare pentru un progres continuu al economiei mondiale pe termen îndelungat, nu se poate totuși admite ca această restructurare să se realizeze exclusiv prin intermediul mecanismului prețurilor internaționale. O aplicare brutală a acestui mecanism generează dificultăți suplimentare în acest proces. Atari greutăți confruntă, cu intensitate sporită, în special acele state care se află la începutul procesului lor de industrializare și care nu dispun de resursele științifice, tehnologice și financiare pentru a proceda la crearea sau asimilarea unor noi tehnologii de producere și de folosire a energiei în general și a unor forme noi de energie în special. Tocmai de aceea sînt necesare măsuri și acțiuni coordonate pe plan internațional, în vederea unei treceri gradate ordonate, în folosul tuturor popoarelor la surse noi și regenerabile de energie. Un asemenea demers se impune din cel puțin două considerente. În primul rînd, nu toate statele sînt în măsură să procedeze, în mod rapid și concomitent, la o restructurare radicală a tipurilor de energie pe care și-au clădit activitățile economice și la o restructurare a proceselor productive prin înlocuirea tehnologiilor actuale, energofage, cu noi tehnologii bazate pe consumuri mai reduse de energie. În asemenea situații dificile se află, fără putință de tăgadă majoritatea țărilor în curs de dezvoltare. În al doilea rînd, o trecere ordonată către o nouă structură a bazei de materii prime energetice, în special către sursele noi și regenerabile de energie, se impune și din punctul de vedere al unei repartizări echitabile a costurilor și implicațiilor unui asemenea proces, astfel încît să se evite crearea de noi stări de dependență și de mijloace suplimentare de adîncire a decalajelor actuale.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 50 din 17 decembrie 1982

MARELE FORUM AL COMUNIȘTILOR ROMĂNI

- Partidul Comunist Român, forța motrice a dezvoltării economico-sociale a țării (Ovidiu Trăsnea) 2
- Dezvoltarea multilaterală a economiei românești — trăsătură fundamentală în strategia progresului patriei (Viorel Cornescu) 4
- Industrializarea — condiție a dezvoltării armonioase a întregii economii (Marin Mehedintu) 6
- Valorificarea superioară a potențialului de resurse materiale (Gheorghe Crețoiu) 7
- Coordonate ale progresului economico-social al tuturor județelor (Constantin Popescu) 9
- Îmbunătățirea condițiilor de locuit, componentă de bază a creșterii nivelului de trai (Dorin Constantinescu) 11
- Un concept original cu privire la dezvoltarea proprietății socialiste (Maria Stănescu) 13
- România socialistă — militantă activă pentru trecerea la acțiuni concrete de edificare a noii ordini economice internaționale (Petre Tănăsie) 15

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Orientări în dezvoltarea economiei românești în anul 1983 (Dan Popescu) 18
- Realizarea exemplară a planului. Sporirea producției fizice în concordanță cu cerințele beneficiarilor (Sergiu Pârnci) 20
- Un imperativ de mare actualitate — economisirea materiilor prime, energiei și combustibilului. Atragerea în circuitul economic a tuturor resurselor disponibile (Constantin Răchitan) 21
- Resursele climatice ale României — factor de potențare a producției agricole (Oprea Parpală, Emilia Parpală) 22
- Autogestiunea în întreprinderi: răspunderi, acțiuni, rezultate. Creditul în sprijinul îndeplinirii sarcinilor de plan (Nicolae Pretorian) 25

CONDUCERE — ORGANIZARE

- Perfecționarea cadrelor — premisă a unei activități economice eficiente (Ioan Olaru) 27

ECONOMIE MONDIALĂ

- Procese și fenomene actuale din economia mondială (dezbateri) (IV) 29
- Tendințe — conjuncturi 31

ÎN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI: Curier economico-legislativ

IN THIS ISSUE

- The Romanian Communist Party — the motive power of the socio-economic development of the country (Ovidiu Trăsnea) 2
- Multilateral development of the Romanian economy — a fundamental characteristic in the progress strategy of the country (Viorel Cornescu) 4
- Coordinates of the economic and social progress of all districts (Constantin Popescu) 9
- An original concept concerning the development of the socialist property (Maria Stănescu) 13
- Socialist Romania — an active militant for turning to concrete actions aiming to set up a new international economic order (Petre Tănăsie) 15
- Directions for the growth of the Romanian economy in 1983 (Dan Popescu) 18
- Debate. Current processes and phenomena in the world economy (IV) 29

DANS LE NUMERO

- Le Parti Communiste Roumain — force motrice du développement socio-économique du pays (Ovidiu Trăsnea) 2
- Le développement multilateral de l'économie roumaine — trait fondamental dans la stratégie de progrès du pays (Viorel Cornescu) 4
- Coordonnées du progrès socio-économique de toutes les régions (Constantin Popescu) 9
- Un concept original concernant le développement de la propriété socialiste (Maria Stănescu) 13
- La Roumanie socialiste — militante active pour la mise en pratique des mesures concrètes visant l'édification d'un nouvel ordre économique international (Petre Tănăsie) 15
- Directions dans le développement de l'économie roumaine en 1983 (Dan Popescu) 18
- Débat. Processus et phénomènes actuels dans l'économie mondiale (IV) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Румынская Коммунистическая Партия — движущая сила социально-экономического развития страны (Овидиу Трăсnea) 2
- Многостороннее развитие румынской экономики — основной черта в стратегии прогресса страны (Виорел Корнеску) 4
- Координаты социально-экономического прогресса всех уездов (Константин Попеску) 9
- Своеобразное понятие относительно развития социалистической собственности (Мария Стănescу) 13
- Социалистическая Румыния — активный боец за переход к конкретным действиям для создания нового экономического международного порядка (Петре Тăнасie) 15
- Направления в развитии румынской экономики в 1983 году (Дан Попеску) 18
- Обсуждения. Актуальные процессы и явления мировой экономики (IV) 29

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică” pe anul 1983. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonându-vă din timp și pe termene cit mai lungi, vă asigurați continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28-30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11126, București, str. 13 Decembrie.

Redacția și administrația: 70159, București, Bd. Magheru nr. 28-30 etaj I, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

STIMAȚI CUMPĂRĂTORI!

În vederea îmbunătățirii aprovizionării populației cu mărfuri metalo-chimice, s-a trecut la organizarea de unități de desfacere cu amănuntul în depozitele de mărfuri ale I.C.R.M. din țară. Aceste magazine asigură cumpărătorilor o serie de avantaje în alegerea și procurarea mărfurilor metalo-chimice, deoarece :

— Sînt organizate pe suprafețe mari, în care se prezintă totalitatea articolelor din grupa de mărfuri ce se livrează de către industrie, prezentate pe destinații și pe principiul de înrudire a cererii.

— Aceste magazine vor pune în vânzare mărfuri sosite direct de la fabrici, inclusiv noutățile.

— Vânzarea se realizează pe principiul expunerii deschise și autoservirii, cumpărătorii avînd acces direct la produse.

— Cumpărătorii au posibilitatea să facă aprovizionarea din timp, anticipată, cu produse foarte solicitate în vîrf de consum în anumite perioade.

— Servirea populației este asigurată de un personal cu un nivel profesional ridicat la fiecare grupă de mărfuri.

— Orarul de funcționare al unităților va fi în zilele lucrătoare, între orele 10—20.

Prin aceste magazine urmează a fi vindute toate grupele de mărfuri metalo-chimice : produse de menaj din sticlă, porțelan, faianță, articole de uz casnic-gospodăresc, unelte agricole și de grădinarit, articole chimice, rechizite școlare și studențești, jucării, bunuri de uz îndelungat cum sînt radio-receptoare, televizoare, aparate de gătit și încălzit, frigidere, mașini de spălat, mașini de cusut, aspiratoare de praf, piese de schimb ș.a.

Dintre magazinele deschise recent menționăm în București :

Magazinul din șos. Viilor nr. 14 — accesul prin șoseaua Sălaj —, organizat pe o suprafață de 1 400 mp și avînd ca profil articole de menaj din sticlă, porțelan, faianță ; articole de uz casnic și gospodăresc din lemn, metal și mase plastice ; bunuri de folosință îndelungată ; corpuri de iluminat și abajururi, aparate electrocasnice și piesele de schimb necesare. Pentru a avea o imagine asupra multitudinii de mărfuri care vor fi puse în vânzare, puteți reține că la grupa sticlărie sînt aproape 1 000 de articole într-un număr de peste 300 000 piese.

Magazinul din bd. Emil Bodnăraș nr. 84 cu un profil de jucării, papetărie și produse chimice de uz casnic este organizat pe o suprafață utilă de 2 000 m.p. și se adresează în special populației din cartierele Militari, Drumul Taberei.

În municipiul Brașov, magazinul din str. Bazaltului nr. 3, cartierul Bartolomeu, desface peste 3 600 sortimente de articole de uz casnic și gospodăresc, jucării, sport, papetărie și electrotehnice.

În municipiul Constanța, magazinul funcționează în strada Interioară nr. 2, cartierul Traian.

În municipiul Pitești a fost dat în folosință magazinul situat în cartierul Nord, str. N. Bălcescu nr. 48. Asemenea magazine au fost deschise și în orașele : Bacău, Baia Mare, Cluj-Napoca, Craiova, Deva, Galați, Iași, Oradea, Ploiești, Sibiu, Suceava, Tîrgu Mureș și Timișoara.

Asigurăm pe cumpărători că aceste unități comerciale vor satisface cele mai exigente gusturi.

Magazinul din șos. Viilor nr. 14

Magazinul din bd. Emil Bodnăraș nr. 84

Recom

MODA ÎN IARNA 1982-1983

● **PALETA DE CULORI** : pe de o parte, se mențin tonurile închise purtate în vara '82 (ca uniuri, pentru piese mici, tricoturi, mățasuri sau ca fonduri, pentru lenajuri), iar pe de altă parte, aceste tonuri evoluează spre culori neutre clasice (ușor albastrii) și spre culori vii, recomandate pentru tineret.

● **MATERIALE** : voluminoase, lejere, moi, culoarea și efectele obținute prin finisare constituind factorii de înnoire.

● **LINIE** : în principal este fluidă, oscilând între amplă și dreaptă. Umerii sînt naturali și continuă să fie ușor rotunjiți. Talia este marcată pentru a da impresia de suplete, de

lejeritate, dar rămîne și liberă (în special la siluetele drepte).

În ansamblu, tendințele modei pentru acest sezon rămîn consecvente formulelor clasice și sport, asociind funcționalitatea cu eleganța.

DORIȚI SĂ VĂ COMPLETAȚI GARDEROBA DE IARNĂ CU ULTIMELE NOUȚĂȚI ?

Vizitați magazinele de confecții ale comerțului de stat ! Creații de ultimă oră, conform actualelor tendințe ale modei veți găsi în toate marile magazine universale precum și în unitățile DE-MA, organizate în cadrul depozitelor cu ridicata.